

การสร้างชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่อง ขนบมงคลไทย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

มิถุนายน 2559

การสร้างชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่อง ขนบมงคลไทย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

มิถุนายน 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การสร้างชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่อง ขนบมงคลไทย

บทคัดย่อ

ของ

LIU RONGHAN

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

มิถุนายน 2559

Liu Ronghan. (2559). การสร้างชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่อง ขนมนมงคลไทย. ปรินญานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปรินญานิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภัค มหาวรรณ, รองศาสตราจารย์ผกาศรี เย็นบุตร.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนทักษะทางภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติโดยสร้างชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่อง ขนมนมงคลไทย หลังจากสร้างชุดการเรียนรู้ ผู้วิจัยนำชุดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบคุณภาพด้านเนื้อหา ภาษาและรูปแบบ และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงนำชุดการเรียนรู้ไปให้กลุ่มทดลองจำนวน 1 คนและกลุ่มทดลองจำนวน 3 คนทดลองใช้เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นนำชุดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาต่างชาติระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 จำนวน 15 คน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่าชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่อง ขนมนมงคลไทยมี 9 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 ขนมนมงคลไทยมาจากไหน ชุดที่ 2 ขนมนมในงานมงคล ชุดที่ 3 ขนมนมในงานแต่งงาน ชุดที่ 4 ขนมนมในงานฉลองยศ ชุดที่ 5 ขนมนมในเทศกาลสงกรานต์ ชุดที่ 6 ขนมนมตระกูลทอง ชุดที่ 7 ขนมนม 9 ชนิด ชุดที่ 8 ขนมนมในกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวานตอนที่ 1 และชุดที่ 9 ขนมนมในกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวานตอนที่ 2 มีค่าประสิทธิภาพ $E1/E2 = 87.63/82.00$ ผ่านเกณฑ์ $80/80$ ที่กำหนดไว้ และค่าดัชนีประสิทธิผล 0.6867 แสดงว่าชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ การสร้างชุดการเรียนรู้มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้แก่ การอ่านออกเสียงและการอ่านจับใจความของบทอ่านหรือบทสนทนา การฟังซีดีบันทึกเสียง กิจกรรมการพูด และกิจกรรมการเขียน ทำให้กลุ่มตัวอย่างสนใจเรียนเรื่อง ขนมนมงคลไทย โดยเฉพาะเรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน ซึ่งเป็นการเรียนวรรณคดีที่มีชีวิตชีวาและไม่น่าเบื่อ ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่อง ขนมนมงคลไทยจึงมีประสิทธิภาพ สามารถเพิ่มพูนและพัฒนาความรู้ ความเข้าใจและความสามารถทางภาษาไทยของผู้เรียนชาวต่างชาติ และนำไปเป็นแนวทางในการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณีไทยเรื่องอื่นต่อไป ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศเป็นอย่างดี

THE CONSTRUCTION OF A SELF-LEARNING THAI LANGUAGE PACKAGE ON
“KHANOM MONGKOL THAI” FOR FOREIGN LEARNERS

AN ABSTRACT

BY

LIU RONGHAN

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Arts Degree in Thai Language
at Srinakarinwirot University

June 2016

Liu Ronghan. (2016). **The Construction of a Self-Learning Thai Language Package on “Khanom Mongkol Thai” for Foreign Learners.** Master's Project. MA (Thai). Bangkok: Graduate School, Srinakarinwirot University. Advisor: Assistant Professor Dr.Supak Mahavarakorn, Associate Professor Pakasri Yenbutra.

The objective of this research was to improve the levels of ability, knowledge and understanding of the Thai language among foreign learners through the construction of a self-learning Thai language package on “Khanom Mongkol Thai”. Upon completion of the self-learning Thai language package, the researcher sent it to three experts in order to verify the accuracy of the content, form and language and then modified it. After that, the researcher pilot tested learning package in three stages; first with a single foreign student, then with a group of three foreign students majoring in Thai. The two stages in order to verify the suitability and difficulty of the learning package and modified it. Then, the researcher pilot-tested the experiment with fifteen Thai major students in order to see whether or not it was effective.

The results revealed that the self-learning Thai language package on “Khanom Mongkol Thai” for foreign learners had nine chapters (Chapter 1: Where does Khanom Mongkol come from? Chapter 2: Khanom in Ceremonies, Chapter 3: Khanom Mongkol in Weddings, Chapter 4: Khanom Mongkol in Promotion Celebrate, Chapter 5: Khanom Mongkol in Songkran Festival, Chapter 6: Khanom Trakoon Thong, chapter 7: Nine Kinds of Khanom Mongkol, Chapter 8: Khanom in ‘A Ballad in Praise of Thai Sweet and Savory Delicacies’ I, Chapter 9: Khanom in ‘A Ballad in Praise of Thai Sweet and Savory Delicacies’ II) was effective at the level of 87.63/82.00 and the difference in the knowledge of the learners before and after using the self-learning Thai language package at a level of 0.6867. The self-learning Thai language package has many activities such as pronunciation practice, reading comprehension, listening practice, speaking practice and writing practice. These learning activities made the students interested in studying “Khanom Mongkol Thai” and this aspect of Thai culture, especially the “Khanom in ‘A Ballad in Praise of Thai Sweet and Savory Delicacies’ ” The students said it was a special experience to study the Thai language and Thai literature. The result of the research showed that the self-learning Thai Language Package on “Khanom Mongkol Thai” for Foreign learners can improve the knowledge and the understanding of Thai language among the students, developed their ability and their level of interest in Thai culture. For these reasons, it will be beneficial for foreign learners of Thai language and it can also be used as a methodology in the construction future self-learning Thai language packages about Thai culture.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
การสร้างชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่อง ขนมนมงคลไทย
ของ
Liu RongHan

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปรินทร์ ชัยวิสุทธิทางกูร)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2559

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์คณะกรรมการสอบปากเปล่า
.....ที่ปรึกษาประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภัค มหาวรากร) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาณุพงศ์ อุดมศิลป์)
.....ที่ปรึกษาร่วมกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ผกาศรี เย็นบุตร) (รองศาสตราจารย์ผกาศรี เย็นบุตร)
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภัค มหาวรากร)
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา)

งานวิจัยนี้ได้รับทุนการศึกษาเพื่อทำปริญญานิพนธ์

จาก

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดีโดยได้รับความอนุเคราะห์ และความกรุณาจากผู้ที่เกี่ยวข้องหลายท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภัค มหาวรรการ และรองศาสตราจารย์ ผกาครี เย็นบุตร ที่กรุณาเสียสละเวลาตั้งแต่เริ่มงานวิจัยจนงานวิจัยสำเร็จ อาจารย์ทั้งสองท่านให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะต่าง ๆ และตรวจแก้ไขปริญญาโทอย่างมีความรักความเมตตา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาณุพงศ์ อุดมศิลป์ กรรมการสอบปากเปล่าปริญญาโทและผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก อาจารย์ทั้งสองท่านให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขปริญญาโทให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทั้งยังให้ความรักความเมตตาแก่ผู้วิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ได้แก่รองศาสตราจารย์แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัศวิทย เรืองรอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หทัยรัตน์ ทับพร ที่กรุณารับเป็นผู้เชี่ยวชาญเสียสละเวลาตรวจเครื่องมือและชี้แนะข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้ผู้วิจัยแก้ไขปรับปรุงให้เป็นชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติที่มีคุณภาพ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นปริญญาโทรหัส 55 และรุ่นน้องปริญญาโทรหัส 56 ทุกคนที่คอยให้ความช่วยเหลือและยังคอยเป็นกำลังใจให้กันเสมอมา

ผู้วิจัยขอขอบคุณนักศึกษาคนไทยระดับปริญญาตรีที่เสียสละเวลาช่วยอัดเสียงภาษาไทยให้ผู้วิจัยนำไปเป็นสื่อใช้ในชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเอง ทำให้ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองชุดนี้มีคุณภาพ ขอขอบคุณนักศึกษาชาวต่างชาติทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทดลองกลุ่มย่อยเพื่อปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเอง และกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเอง

ปริญญาโทนี้ได้รับทุนการศึกษาเพื่อทำปริญญาโทจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประจำปี 2559 และทุนอุดหนุนการเข้าร่วมประชุมและเสนอผลงานของนิสิตบัณฑิตศึกษา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ณ โอกาสนี้

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อและคุณแม่ที่ให้ความรักและการอบรมเลี้ยงดู สนับสนุนให้มีความก้าวหน้าและกำลังใจในการศึกษาและมีชีวิตที่มีคุณภาพ

Liu Ronghan 刘容含

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
 2 ความสำคัญของชนมมงคลไทยและชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียน	
ชาวต่างชาติ	7
ชนมมงคลไทย	7
ความหมายและความสำคัญของชนมไทย	7
ประวัติความเป็นมาของชนมไทย.....	8
ชนมมงคลไทย	17
ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	27
ความหมายและความสำคัญของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	27
ประเภทและองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	30
ขั้นตอนการผลิตชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	31
 3 วิธีดำเนินการวิจัย	33
กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	33
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	34
การดำเนินการวิจัย	55
 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
การวิเคราะห์ข้อมูล	58
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	73
สรุปผลการวิจัย	73
อภิปรายผลการวิจัย	74

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
ข้อเสนอแนะ	79
บรรณานุกรม	80
ภาคผนวก	85
ภาคผนวก ก	93
ภาคผนวก ข	97
ภาคผนวก ค	94
ภาคผนวก ง	107
ภาคผนวก จ	113
ประวัติย่อผู้วิจัย	160

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงชนมมงคลไทยที่รวบรวมจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง	19
2 แสดงผลประเมินคุณภาพชุดการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญ	38
3 แสดงผลการแก้ไขตามข้อเสนอแนะของรองศาสตราจารย์แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย	39
4 แสดงเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งที่ 1	43
5 แสดงผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบระหว่างเรียนของการทดลองครั้งที่ 1	44
6 แสดงเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งที่ 2	51
7 แสดงผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนที่ได้จากการทดลองครั้งที่ 2	52
8 แสดงผลคะแนนที่ได้จากแบบประเมินทักษะการพูดของการทดลองครั้งที่ 2	52
9 แสดงผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบระหว่างเรียนของการทดลองครั้งที่ 2	53
10 แสดงเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งที่ 3	56
11 แสดงผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบของการทดลองครั้งที่ 3	57
12 แสดงผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบระหว่างเรียนของการทดลองครั้งที่ 3	61
13 แสดงผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบหลังเรียนของการทดลองครั้งที่ 3	65
14 แสดงผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนของการทดลองครั้งที่ 3	67
15 แสดงผลคะแนนที่ได้จากแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนของการทดลองครั้งที่ 3	69
16 แสดงผลคะแนนที่ได้จากแบบประเมินทักษะการพูดของการทดลองครั้งที่ 3	77

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ภาพจำลองขนมสี่ถ้วย	9
2 ขนมต้มขาว	10
3 ภาพจำลองขนมที่ปรากฏในภาพยี่ห้อเครื่องควาหวาน ชุดที่ 1	14
4 ภาพจำลองขนมที่ปรากฏในภาพยี่ห้อเครื่องควาหวาน ชุดที่ 2	14
5 พิพิธภัณฑสถานไทย	15
6 ขนมบุหลันดั้นเมฆ	15
7 ขนมดาราทอง	16
8 ขนมจ่ามงกุฎแบบเดิม	16
9 ขนมทองหยิบ	19
10 ขนมทองลอด	19
11 ขนมฝอยทอง	19
12 ขนมเม็ดขนุน	19
13 ขนมจ่ามงกุฎ	19
14 ขนมเสน่ห์จันทร์	20
15 ขนมทองเอก	20
16 ภาพจำลองขนมชั้น	20
17 ขนมถ้วยฟู	20
18 ขนมปุยฝ้าย	20
19 ขนมกง	20
20 ขนมสามเกลอ	21
21 ขนมลูกชุบ	21
22 ขนมหั่นตรา	21
23 ขนมโพรงแสน	21
24 ขนมข้าวเหนียวแดง	21
25 ขนมกะละแม	21
26 ภาพจำลองขนมเทียน	22
27 ขนมข้าวเหนียวแก้ว	22
28 ขนมฝักบัว	22
29 พระพิฆเนศ	39
30 พระพิฆเนศ	39

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
31 บรรยากาศการทดลองครั้งที่ 2	51
32 บรรยากาศการทดลองครั้งที่ 3	56
31 ภาพจำลองโຕະฉลวงวันเกิดของผู้ที่อายุครบ 60 ปีของประเทศเกาหลี	74
32 การจัดทำแผ่น CD บันทึกเสียง	77

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

“ในการศึกษาภาษาต่างประเทศนั้น เราจำเป็นต้องศึกษาวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาไปด้วย ในทำนองเดียวกัน ในการศึกษาภาษาของเราเอง เราก็ต้องศึกษาวัฒนธรรมของเราไปด้วย” (วิจิตร ภาณุพงศ์. 2524: 5) การเรียนภาษาต่างประเทศต้องศึกษาวัฒนธรรม สังคม ประเพณี ความเชื่อของประเทศนั้น เพื่อให้การเรียนภาษามีประสิทธิภาพ การเรียนวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจภาษาและเจ้าของภาษามากยิ่งขึ้น นิตยา บุญสิงห์ (2544: 13) กล่าวว่าวัฒนธรรมแบ่งได้ 5 สาขา ได้แก่ วัฒนธรรมทางภาษาและวรรณคดี วัฒนธรรมทางวัตถุ วัฒนธรรมทางจิตใจ วัฒนธรรมทางจารีต และวัฒนธรรมทางสุนทรีย์ เพราะฉะนั้น การเรียนวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจภาษา วิถีชีวิต ความคิดความเชื่อ ขนบธรรมเนียมและศิลปะของไทยได้อย่างดี ช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจในการเรียนและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนภาษาไทย

อาหารการกินเป็นปัจจัยสี่ในการดำเนินชีวิต สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมของชาติใดชาติหนึ่งได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งขนมไทย “อาหารการกินเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งของไทย เป็นเครื่องชี้บ่งชี้วิถีความเป็นอยู่ชนบประเพณีของคนไทยได้อย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะขนมไทย ถ้าพิจารณากันให้ดีแล้ว จะช่วยเชื่อมโยงให้คนไทยเข้าใจวัฒนธรรมประเพณี ตลอดจนถึงประวัติศาสตร์ของชาติได้อย่างดี” (กรมศิลปากร. 2547: 109) ประเทศไทยเป็นประเทศกสิกรรม อาชีพหลักของคนไทยคือเกษตรกร พืชที่ปลูกหลักคือข้าว ทั้งข้าวเจ้าและข้าวเหนียว ซึ่งเป็นส่วนประกอบหลักของขนมไทยแบบเดิม นอกจากนี้ผลไม้และพืชผักต่าง ๆ ที่มีอยู่ตลอดทั้งปีทำให้คนไทยประดิษฐ์ขนมไทยได้มากมายหลายชนิด ขนมไทยสะท้อนให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของประเทศไทย เพราะมีผลผลิตมากมาย คนไทยสมัยก่อนมีหลายวิธีเพื่อเก็บผลผลิตทางการเกษตร เช่น การนำผลไม้มาหั่นทำเป็นผลไม้แปรรูป เช่นทุเรียนกวน ทุเรียนทอด กล้วยทอด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาของคนไทย นอกจากนี้คนไทยยังมีวิธีการทำขนมไทยที่สะท้อนถึงภูมิปัญญาอีก เช่น การนำข้าวที่ติดหม้อดินมาทำเป็นขนมข้าวตัง เป็นต้น ดังนั้น “ขนมไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่เก่าแก่มากที่สุดอย่างหนึ่งของไทย” (วันชัย อิงปัญญาภว. 2537: 4)

ขนมในแต่ละประเทศสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรม ความเชื่อที่แตกต่างกัน ในฝั่งตะวันตก คนยุโรปเชื่อว่า พวกปีศาจไม่ชอบของหวาน ในพิธีต่าง ๆ จึงมีขนมหวานปรากฏอยู่เพื่อป้องกันสิ่งที่ไม่ดี เช่น ขนมตรากี (Dragée ถั่วเคลือบน้ำตาล) เป็นขนมที่ทำจากอัลมอนต์ เป็นขนมมงคลอย่างหนึ่งที่นิยมใช้ในงานฉลองวันเกิด พิธีการล้างบาป พิธีแต่งงาน และพิธีมงคลต่าง ๆ คนยุโรปยังเชื่อว่าการวางเค้กในงานแต่งงานจะช่วยป้องกันสิ่งที่ไม่ดี ต่อมาการวางเค้กในงานแต่งงานกลายเป็นประเพณีอย่างหนึ่งของพิธีแต่งงาน ในประเทศอิตาลีคนนิยมนำขนมตรากีเป็นของขวัญให้แก่แขกที่มาร่วมงาน และนิยมแจก 5 ลูก หมายถึง ความหวัง 5 อย่าง ได้แก่ สุข สุขภาพแข็งแรง ความร่ำรวย ความเจริญ และอายุยืนยาว ในประเทศฝรั่งเศส ก็มีความเชื่อเกี่ยวกับขนมตรากีว่า ถ้าครอบครัวใดมีบุตรเกิดใหม่จะให้ขนมตรากีเป็นของขวัญแก่คนที่สนิทกัน

หากเป็นลูกสาวจะให้ขนมที่เป็นสีชมพู และหากเป็นลูกชายจะให้ขนมเป็นสีเขียว ขนมที่ใช้ในงานแต่งงานของประเทศฝรั่งเศสคือ พัพทาวเวอร์ ขนมพัพทาวเวอร์หมายถึงความร่ำรวยและการมีลูกหลานเต็มบ้านเต็มเมือง “คำว่า พัพทาวเวอร์ ในภาษาฝรั่งเศสคือ chou หมายถึง ผักกะหล่ำ เพราะคนยุโรปเชื่อกันว่า ลูกเกิดจากนาที่ปลูกผักกะหล่ำ เพราะฉะนั้น ขนมพัพทาวเวอร์จะหมายถึงมีลูกมีหลาน มีเงินมีทอง พัพทาวเวอร์เป็นขนมที่ขาดไม่ได้ในพิธีแต่งงาน และเวลางานเสร็จแล้ว เจ้าภาพจะนำขนมพัพทาวเวอร์เป็นของขวัญแจกให้แขกที่มาร่วมงาน”¹ (猫井登. 2011: 71)

ในตะวันออก เรื่องขนมมงคลก็ปรากฏในเอเชียหลายประเทศเช่นกัน ในพิพิธภัณฑ์ National Folk Museum of Korea ณ กรุงโซล สาธารณรัฐเกาหลี มีการจำลองงานเฉลิมฉลองให้ผู้ที่อายุ 60 ปี คนเกาหลีเชื่อว่า ผู้ที่มีอายุ 60 ปี เป็นผู้ที่ยาวยืน ต้องจัดโต๊ะใหญ่เพื่อการฉลอง ในโต๊ะที่จัดไว้นั้นมีอาหาร ผลไม้และขนมหลายชนิด มีขนมที่ทำจากข้าวสารมากถึง 12 ชนิด ต่างก็มีความหมายเป็นสิริมงคล²

ในประเทศญี่ปุ่น พบขนมที่มีความหมายเป็นสิริมงคลหลายชนิด เช่น ขนมโมจิ คนญี่ปุ่นนิยมรับประทานในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในวันขึ้นปีใหม่ ขนมนี้หมายถึงความสุข ซึ่งคนญี่ปุ่นเชื่อว่าการรับประทานขนมโมจิในวันขึ้นปีใหม่ จะนำความโชคดีแก่ผู้รับประทานในปีต่อไป และการนำขนมโมจิมอบให้ผู้ใหญ่หรือเพื่อนที่สนิทกัน ในโอกาสสำคัญเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งในสังคมญี่ปุ่น³ ชิเอโกะ ฮิโรตะ (2553: 56) กล่าวว่าคนญี่ปุ่นยังนิยมจัดขนมเป็นเครื่องเซ่นไหว้ในสถานที่เรียกว่า “ซุมโบ” ในงานมงคล “ซุมโบคือสถานที่ใส่ของทรงสูง ที่ใส่เครื่องเซ่นไหว้ ในพิธีทางศาสนาหรืองานมงคล ในเทศกาลชมจันทร์ในฤดูใบไม้ร่วง จะเรียงขนมดังโงะ 13 ลูกในคืนวันขึ้น 13 ค่ำ และเรียงขนมดังโงะ 15 ลูก ในคืนวันขึ้น 15 ค่ำ ในวันปีใหม่อีกจะจัดวางขนมคามิโมจิด้วย”

“อาหารหวานของจีนบางชนิดก็ยังสื่อถึงความเป็นมงคลอีกด้วย อย่างเส้าปาวหรือซาลาเปาลูกท่อนิยมรับประทานในวันเกิด เพราะเชื่อว่ารับประทานแล้วจะอายุยืน” (อมราภรณ์ วงษ์พัก. 2555: 5) ขนมมงคลของจีนมีหลายชนิด เช่น ขนมบัวลอยที่คนไทยรู้จัก นิยมรับประทานในเทศกาลฤดูหนาว มีความหมายว่าทุกคนในครอบครัวอยู่กันครบถ้วน และจะไม่ขาดใครในอนาคต ในประเทศจีนมีรายการโทรทัศน์เงินของสถานีโทรทัศน์ CCTV1 ชื่อ 舌尖上的中国⁴ (A Bite of China) เป็นรายการเกี่ยวกับวัฒนธรรมการกินของคนจีนที่ได้รับความนิยม เมื่อวันที่ 2 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2557 ได้นำเสนอขนมชนิดหนึ่งที่น่าสนใจ เรียกว่า “九层皮” (jiucengpi จิวเจินพี) มีรูปร่างและวิธีการทำคล้ายกับขนมชั้นของไทย เป็นขนมที่ทำจากข้าวเจ้า มีจำนวน 9 ชั้น 4 สี ได้แก่ สีเขียวหมายถึงความอุดมสมบูรณ์ สีเหลืองหมายถึงดิน สีขาวหมายถึงข้าวสาร และสีแดง ซึ่งเป็น

¹ “泡芙写作 chou 单词本意是指卷心菜的意思，这是欧洲流传的一种说法，认为孩子是出生于卷心菜地里的。所以这款甜点就蕴含着子孙昌盛，五谷丰登的美好祝愿。也因此成为结婚典礼上不可缺少的一款甜点，仪式结束后，就把泡芙塔拆开给大家食用。” แปลโดยผู้วิจัย

² ผู้วิจัยศึกษาดูงานร่วมกับภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2556 ณ กรุงโซล สาธารณรัฐเกาหลี

³ ผู้วิจัยศึกษาดูงานร่วมกับภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระหว่างวันที่ 24 พฤษภาคม 2557 ถึง 31 พฤษภาคม 2557 ณ เมืองโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น

⁴ CCTV 纪录. (2557). 舌尖上的中国第二季 时节. (ออนไลน์)

สิ่งมงคลของชาวจีน มีความหมายว่าเริ่มเรื่องสนุกสนาน และมีความสุข เลข 9 ในภาษาจีนมีความหมายว่ายืนยาว ดังนั้นขนมนี้จึงสื่อถึงความหวังของชาวนาที่ขอให้มีความอุดมสมบูรณ์ตลอดไป⁵

ในประเทศไทยนิยมมอบขนมให้แก่กันในโอกาสสำคัญ ใช้ขนมที่มีชื่อมงคลแทนการใช้คำอวยพร ผู้วิจัยไปศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับขนมไทยที่พิพิธภัณฑ์ขนมไทย ในอุทยานพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย จังหวัดสมุทรสงคราม⁶ ภายในพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ได้รวบรวมความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับขนมไทยไว้ และมีคำแนะนำว่า “ในเทศกาลและโอกาสสำคัญต่าง ๆ คนไทยนิยมมอบขนมให้แก่กัน โดยผ่าน “ชื่อ” ของขนม รวมทั้งสื่อความหมายตาม “ลักษณะ” ของขนมเปรียบเสมือนได้เลือกสรรความเป็นมงคลให้แก่ผู้รับ” เช่น ขนมทองหยิบ มีลักษณะเหมือนดอกไม้สีทอง ชื่อขนมหมายถึงหยิบจับอะไรก็เป็นเงินเป็นทอง การนำขนมทองหยิบให้แก่กัน แสดงความหมายว่าขอให้ผู้ได้รับขนมเจริญร่ำรวย ขนมมงคลในที่นี้กลายเป็นสื่อที่สื่อถึงคำอวยพรที่ดีงาม เป็นวิธีหนึ่งที่สร้างมิตรภาพระหว่างบุคคล คนไทยเชื่อว่าการรับประทานขนมมงคลต่าง ๆ ในโอกาสสำคัญ จะทำให้ชีวิตก้าวไปสู่ความเจริญ อย่างเช่น ขนมฝอยทอง นิยมนำไปใช้ในงานแต่งงาน เวลานำฝอยทองไปใช้จะไม่ตัดเส้น ฝอยทองให้สั้น หมายถึง คู่แต่งงานจะอยู่ด้วยกันยาวเหมือนเส้นฝอยทอง และชีวิตของคู่บ่าวสาวจะมีความเจริญ มีความสุขและมีเงินมีทอง

ขนมมงคลไทยมีหลายชนิด แต่ละชนิดจะแสดงวัฒนธรรม ความเชื่อที่แตกต่างกัน การจัดขนมอันเป็นของหวานในโอกาสต่าง ๆ ถือเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ต้องเหมาะสมกับสถานการณ์นั้น เช่น ในงานศพไม่นิยมจัดขนมมงคล แต่จัดขนมที่ไม่เป็นเส้น เพราะคนไทยเชื่อว่างานศพเป็นเรื่องโศกเศร้า การรับประทานอาหารที่ไม่เป็นเส้น แสดงความหมายว่าขอให้เรื่องแบบนี้ไม่เกิดขึ้นอีก ถือเป็นงานมงคล เช่น งานฉลองยศ นิยมใช้ขนมชั้น ซึ่งขนมชั้นที่ใช้ในงานมงคลต้องหยอดให้เป็นก้นช้อน หมายถึงความก้าวหน้าของชีวิต

ขนมมงคลยังสะท้อนให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ เพราะขนมมงคลไทยมีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย ขนมชนิดที่เก่าแก่ที่สุดคือขนมต้ม ใช้ในการเซ่นไหว้ “ขนมต้มเป็นขนมไทยโบราณ ว่ากันว่ามีความพร้อมศาสนาพราหมณ์ตั้งแต่สมัยสุโขทัย เพราะเชื่อว่าพระพิฆเนศโปรดขนมชนิดนี้ จึงนิยมนำไปใช้ในการบวงสรวงเทวดา หรือใช้ในการพิธีกรรม” (กิจติยา แคดี. 2557: 41) ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ท้าวทองกีบม้าสตรีชาวต่างชาติได้นำวิธีการทำและส่วนประกอบของขนมประเทศโปรตุเกสเข้ามาทำขนมไทย เป็นต้นตำรับของขนมมงคลหลายชนิด เช่น ขนมทองหยิบ ขนมทองหยอด ขนมฝอยทอง เป็นต้น “การพัฒนาของการทำขนมครั้งนั้น ทำให้ขนมไทยกลายเป็นวัฒนธรรมประจำชาติที่สำคัญอย่างหนึ่งของไทย” (ผ่องศรี ลิ้มวงศ์. 2543: 4)

ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ขนมเริ่มเป็นส่วนที่สำคัญในการรับประทานอาหาร การรับประทานอาหารที่สมบูรณ์จึงต้องรับประทานของหวานด้วย ใน**ภาพยี่ห้อหม่เครื่องดาวหวาน** พระราชานิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย กล่าวถึงอาหารดาวและอาหารหวานหลายชนิด อาหารหวานที่กล่าวถึงคือขนมไทยชนิด

⁵ เนื้อหาในรายการเป็นภาษาจีน แปลโดยผู้วิจัย

⁶ ค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมได้จากพิพิธภัณฑ์ขนมไทย อุทยานพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2557)

ต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่าการทำขนมในสมัยนั้นเป็นเรื่องที่ต้องพิถีพิถัน มีรสชาติอร่อยและต้องประณีตสวยงาม ขนมไม่เพียงแต่เป็นอาหารเท่านั้น ยังสื่อถึงความรู้สึกต่าง ๆ ระหว่างผู้ทำและผู้รับประทานอีกด้วย เช่น

◦ สังขยาหน้าไข่คูน	เคยมี
แกมกับข้าวเหนียวสี	โสภย้อม
เป็นหยัหน้าวาทิ	สมรแม่ มาแม่
แถลงว่าโสภเสมอพ้อม	เพียบแอ้อกอร ฯ
◦ สังขยาหน้าตั้งไข่	ข้าวเหนียวสีโสภแสดง
เป็นหยัไม่เคลือบแถลง	แจ้งว่าเจ้าคร่ำโสภเหลือ

(ประชุมกาพย์เห่เรือ. 2504: 23)

ขนมที่ปรากฏในคำประพันธ์นี้คือ ข้าวเหนียวสีโสภหน้าสังขยา ข้าวเหนียวสีโสภเป็นข้าวเหนียวสีเขียวอ่อน ข้าวเหนียวเป็นขนมมงคลชนิดหนึ่ง

วิถีชีวิตของคนไทยผูกพันกับงานบุญและเทศกาลต่าง ๆ ผู้คนจะช่วยกันทำขนมหวาน ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมแห่งการเกื้อกูลของสังคมไทย ขนมที่ใช้ในแต่ละงานก็จะแตกต่างกันตามธรรมเนียมปฏิบัติ โดยจะเลือกใช้ขนมที่มีความหมายถึงมงคล ทั้งจากชื่อและลักษณะรูปร่าง ขนมมงคลจึงได้รับความสำคัญในเทศกาลหรือโอกาสต่างๆ “ขนมไทยที่คุ้นหน้าคุ้นตา เป็นที่รู้จักกันเป็นอย่างดี ก็จะเป็นขนมตระกูลทองทั้งหลาย อาทิ ทองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง ทองเอก เป็นต้น ซึ่งความเป็นจริงแล้วขนมมงคลไทยมีมากมายกว่าที่คิด ชื่อของขนมก็มักจะสอดคล้องกับนามอันเป็นมงคลซึ่งสามารถนำไปใช้ให้เหมาะกับเทศกาลหรือโอกาสต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี” (วิภาวัน จุลยา. 2557) เช่น ขนมมงคลที่ใช้ในเทศกาลสงกรานต์ คือขนมกะละแมและขนมข้าวเหนียวแดง ซึ่งเป็นขนมประเภทกวนที่ต้องใช้กำลังคนจำนวนมาก จึงต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของคนในหมู่บ้าน เพราะฉะนั้นขนมกะละแมจึงสื่อถึงความสามัคคี และถือเป็นการเริ่มต้นปีใหม่ด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ อันเป็นความดีงามในปีต่อไป ขนมมงคลที่ใช้ในงานแต่งงาน นอกจากขนมมงคล 9 ชนิดที่รู้จักกันแล้ว ยังมีขนมโบราณหลายชนิด เช่น ขนมกง มีลักษณะเป็นทรงกลมเหมือนกับกงเกวียน หมายถึง คู่บ่าวสาวจะได้รักกันชั่วนิรันดร์ และก้าวไปสู่ชีวิตที่มีความสุขด้วยกัน ขนมโพร่งแสมมีลักษณะเหมือนกับกระบอก เปรียบเหมือนเส้าบ้านเสาเรือน มีความหมายว่าให้คู่บ่าวสาวอยู่กันยั่งยืนและร่ำรวย ขนมหันตรานิยมใช้ในงานหมั้น แสดงถึงการตีตราจองว่าหญิงนั้นมีคู่หมั้นแล้ว ขนมลูกชุบก็นิยมนำไปใช้ในงานแต่งงานเหมือนกัน นอกจากรูปลักษณะน่ารักชวนรับประทานแล้ว ขนมลูกชุบยังหมายถึงความเจริญ มีลูกเต็มบ้านมีหลานเต็มเมือง ขนมฝักบัวนิยมใช้ในงานเลื่อนตำแหน่ง มีความหมายว่าเกื้อหนุน ส่งให้สูงส่งขึ้น ขนมข้าวเหนียวแก้ว หมายถึงความเหนียวแน่น เมื่อนำขนมข้าวเหนียวแก้วไปใช้ในงานมงคล จะมีความหมายว่า ขอให้ชีวิตเหนียวแน่นเป็นปึกแผ่นเหมือนข้าวเหนียว ขนมตาลมีลักษณะฟูนุ่ม เมื่อใช้ในงานมงคลแทนความหมายว่าให้ชีวิตหวานราบรื่น

เรื่องขนมมงคลเป็นเรื่องที่น่าสนใจสำหรับผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ เพราะมีเรื่องวัฒนธรรมแฝงอยู่ในนั้น ทั้งวิถีชีวิต สังคม ประเพณี ประวัติศาสตร์ ฯลฯ ความรู้เรื่องนี้มีประโยชน์ต่อการเรียน

ภาษาไทยเป็นอย่างยิ่ง “เรื่องขนมของไทยเป็นเรื่องที่น่าสนใจมาก เพราะเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของคนไทยสมัยโบราณ ขนมจึงเข้ามาพัวพันกับชนบประเพณีความเชื่อต่าง ๆ” (ส.พลายน้อย. 2554: 4) เพราะฉะนั้นการศึกษาเกี่ยวกับขนมมงคลไทย สามารถทำให้เราเข้าใจวัฒนธรรมและความเชื่อของคนไทยได้ดียิ่งขึ้น

การเรียนรู้เรื่องขนมมงคลไทยนั้น ไม่เพียงเรียนแต่ขนมมงคลไทยอย่างเดียว ยังประกอบด้วยการเรียนรู้เรื่องหลักภาษาไทย เช่น การสร้างคำ โครงสร้างประโยค และการใช้ประโยคในการสื่อสาร พร้อมกับการฝึกทักษะทางภาษาได้แก่ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน เพราะสำหรับการเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศนั้น ผู้เรียนชาวต่างชาติส่วนมากมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร เพราะฉะนั้นการจัดการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมและความรู้ด้านหลักภาษา พร้อมกับกิจกรรมการฝึกทักษะทางภาษาแบบเชื่อมโยงกัน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ที่หลากหลาย และสามารถนำไปใช้ในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง “การจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาต่าง ๆ และฝึกทักษะหลาย ๆ ทักษะอย่างเชื่อมโยงกัน จะทำให้การเรียนรู้สอดคล้องกับชีวิตที่เป็นจริง และมีความหมายต่อผู้เรียนมากยิ่งขึ้น” (สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์. 2546: 14) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจนำเรื่องขนมมงคลไทยมาสร้างเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมและหลักภาษาไทย อีกทั้งฝึกทักษะทางภาษาไปด้วย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งสร้างชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับความรู้เรื่องขนมมงคลไทย และฝึกทักษะทั้งสี่ทักษะ ได้แก่การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยผู้เรียนสามารถเรียนตามความต้องการและความสามารถของตนเอง ความรู้ที่เกี่ยวกับขนมมงคลไทยนั้นอยู่ในกิจกรรมการฝึกทักษะต่าง ๆ เนื่องจากขนมมงคลเป็นสิ่งที่ผู้เรียนสัมผัสได้จริงในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เรียนสนใจศึกษาและทำให้การเรียนรู้มีชีวิตชีวาและมีความหลากหลายมากขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องขนมมงคลไทย เพื่อพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทย และเสริมสร้างความเข้าใจด้านวัฒนธรรมไทยของผู้เรียน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารตามสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างถูกต้อง ตลอดจนสร้างเสริมประสบการณ์ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยและวิถีชีวิตไทย ทำให้เข้าใจชาวไทยและประเทศไทยดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสร้างชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องขนมมงคลไทย

ความสำคัญของการวิจัย

การสร้างชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องขนมมงคลไทยจะเป็นประโยชน์ต่อการเพิ่มพูนทักษะทางภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ และเป็นแนวทางในการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณีไทย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรเป็นนักศึกษาชาวต่างชาติ วิชาเอกภาษาไทย ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 33 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชาวต่างชาติ วิชาเอกภาษาไทย ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 15 คน เลือกจากประชากรโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจงซึ่งยินดีเข้าร่วมกิจกรรม และมีความรู้ภาษาไทยในระดับกลาง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่อง ขนบมงคลไทย

2.2 แบบทดสอบระหว่างเรียน แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนที่ประกอบในชุดการเรียนรู้

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองคือตั้งแต่วันที่ 8 เมษายน พ.ศ. 2559 ถึงวันที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2559 ทั้งหมด 11 ครั้ง

4. เนื้อหาชุดการสอน

ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่อง ขนบมงคลไทย ทั้งหมด 9 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 ขนบมงคลมาจากไหน

ชุดที่ 2 ขนบในงานมงคล

ชุดที่ 3 ขนบมงคลในงานแต่งงาน

ชุดที่ 4 ขนบมงคลในงานฉลองยศ

ชุดที่ 5 ขนบมงคลในเทศกาลสงกรานต์

ชุดที่ 6 ขนบตระกูลทอง

ชุดที่ 7 ขนบมงคล 9 ชนิด

ชุดที่ 8 ขนบในกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน ตอนที่ 1

ชุดที่ 9 ขนบในกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน ตอนที่ 2

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ขนบมงคลไทย** หมายถึง ขนบที่มีความหมายเป็นสิริมงคล ใช้ในพิธีต่าง ๆ และปรากฏในประเพณีไทย

2. **ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเอง** หมายถึง สื่อการเรียนรู้ภาษาไทยสำเร็จรูปเรื่อง ขนบมงคลไทย ที่มีการกำหนดขั้นตอนการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถนำไปเรียนด้วยตนเองได้ตามความต้องการและความสามารถของแต่ละบุคคล

บทที่ 2

ความสำคัญของขนมมงคลไทยและชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียน ชาวต่างชาติ

ขนมมงคลสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมและประเพณีของไทย การศึกษาเรื่องขนมมงคลไทยสามารถเป็นแนวทางให้ผู้เรียนชาวต่างชาติเข้าใจวัฒนธรรมไทยได้ดี การวิจัยครั้งนี้ มุ่งจะนำเรื่องขนมมงคลไทยไปสอนภาษาไทยให้ชาวต่างชาติ เพื่อฝึกทักษะทางภาษาและช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจวัฒนธรรมมากขึ้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 2 ส่วนได้แก่ การศึกษาเอกสารเกี่ยวกับขนมมงคลไทย การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อนำไปใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างชุดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติเรื่อง ขนมมงคลไทย นำเสนอดังหัวข้อต่อไปนี้

1. ขนมมงคลไทย
2. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

1. ขนมมงคลไทย

เพื่อให้เข้าใจขนมมงคลไทย ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยแบ่งประเด็นการศึกษาเป็น 3 ข้อ ได้แก่ ความหมายและความสำคัญของขนมไทย ประวัติความเป็นมาของขนมไทยและขนมมงคลไทย

1.1 ความหมายและความสำคัญของขนมไทย

หากต้องการจะเข้าใจเรื่องขนมมงคลไทย ต้องเข้าใจความหมายของขนมไทยก่อน คำว่า “ขนม” ในภาษาไทย หมายถึง ของกินที่ไม่ใช่กับข้าว ดังคำอธิบายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556: 165) “ขนม (ชะ หนม) เป็นนาม หมายถึง ของกินที่ไม่ใช่กับข้าว มักปรุงด้วยแป้งหรือข้าว กะทิ และน้ำตาล” คำว่า “ขนม” มาจากไหน ยังไม่มีหลักฐานที่แน่นอน ส.พลายน้อย (2554: 17) ได้กล่าวถึงที่มาของคำว่า “ขนม” โดยอ้างถึงพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นจรสพรภิฎาณ ทรงสันนิษฐานไว้ว่า “ขนม คำเดิมมาจาก เข้าหนม เป็นแน่ เพราะหนมแปลว่าหวาน เข้าหนม แปลว่า เข้าหวาน คือข้าวที่ผสมกับน้ำอ้อย น้ำตาล ให้รสหวานขึ้นแล้วจึงเรียกว่า เข้าหนม ที่เรียกขนมนั้น เป็นคำเพี้ยนไป คำตรงต้องเรียกเข้าหนม” ท่านผู้หญิงเปลี่ยน ภาสกรวงศ์ (2557: 81) ได้แยกความหมายของของหวานและขนมไว้ว่า “ของหวานนี้กินความกว้าง บรรดาสิ่งซึ่งใช้น้ำตาล หรือมีไอชะหวาน ธรรมดาไม่มีผลไม้มัน เป็นต้น ก็รวมอยู่ในของหวานทั้งนั้น แต่ขนมนั้นเป็นสิ่งที่ต้องประดิษฐ์ทำขึ้นที่ประสมแป้ง มะพร้าว ไข่ และน้ำตาลเป็นพื้น แล้วก็ประดิษฐ์ทำโดยประสมประสานกับของอื่นให้แปลกอย่างต่างพรรณออกไป” สรุปได้ว่าขนมเป็นของหวานที่ต้องทำด้วยแป้ง น้ำตาล และมะพร้าวหรือไข่

ขนมไทยสามารถสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมการกินของไทย วันชัย อิงบุญจลาภ (2537: 4) กล่าวว่าไว้ในสมัยก่อนคนไทยกินข้าวแล้วอาจมีของหวานที่เรียกกันว่าคาวหวาน การรับประทานของหวานเป็นอันเสร็จสิ้น

การกินเมื่อนั้น นอกจากนี้ขนมไทยยังมีความสำคัญในด้านต่าง ๆ เช่น นำไปใช้ในการเซ่นไหว้บูชา ขนมไทยมีความสำคัญในศาสนาพุทธ เมื่อนำไปใช้ในการบูชา และขนมไทยสามารถใช้ในการจัดเลี้ยงหรือการแจกจ่ายให้แก่ญาติมิตร ซึ่งจะแสดงถึงมิตรภาพระหว่างคนในสังคม ผ่องศรี ลิ้มวงศ์ (2543: 2) กล่าวถึงความสำคัญของขนมว่า “ขนมมีความสำคัญต่อการจัดเลี้ยงและการบริโภค แสดงให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ ความสุขความร่มเย็นของประเทศไทย ในชีวิตคนไทย การจัดขนมหวานถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมาก” นอกจากนี้มีความสำคัญในการแสดงมิตรภาพ ขนมไทยยังมีความสำคัญในพิธีกรรมด้วย ขวัญใจ เอ็มใจ (2533) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างขนมไทยและพิธีกรรมในชีวิตคนไทย โดยแบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ งานพิธีกรรมเกี่ยวกับบ้าน เช่น การกวนกะละแมในงานสงกรานต์ การทำกระยาสารทในวันสารท งานพิธีกรรมเกี่ยวกับวัด เช่นงานแต่งงาน งานบวช และงานขึ้นบ้านใหม่ งานเหล่านี้นิยมใช้ขนมที่หมายถึงสิริมงคล เช่น ขนมสีก้อย ขนมชั้น ขนมถ้วยฟู ขนมปุยฝ้าย เป็นต้น ประเภทที่ 3 เป็นงานพิธีกรรมในวัง และมีขนมพิเศษที่ทำกันในวังสมัยก่อนเท่านั้น เช่นขนมเบื้องขนมไข่เหี้ย

ขนมไทยยังปรากฏในวัฒนธรรมการเล่นของเด็กไทยสมัยก่อน ในหนังสือ **เมื่อคุณตาคุณยายยังเด็ก เล่ม 3** (2556: 109) ได้กล่าวถึงการเล่นขายขนมครกของเด็กผู้หญิงไทยไว้ว่า เมื่อเป็นเด็ก ผู้หญิงไทยชอบเล่นเป็นแม่ค้าขนมครก มีตั้งแต่ขนมครกดินเผาขนาดจั่วเล่นกันหลอก ๆ จนกระทั่งขนาดเล่นและขนมครกกินได้จริง ๆ วิธีเล่นคือทำขนมครกไข่ “เอาน้ำมันหมูทาเตาขนมครกแล้วเอาไข่มาตีแบบไข่เจียวหยอดแทน พอสุกก็เป็นขนมครกไข่กินจริง ๆ”

สรุปคือขนมไทยหมายถึงของกินที่นิยมรับประทานหลังอาหารค่ำ ส่วนใหญ่มีรสชาติหวาน ขนมไทยอยู่คู่กับชีวิตคนไทยมายาวนาน และเกี่ยวข้องกับโอกาสสำคัญต่าง ๆ เช่น พิธีกรรมและศาสนา สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรม ความเชื่อและวิถีชีวิตของคนไทยเป็นอย่างดี

1.2 ประวัติความเป็นมาของขนมไทย

ขนมไทยมีประวัติความเป็นมายาวนานตั้งแต่สมัยสุโขทัย โดยพัฒนามาจนถึงปัจจุบัน ในหัวข้อนี้จะนำเสนอแบ่งตามยุคสมัย ได้แก่ ขนมไทยในสมัยสุโขทัย ขนมไทยในสมัยอยุธยา ขนมไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ ตอนต้นและขนมไทยในปัจจุบัน

1.2.1 ขนมไทยในสมัยสุโขทัย

ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตข้าวและน้ำตาลตั้งแต่สมัยโบราณ ทั้งสองอย่างนี้เป็นส่วนผสมสำคัญของขนมไทยสมัยก่อน จึงทำให้ขนมไทยมีประวัติอันยาวนาน ขนมชนิดแรกของไทยมีหลักฐานในศิลาจารึกมีอยู่ 4 ชนิด ได้แก่ เม็ดแมงลัก ลอดช่อง ข้าวตอกและข้าวเหนียว มีประเพณีสีก้อยคือเมื่อถึงฤดูเก็บเกี่ยวผู้หญิงจะเตรียมขนมทั้ง 4 อย่างนี้ไว้เลี้ยงคนที่มาช่วยกันทำงาน เวลารับประทานจะใส่แต่ละอย่างเป็นถ้วย ๆ และรับประทานกับน้ำกะทิ ส่วนผสมของขนมมีเพียง 3 อย่าง คือแป้ง กะทิและน้ำตาลเท่านั้น แต่ไม่ได้กล่าวไว้ชัดเจนว่าขนมสีก้อยอยู่ในสมัยใด (มณฑิร คุรุรักษ์. 2541: 10-11)

ภาพประกอบ 1 ภาพจำลองขนมสี่ถ้วย¹

พงศ์ศรี ลิมวงศ์ (2543: 1-3) ได้กล่าวถึงขนมไทยในสมัยโบราณว่า ขนมไทยทำจากแป้งและน้ำตาล แป้งทำจากข้าว โดยนำข้าวมาตำหรือบดจนป่นละเอียด ต่อมาเมื่อมีการปลูกมะพร้าวจึงนำมะพร้าวมาเป็น ส่วนประกอบของขนม ขนมในสมัยนั้นใช้ในพิธีกรรม เช่น การนำข้าวตอกเช่นไหว้ มีสำนวนเรียกว่า “ข้าวตอก ดอกไม้” มีประเพณีการโปรยข้าวตอกหน้าศพก่อนฝัง หมายถึงการจากที่ไม่มีความลับคืนเหมือนกับข้าวเหนียวที่ เปลี่ยนเป็นข้าวตอก ซึ่งไม่มีวันกลับมาเป็นข้าวเหนียวอีก เพราะวิธีการทำข้าวตอกคือนำข้าวเหนียวมาคั่วในกระทะที่ ร้อนจัด ทำให้เปลือกแตกออกเป็นข้าวตอก ข้าวตอกยังสามารถใช้ผสมกับน้ำกะทิ เปลี่ยนเป็นขนมอีกชนิดหนึ่งคือ ข้าวตอกน้ำกะทิ ในสมัยสุโขทัยยังมีขนมข้าวเม่า ทำมาจากข้าวเช่นกัน เป็นขนมที่เก็บไว้ได้นาน นำไปใช้เป็นเสบียง เตรียมให้ผู้ที่ต้องเดินทางไกล

ในสมัยโบราณ ส่วนผสมของขนมเป็นของที่หาได้ง่าย ส่วนวิธีการทำขนมก็ไม่ยากนัก พจน์ สัจจะ (2542: 60) ได้กล่าวไว้ว่า วิธีการทำขนมไทยสมัยสุโขทัยมีเพียงการกวนและการนึ่งเท่านั้น สันนิษฐานว่าได้รับ อิทธิพลจากอินเดีย เพราะขนมบางชนิดมีรูปร่างและวิธีการทำที่คล้ายกัน เช่น ขนมต้มของไทยเหมือนกับขนมโมทก ของอินเดีย

ขนมต้มเป็นขนมเก่าแก่ชนิดหนึ่ง พบในหนังสือ **ไตรภูมิพระร่วง** กล่าวถึงพระเจ้าศรีธรรมโศกราช มีพระสนมมากมาย ต่างก็อิจฉานางสนมมิตตาซึ่งเป็นที่รักของพระเจ้าศรีธรรมโศกราช พระเจ้าศรีธรรมโศกราช ทรงต้องการพิสูจน์ว่านางเป็นผู้มีบุญ จึงให้คนทำขนมต้มเป็นจำนวนเท่ากับจำนวนของพระสนม แล้วเอาแหวน ของตนใส่ในขนมต้มหนึ่งลูก เสร็จแล้วให้พระสนมทั้งหลายเลือกก่อน บอกว่าขนมต้มลูกหนึ่งมีแหวนอยู่ข้างใน ให้พระสนมเลือกตามใจแล้วที่เหลือเป็นของนางสนมมิตตา สุดท้ายผู้ที่ได้แหวนคือนางสนมมิตตา ทั้งที่เป็นคนสุดท้ายและไม่ได้เลือก แสดงว่านางมีบุญจริง ในเรื่องแสดงให้เห็นว่าในสมัยนั้นมีขนมต้ม แต่ไม่ได้บอก ชัดเจนว่าเป็นอย่างไร ลักษณะของขนมต้มในสมัยก่อนเป็นลูกกลม ๆ ทำจากข้าวเหนียวและน้ำตาลเท่านั้น ซึ่งต่างจากขนมต้มปัจจุบัน มีเรื่องเล่าเกี่ยวกับขนมต้มว่าขนมต้มเป็นของโปรดของพระพิฆเนศ ภาษาอินเดียเรียกว่า โมทก กาลครั้งหนึ่งพระพิฆเนศได้สวดยขนมโมทกเป็นจำนวนมากในงานเลี้ยง พออิมก็ทรงหนูซึ่งเป็นพาหนะประจำ กลับไป ระหว่างทางพบงูตัวหนึ่ง ทำให้หนูตกใจจนทำให้พระพิฆเนศตกลงไป และท้องของพระพิฆเนศก็แตก

¹ ภาพจำลองขนมสี่ถ้วยถ่ายโดยผู้วิจัย ณ พิพิธภัณฑ์ขนมไทย จ.สมุทรสงคราม วันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2558

พระพิณเนศเสียดายขนมโมทกที่เสวยเข้าไปจึงรีบโกยขนมกลับเข้าไปไว้ในพุง และฆ่างูตัวนั้นมารัดท้องไว้ไม่ให้ขนมหลุดออกไป ดังนั้นพระพิณเนศจึงมีรูปรัดท้อง และเป็นการอธิบายว่าขนมต้มเป็นของโปรดของพระพิณเนศ จึงทำให้คนนิยมนำขนมต้มไปบูชาพระพิณเนศ (ส.พลายน้อย. 2554: 54-55)

ภาพประกอบ 2 ขนมต้มขาว²

จากข้อมูลที่ได้ศึกษามาสรุปได้ว่า วัฒนธรรมการรับประทานขนมของชาวไทยมีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย โดยทำจากข้าว น้ำตาลและมะพร้าวเท่านั้น ซึ่งเป็นของที่หาได้ง่ายในสมัยนั้น วิธีการทำขนมก็ไม่ยากนัก ส่วนมากเป็นการกวน การต้มหรือการคั่ว ในสมัยสุโขทัยเริ่มมีการนำขนมไปใช้ในการเช่นไหว้บูชาด้วยคือ ขนมข้าวตอก ถึงแม้ว่าส่วนประกอบของขนมสามารถหาได้ในนาในไร่ แต่การรับประทานขนมมีน้อย มีเพียงผู้ที่มีฐานะสูงหรือในโอกาสสำคัญเท่านั้น

1.2.2 ขนมไทยในสมัยอยุธยา

ในสมัยอยุธยาเริ่มมีตลาดที่ขายขนม ขนมมีบทบาทและความสำคัญมากยิ่งขึ้น ส.พลายน้อย (2554: 25) กล่าวถึงตลาดขนมไทยในสมัยอยุธยาโดยอ้างจากคำให้การขุนหลวงวัดประดู่ทรงธรรม ว่า ในสมัยกรุงศรีอยุธยามีที่แห่งหนึ่งเรียกว่า “ย่านป่าขนม” ซึ่งเป็นตลาดขายขนมไทย มีขนมชะมด ขนมกงเกวียน ขนมถั่วและขนมสำปะนึ่ง แต่ไม่ทราบว่าขนมเหล่านี้เหมือนกับขนมที่เรารู้จักกันหรือไม่ วันชัย อิงปัญจลาภ (2537: 2) กล่าวถึงสมัยสุโขทัยว่ามีการปั้นหม้อข้าวหม้อแกงและเตาทำขนมครกและขนมเบื้อง ซึ่งแสดงว่ามีการทำขนมครกและขนมเบื้องด้วย จะเห็นได้ว่าในสมัยนั้น การรับประทานขนมเป็นเรื่องปกติ ชนิดของขนมพัฒนามากขึ้น ยังมีการซื้อขายและมีตลาดที่ขายขนมโดยในตำราแม่ครัวหัวป่าก์ ท่านผู้หญิงเปลี่ยน ภาสกรวงศ์ (2557: 82) ได้กล่าวไว้ว่า

² ภาพขนมต้มขาว วันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2558

...แต่ขนมของเก่าที่เป็นของไทยแท้ เข้าใจว่าแต่แบ่ง น้ำตาลและมะพร้าว เป็นต้น ส่วนที่ทำด้วยไข นม เนยแล้ว ต้นเดิมมักจะเป็นมูลมาแต่ของเทศโดยมา แล้วประกอบแก้ไขขึ้นลงเป็นขนมไทย เป็นต้นว่าทองกิบม้า คือเดี๋ยวนี้นี้เรียกว่า ทองหยิบ และ ทองหยด ซึ่งเดี๋ยวนี้นี้เรียกว่า ฝอยทอง และทองอะไรต่ออะไรอีกหลายอย่าง เหล่านี้ เดิมเป็นของประเทศโปรตุเกสได้ชักนำเข้ามาครั้งกรุงศรีอยุธยาตอนกลาง 400 ปีเศษแล้ว เมื่อครั้งโปรตุเกสยังมีอำนาจ และชำนาญในการเดินเรือ ได้มาในประเทศนี้ก่อนชาติอื่น เมื่อเข้ามาอยู่ในกรุงทวารวดีศรีอยุธยาและพยานมีปรากฏ อยู่ในเวลาเมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินประพาสที่ประเทศโปรตุเกส ใน ร.ศ. 116 ก็ยังมี ฝอยทองทำตั้งเครื่องทั้งจัดและหวานเรียกว่าผมนางสาวและรับประทานกับเนื้อ ทองหยิบซึ่งเรียกว่าหมวกบาทหลวงมี เป็นพยานอยู่ และสังขยา ขนมหม้อแกงเหล่านี้ก็เป็นอย่างพุดดิ้งของฝรั่ง ทั้งกะละแมก็เป็นของอย่างฝรั่งเศษมีอยู่จน เดียวนี้ที่กรุงฝรั่งเศสมีชื่อเดียวกัน ยังขนมที่มาจากประเทศอื่น ๆ อีกก็หลายอย่างต่างพรรณ ชักนำเข้ามาใช้ตามยุค ตามคราวก็ตกลงเป็นขนมไทยไป จะสืบเสาะถึงมูลเดิมก็ไม่เป็นการสำคัญอันใด...

จากข้อมูลข้างต้นเห็นได้ว่า ผู้ที่นำวิธีการทำขนมของต่างประเทศเข้ามาทำเป็นขนมไทยนั้น เป็นสตรีชาวต่างชาติ เรียกกันว่าท้าวทองกิบม้า ในหนังสือท้าวทองกิบม้า ราชนิพนธ์ไทย และบุคคลสำคัญใน ประวัติศาสตร์อยุธยา (2539: 9-26) กล่าวว่า ท้าวทองกิบม้า ชื่อมารี กิรมา เป็นลูกครึ่งเชื้อสายญี่ปุ่นและโปรตุเกส แต่งงานกับคอนสแตนติน ฟอลคอน ซึ่งมีบรรดาศักดิ์เป็นออกพระฤทธิกาแห่ง ต่อมาได้เลื่อนตำแหน่งเป็น สมุหนายก อัครมหาเสนาบดี ซึ่งเป็นตำแหน่งสูงสุดแห่งอำนาจของขุนนางสยาม ด้วยเหตุที่เป็นภรรยาของผู้มีอำนาจ ตำแหน่งสูง มารี กิรมาจึงต้องต้อนรับแขกของสามียู่เสมอ ทำให้เป็นผู้มีความรู้ในการปรุงอาหาร ในวันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2231 คอนสแตนติน ฟอลคอนถูกลองโทษและถูกประหารชีวิต ต่อมา มารี กิรมาก็ตกเป็นทาส แต่ด้วยฝีมือในการปรุงอาหารจึงได้รับราชการในพระราชวังตำแหน่งหัวหน้าห้องเครื่องต้น สอนการทำขนมหวาน จำพวก ทองหยอด ทองหยิบ ฝอยทอง ทองพลุ ทองโปร่ง ขนมผิงและอื่น ๆ ให้แก่ผู้ทำงาน ต่อมาจึงมีผู้นำไป ถ่ายทอดจนทำให้ขนมเหล่านี้แพร่หลาย ในหนังสือบันทึกแผ่นดิน ชุด หลายชีวิตในประวัติศาสตร์ เล่ม 1 (2555: 71) กล่าวถึงท้าวทองกิบม้าไว้ว่า “ท้าวทองกิบม้า เป็นสตรีต่างชาติคนเดียวที่ถูกจารึกชื่ออยู่ในประวัติศาสตร์ ชาติไทยสมัยกรุงศรีอยุธยา ในฐานะผู้มอบมรดกขนมประจำชาติไทย อันได้แก่ ทองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง รวมทั้งขนมตระกูลทองทั้งหลายมีสีเป็นมงคลและยังมีรสชาติหวานประทับใจ” นับเป็นเหตุการณ์ครั้งสำคัญสำหรับ ขนมไทย ทำให้ขนมไทยกลายเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่น่าสนใจ ดังที่วันชัย อิงปัญญาแลม (2537: 2-3) กล่าวว่า

ท่านท้าวทองกิบม้าเป็นผู้เริ่มสอนให้ชาวสยามทำขนมหวาน คือ ขนมทองหยิบ ขนมทองหยอด ขนมฝอยทอง ขนมทองโปร่ง ขนมทองพลุ ขนมผิง ขนมฝรั่ง ขนมขิง ขนมไข่เต่า ขนมทองม้วน ขนมสำปันนี ขนมหม้อแกง ในครั้งนี้ถือถือเป็นจุดที่เปลี่ยนโฉมหน้าของขนมไทยครั้งสำคัญ โดยมีการนำไข่เข้ามาเป็นส่วนประกอบหลัก และมีการใช้น้ำตาลทรายหรือน้ำตาลละเอียดยเป็นส่วนประกอบรองด้วย ซึ่งนอกเหนือไปจากแป้งและน้ำตาล มะพร้าวที่มีแต่เดิม

นอกจากส่วนประกอบของแล้ว วิธีการทำขนมไทยก็ได้พัฒนามากขึ้นในสมัยอยุธยา ดังในบทความ เรื่อง “ขนมไทยของขวัญปีใหม่” (ศรีสมร คงพันธุ์. 2538: 66) ได้กล่าวถึงวิธีการทำขนมไทยในสมัยอยุธยา

ที่หลากหลายมากขึ้น ได้แก่ วิธีการเชื่อม เช่น ขนมทองหยอด ทองหยิบ วิธีการทอด เช่น ขนมกง ขนมทอง วิธีการบั้งหรือการอบ เช่น ขนมหม้อแกง ขนมทองม้วน และวิธีการต้มหรือลวก เช่น ขนมถั่วแปบ ขนมเรไร

กล่าวได้ว่าในสมัยอยุธยา ขนมไทยมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น ซึ่งแตกต่างจากขนมไทยในสมัยสุโขทัย การรับประทานขนมกลายเป็นเรื่องธรรมดา คนทั่วไปก็สามารถรับประทานได้ และยังมีตลาดที่ขายขนมเฉพาะที่เรียกว่าย่านป่าขนม วิธีการทำขนมไทยก็ได้พัฒนามากขึ้น โดยนำไข่เข้ามาเป็นส่วนประกอบของขนมไทย ทำให้ขนมไทยพัฒนาจนกลายเป็นวัฒนธรรมประจำชาติอย่างหนึ่งในสมัยต่อมา

1.2.3 ขนมไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

ในสมัยรัตนโกสินทร์ ขนมไทยเริ่มมีบทบาทในพิธีกรรมและศาสนามากขึ้น การรับประทานขนมไทยไม่เพียงแต่เป็นส่วนหนึ่งของอาหารการกิน แต่กลายเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของประเทศไทย

สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น คือ ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ 1 ได้มีการสมโภชพระแก้วมรกต และฉลองวัดพระศรีรัตนศาสดารามในปี พ.ศ. 2352 ได้มีการตั้งเครื่องสำรับหวานสำหรับพระสงฆ์ 2000 รูป ซึ่งมีบันทึกในจดหมายเหตุความทรงจำของกรมหลวงนรินทรเทวี พระเจ้าน้องนางเธอในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช กล่าวถึงขนมอันประกอบด้วยขนมใส่ไส้ ขนมฝอย ข้าวเหนียวแก้ว ขนมผิง กล้วยฉาบ ลำเตี้ยง หุ้ม ลังขยา ฝอยทอง ขนมตะไล

(เส้นทางขนมไทย. 2553: 13-14)

ขนมในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เริ่มเป็นส่วนสำคัญในการรับประทานอาหาร การรับประทานอาหารที่สมบูรณ์ต้องรับประทานของหวานด้วย ความสำคัญนี้ดังที่พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยทรงพระราชนิพนธ์**กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน** กล่าวถึงอาหารคาวหวานต่าง ๆ และมีส่วนที่กล่าวถึงขนมไทย ดังนี้

◦ ลังขยาหน้าไข่คูน	เคยมี
แถมกับข้าวเหนียวลี	โสกย้อม
เป็นนัยนาวาที่	สมรแม่ มาแม่
แกล้งว่าโคกเสมอพ้อม	เพียบแอ้อกอ ร ๗
◦ ลังขยาหน้าตั้งไข่	เข้าเหนียวใส่สีโสกแสง
เป็นนัยไม่เคลือบแคลง	แจ้งว่าเจ้าคร่ำโคกเหลือ
◦ ข้าหริ่มลิมหวานล้ำ	แทรกใส่น้ำกะทิเจือ
วิตกกอกแห่งเครือ	ได้เสพหริ่มพิมเสนโรย
◦ ลำเจียกชื่อขนม	นึกโฉมฉมหอมชวยโซย
โกลกลิ่นดินแดโดย	โหยให้หาบุหงางาม

• มัศกอดกอดอย่างไร	นำส่งสยไคร่ขอถาม
กอดเคล้นจะเห็นความ	ขนมนามนี้ยังแคลง
• ลุดดี้น้ำนม	แผ่แผ่นกลมเพียงแผ่นแผง
โอชาหน้าไก่อแกง	แคลงของแซกแปลกกลืนอาย
• ขนมจีบเจ้าจีบห่อ	งามสมส่อประพิมประพาย
นึ่งนึ่งนึ่งจีบถวาย	ชายพกจีบกลับแนบเนียน
• รสรักยกกลานำ	ประดิษฐ์ทำขนมเทียน
คำนึงนึ่งนางเจียน	เทียนหล่อเหลาเกลากลึงกลม
• ทองหยิบพิพม์เทียมหัด	สามหยิบชัชน้ำเซยชม
หลงหยิบว่ายาดม	กัมหน้าเมินเซินขวยใจ
• ขนมผิงผิงผัวร้อน	เพียงไฟพอนพอกทรวงใน
ร้อนนักรักแรมไกล	เมื่อไรเห็นจะเย็นทรวง
• รังไรโรยด้วยแป้ง	เหมือนนกแก้งทำรังรวง
ไอ้อกนกทั้งปวง	ยังยืนดีด้วยมีรัง
• ทองหยอดทอดสนิท	ทองม้วนเม็ดคิดความหลัง
สองปีสองปีดบัง	แต่ลำพังสองต่อสอง
• งามจริงงามงูฏ	ไล่ชื่อดุมงูฏทอง
เรียมร่ำคำนึงปอง	ลื้องน่องนั้นเคยยล
• บัวลอยเล่ห์บัวงาม	คิดบัวงามแก้วกับตน
ปลั่งเปล่งเคร่งยุคล	สณนุชจุจประทุม
• ช่อม่วงเหมาะมีรส	หอมปรากฏกลโกสุม
คิดสีสไบคลุม	หุ้มห่มม่วงดวงพุดตาล
• ฝอยทองเป็นยงโย	เหมือนเส้นไหมไขของหวาน
คิดความยามเยวมาลย์	เย็บซุนใช้ไหมทองจีน “า”

(ประชุมกายัพพะเหเรือ: 23-25)

เรื่องหวานที่ปรากฏในกาพย์ ได้แก่ ข้าวเหนียวสังขยา ซ้ำหริ่ม ขนมลำเจียก มัศกอด ลุดดี้น้ำนม ขนมจีบ ขนมเทียน ขนมทองหยิบ ขนมผิง ขนมรังไร ขนมทองหยอด ขนมทองม้วน งามงูฏ บัวลอย ขนมช่อม่วง ฝอยทอง จากคำประพันธ์นี้จะเห็นได้ว่าการทำขนมในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นเป็นเรื่องที่ต้องพิถีพิถันและประณีต ขนมไม่เพียงแต่เป็นของกินเท่านั้น ยังสื่อถึงความรู้สึก ความรักระหว่างผู้ทำและผู้รับประทาน

ภาพประกอบ 3 ภาพจำลองขนมที่ปรากฏในภาพย์แห่งเครื่องดาวหวาน ชุดที่ 1³

ภาพประกอบ 4 ภาพจำลองขนมที่ปรากฏในภาพย์แห่งเครื่องดาวหวาน ชุดที่ 2⁴

1.2.4 ขนมไทยในปัจจุบัน

เนื่องจากเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ สินค้าจากต่างประเทศและวัฒนธรรมตะวันตกได้เข้าสู่สังคมไทย ส่งผลต่อวิถีชีวิตคนไทย ทำให้วัฒนธรรมการรับประทานอาหารเปลี่ยนไป ขนมจากตะวันตกได้รับความนิยมมากขึ้น การรับประทานขนมไทยลดลง จนทำให้ขนมไทยหลายชนิดสูญหายไป ปิยนาง รุ่งใส (2545: 94-97) ได้วิจัยเรื่อง **ขนมไทย ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมไทย กรณีศึกษาร้านแม่เก็บ อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์** เพื่อศึกษาความสำคัญของขนมไทยซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย ในด้านต่าง ๆ ผลของงานวิจัยพบว่า ขนมไทยมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตคนไทย สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมและวัฒนธรรมได้ เช่น คนไทยนิยมนำขนมไปทำบุญถวายพระในงานบุญหรืองานเทศกาลต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อในศาสนาของคนไทย ขนมไทยยังสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนไทย เช่น การทำขนมเป็นงานของผู้หญิง เป็นสิ่งที่วัดคุณค่าและความสามารถของผู้หญิง นอกจากนี้ขนมยังสะท้อนให้เห็นถึงชนชั้นทางสังคม

³ ภาพจำลองขนมที่ปรากฏในภาพย์แห่งเครื่องดาวหวาน ชุดที่ 1 ถ่ายโดยผู้วิจัย ณ พิพิธภัณฑ์ขนมไทย จ.สมุทรสงคราม วันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2557

⁴ ภาพจำลองขนมที่ปรากฏในภาพย์แห่งเครื่องดาวหวาน ชุดที่ 2 ถ่ายโดยผู้วิจัย ณ พิพิธภัณฑ์ขนมไทย จ.สมุทรสงคราม วันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2557

เช่น การแบ่งขนมเป็นขนมชาววังและขนมชาวบ้าน แต่ในสังคมปัจจุบัน ขนมไทยไม่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมไทยได้อย่างชัดเจนเหมือนสมัยก่อน เพราะถึงแม้ว่าในงานบุญต่าง ๆ ยังนิยมใช้ขนมมงคลเป็นส่วนประกอบ แต่ขนมหลายชนิดสูญหายไปจากสังคมไทย และสภาพสังคมก็เปลี่ยนแปลง เช่น ผู้หญิงสมัยใหม่ออกไปทำงานนอกบ้าน ปรากฏการณ์ของการทำขนมร่วมกันในหมู่บ้านจึงลดลง ดังนั้นขนมไทยในปัจจุบันจึงมีบทบาททางการค้ามากกว่าเป็นเครื่องมือสะท้อนสภาพสังคม

เนื่องจากกระแสวัฒนธรรมไทยที่เริ่มมีมากขึ้นในปัจจุบัน จึงมีผู้สนใจขนมโบราณหลายกลุ่มจัดโครงการต่าง ๆ เพื่ออนุรักษ์ขนมไทย เช่น พิพิธภัณฑ์ขนมไทย ที่อุทยานพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ตำบลอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เปิดให้เข้าชมเมื่อวันที่ 28 กันยายน พ.ศ. 2551 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมและอนุรักษ์ขนมไทย ในพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ได้จัดแสดงขนมเป็นยุคสมัย มีขนมไทยโบราณจำลองมากมายซึ่งเป็นขนมที่หายากในปัจจุบัน นอกจากขนมจำลอง ยังมีเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับขนมไทยและอุปกรณ์การทำขนม

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ไปเก็บข้อมูลที่ตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม⁵ พบว่ามีร้านขายขนมไทยเป็นจำนวนมาก มีขนมไทยหลายชนิดที่เป็นขนมไทยที่หายากในปัจจุบัน อย่างเช่น ขนมบุหลันดั้นเมฆ ขนมหม้อตาล เป็นต้น

ภาพประกอบ 5 พิพิธภัณฑ์ขนมไทย⁶

ภาพประกอบ 6 ขนมบุหลันดั้นเมฆ⁷

⁵ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2557

⁶ ภาพพิพิธภัณฑ์ขนมไทย ถ่ายโดยผู้วิจัย ณ อุทยานพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย จังหวัดสมุทรสงคราม วันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2557

⁷ ภาพขนมบุหลันดั้นเมฆ ถ่ายโดยผู้วิจัย ณ ตลาดน้ำอัมพวา จ.สมุทรสงคราม วันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2557

วันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2557 รายการครัวคุณต๋อย⁸ ได้นำเสนอขนมจ่ามงกุฏแบบดั้งเดิม ซึ่งเป็นขนมโบราณชนิดหนึ่งที่ปัจจุบันไม่ค่อยได้เห็นแล้ว ขนมจ่ามงกุฏที่รู้จักกันทั่วไปในวันนี้ ที่จริงเคยเรียกว่า ขนมดาราทอง ซึ่งไม่ใช่ขนมจ่ามงกุฎที่มีมาตั้งแต่โบราณ ผู้ทำขนมจ่ามงกุฎคือ อรุณี ศรีราษฎร์ ซึ่งเป็นผู้จัดกลุ่มอนุรักษ์ขนมไทยในวรรณคดีรัชกาลที่ 2 ณ ตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม กล่าวว่า “การจัดกลุ่มอนุรักษ์ขนมไทยในวรรณคดีรัชกาลที่ 2 มีจุดมุ่งหมายเพื่อสืบทอดสูตรโบราณของขนมไทยไม่ให้ขนมไทยที่มีค่าน้ำ สุกญเสียหายไป”

ภาพประกอบ 7 ขนมดาราทอง⁹

ภาพประกอบ 8 ขนมจ่ามงกุฎแบบเดิม¹⁰

ในกรุงเทพมหานครก็มีโครงการอนุรักษ์ขนมไทยเช่นกันตัวอย่างเช่น วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2557 รายการครัวคุณต๋อย¹¹ ได้นำเสนอขนมจีบยกไทยและโครงการอนุรักษ์ขนมไทย ผู้ก่อตั้งคือจันทิรา นวทิศพาณิชย์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้คนร่วมกันอนุรักษ์ขนมไทย ไม่ให้ขนมไทยสูญหาย โครงการอนุรักษ์ขนมไทยตั้งอยู่ที่ 1107/234 ซอยวชิรธรรมสาธิต 63 ถนนวชิรธรรมสาธิต แขวงบางจาก เขตพระโขนง เป็นสถานที่สอนทำขนมไทย

⁸ BornTvOfficial. (2557). **ขนมจ่ามงกุฎ กลุ่มอนุรักษ์ขนมไทยในวรรณคดี**. (ออนไลน์)

⁹ ภาพประกอบขนมดาราทอง ถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2558

¹⁰ ภาพประกอบขนมจ่ามงกุฎแบบเดิม ถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2558

¹¹ BornTvOfficial. (2557). **ขนมจีบยกไทย โครงการอนุรักษ์ขนมไทยในวรรณคดี**. (ออนไลน์)

แบบดั้งเดิม โดยรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ และแบ่งชนมไทยเป็นหลายประเภท ผู้ที่เข้าเรียนสามารถเรียนรู้วิธีการทำชนมไทยโบราณนานาชนิด และได้ความรู้เกี่ยวกับชนมไทยโบราณด้วย

นอกจากเป็นสิ่งที่ต้องอนุรักษ์แล้ว ชนมไทยในปัจจุบันยังเป็น “จุดขาย” ของการท่องเที่ยว วิชานี้กาญจนาภิญโญกุล (2545) ได้วิจัยเรื่อง **ชนมไทยและวัฒนธรรมการบริโภค: กรณีศึกษาตลาดดอนหวาย** พบว่าในปัจจุบัน ชนมนอกจากมีคุณค่าทางด้านอาหารการกิน ยังมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ทางพิธีกรรม และทางสังคม วัฒนธรรมหรือคุณค่าทางจิตใจด้วย ในกรณีศึกษาตลาดดอนหวายครั้งนี้ เห็นได้ว่าชนมถูกแปรสภาพจากชนมธรรมดาเป็น “สัญลักษณ์” หรือ “จุดขาย” ของตลาด ชนมที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ต้องเป็นชนมที่มี “ความเก่าแก่” “ความโบราณ” “ความเป็นท้องถิ่น” หรือ “ความเป็นของแท้” เช่น ชนมที่ห่อใบตอง ถักด้วยไม้กลัดโดยไม่ใช้ลวดเย็บ แสดงให้เห็นถึงการใส่ใจอนุรักษ์ของเก่า ด้วยเหตุนี้ ร้านขายชนมจึงยังคงอยู่ได้และสามารถขายลูกค้านำได้ด้วย การใส่ความหมายให้กับชนม การเพิ่มความหมายแก่ชนมไทยทำให้ผู้ที่เลิกกินชนมไทยหรือผู้ที่ไม่เคยสนใจชนมไทยเปลี่ยนมาเป็นลูกค้ากลุ่มใหม่ที่ทำให้ความสนใจชนมไทย การเปลี่ยนแปลงของชนมไทยสามารถสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมอีกด้วย

จากข้อมูลดังกล่าวมาสรุปได้ว่า ชนมไทยมีประวัติศาสตร์อันยาวนาน และมีความสำคัญต่อชีวิตคนไทยตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน ชนมไทยไม่เพียงแต่เป็นของหวานสำหรับรับประทานเท่านั้น ยังมีบทบาทที่สำคัญในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเซ่นไหว้บูชา การทำบุญเลี้ยงพระ การเลี้ยงแขกในงานต่าง ๆ ชนมไทยสะท้อนให้เห็นถึงภูมิอากาศ สภาพสังคมของไทย สะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญา ความคิดความเชื่อ และวิถีชีวิตของคนไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพราะฉะนั้นการศึกษาเรื่องชนมไทยสำหรับชาวต่างชาติผู้เรียนภาษาไทย จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง

1.3 ชนมมงคลไทย

ชนมไทยมีบทบาทและความสำคัญทางพิธีกรรมมากขึ้นเรื่อย ๆ เพราะของหวานแสดงให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์และความสุข จึงนิยมใช้ชนมในงานมงคลต่าง ๆ และชื่อชนมบางชนิดก็มีความหมายเป็นสิริมงคล คนไทยจึงเรียกชนมเหล่านี้ว่า ชนมมงคล **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556: 876)** อธิบายความหมายของคำว่า “มงคล” หมายถึง “สิ่งที่น่ามาซึ่งความเจริญ” ชนมมงคลจึงอาจหมายถึงของกินที่ไม่ใช่กับข้าว และเป็นสิ่งที่จะนำความเจริญสู่ชีวิตของคนเรา นพวรรณ จงสุขสันติกุล (2544: 1) ได้กล่าวถึงความหมายของชนมมงคลไว้ว่า

ชนมมงคล หมายถึง ชนมที่นิยมทำขึ้นประกอบในงานมงคลทั้งหลาย การเลือกชนมมาใช้ในงานมงคลโดยมากจะเลือกชนมที่มีชื่อเป็นสิริมงคล เช่น ชนมถ้วยฟู คำว่าฟู หมายถึงความรุ่งเรืองเฟื่องฟู นอกจากนี้ ยังนิยมเลือกชนมที่มีชื่อมีคำทองอยู่ด้วย คนไทยเชื่อว่าทองเป็นของดี ของมีค่า หมายถึงความมั่งคั่งร่ำรวยด้วยเงินทอง หากมอบเป็นของขวัญในวันสำคัญกับบุคคลที่เคารพ หรือญาติสนิทมิตรสหายก็เหมือนการให้ของดีของมีค่าดังให้ทองคำแก่กัน

ขนมมงคลไทยจึงหมายถึงขนมที่มีชื่อและความหมายเป็นสิริมงคล นิยมใช้ในงานมงคลต่าง ๆ ขนมชั้น หมายถึงชั้นลำดับยศ ยศถาบรรดาศักดิ์ และนิยมทำเป็น 9 ชั้น หมายถึงก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ขนมเทียนแก้ว หรือเรียกว่าขนมนมสาว ให้ความหมายที่ดีเพราะเทียนแทนความสว่างไสว รุ่งโรจน์ของชีวิต ส่วนขนมปุยฝ้ายและขนมถั่วฟู ชื่อขนมบ่งบอกถึงความเฟื่องฟู และสีส้มของขนมก็อ่อนใสงดงาม ขนมสั้ถ้วยประกอบด้วยไข่กบ คือ เม็ดแมงลัก นกปล่อยคือลอดช่อง มะลิลอยคือข้าวตอก และอ้ายตื้อก็คือข้าวเหนียว ขนมสั้ถ้วยนิยมนำมาเลี้ยงแขก ในงานบุญ จ่ามงกุฏมีความหมายถึงลาภยศอันสูงส่ง นิยมใช้ในงานฉลองยศ นอกจากนี้ยังมีขนมตระกูลทอง ได้แก่ ทองหยิบ ทองหยอด ทองเอก ฝอยทอง ทองพลุ ทองโปร่ง ทองม้วน เป็นต้น ขนมเหล่านี้หมายถึงมีเงินมีทองใช้อย่างไม่มีจบสิ้น ส่วนขนมเม็ดขนุนหมายถึงมีคนสนับสนุนโดยตลอด

พ่องศรี ลิ้มวงศ์ (2543: 12) ได้รวบรวมขนมมงคล 9 อย่างไว้ดังนี้

ขนมจ่ามงกุฏ	หมายถึง	ความเป็นเลิศ เพราะเป็นสุดยอดของขนมไทย
ขนมทองเอก	หมายถึง	ความเป็นหนึ่ง
ขนมเสน่ห์จันทน์	หมายถึง	ความมีเสน่ห์แก่ผู้พบเห็น
ขนมชั้น	หมายถึง	การเลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่ง
ขนมถั่วฟู	หมายถึง	ความเจริญเฟื่องฟู
ขนมฝอยทอง	หมายถึง	การมีชีวิตยืนยาว
ขนมทองหยิบ	หมายถึง	ความร่ำรวย หยิบเงินหยิบทอง
ขนมทองหยอด	หมายถึง	การจับวางอะไรก็เป็นเงินเป็นทอง
ขนมเม็ดขนุน	หมายถึง	มีบุญบารมีช่วยเกื้อหนุน

ธนศักดิ์ ตั้งทองจิตร และรัชชวิทย์ อนันต์กิจพานิช (2554: 15-16) ได้รวบรวมความหมายของขนมมงคลที่นิยมใช้ในงานพิธีต่าง ๆ ดังนี้

ฝอยทอง	หมายถึง	การทำให้ชีวิตยืนยาวเหมือนเส้นฝอยทอง
ทองหยิบ	หมายถึง	การหยิบจับอะไรเป็นเงินเป็นทอง
ทองหยอด	หมายถึง	การจับวางอะไรเป็นเงินเป็นทอง
เม็ดขนุน	หมายถึง	การเกื้อหนุนจนเจือให้ก้าวหน้าในชีวิต
จ่ามงกุฏ	หมายถึง	การได้เลื่อนชั้น เลื่อนยศ เลื่อนตำแหน่ง
เสน่ห์จันทน์	หมายถึง	การมีเสน่ห์แก่ผู้พบเห็น
ทองเอก	หมายถึง	การแสดงความเป็นหนึ่ง
ขนมชั้น	หมายถึง	การเลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่ง
ขนมถั่วฟู	หมายถึง	การทำกิจการให้เฟื่องฟูรุ่งเรือง
ลูกชุบ	หมายถึง	การมีลูกเต็มบ้านมีหลานเต็มเมือง
ขนมกง	หมายถึง	การแสดงความรักเหมือนกงจักร
ขนมสามเกลอ	หมายถึง	การเสี่ยงทายถึงชีวิตครอบครัว

ผู้วิจัยได้รวบรวมขนมมงคลไทยจากข้อมูลที่น่าเสนอ 20 ชนิด ขนมมงคล 9 ชนิดแรกนิยมจัดเป็นชุด และตกแต่งให้สวยงาม ใช้ในพิธีมงคล ดังนี้

ตาราง 1 แสดงขนมมงคลไทยที่รวบรวมจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ชื่อขนม	รูปขนม	ความหมายของขนม
1 ขนมทองหยิบ		การหยิบจับอะไรเป็นเงินเป็นทอง ความร่ำรวย
2 ขนมทองหยอด		การจับวางอะไรเป็นเงินเป็นทอง ความร่ำรวย
3 ขนมฟอยทอง		การมีชีวิตยืนยาว
4 ขนมเม็ดขนุน		การสนับสนุน มีคนช่วยเหลือตลอด
5 ขนมจ่ามงกุฏ		การเป็นเลิศ

¹² ภาพขนมทองหยิบ ภาพขนมทองหยอด ภาพขนมฟอยทอง ภาพขนมเม็ดขนุน และภาพขนมจ่ามงกุฏ ถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2558

ตาราง 1 (ต่อ) แสดงขนมมงคลไทยที่รวบรวมจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ชื่อขนม	รูปขนม	ความหมายของขนม
6 ขนมเสน่ห์จันทรณ์		การมีเสน่ห์แก่ผู้พบเห็น
	ภาพประกอบ 14 ¹³	
7 ขนมทองเอก		ความเป็นหนึ่ง
	ภาพประกอบ 15	
8 ขนมชั้น		การเลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่ง
	ภาพประกอบ 16 ¹⁴	
9 ขนมถ้วยฟู		ความเฟื่องฟู ความเจริญ
	ภาพประกอบ 17	
10 ขนมปุยฝ้าย		ความเฟื่องฟู ความเจริญ
	ภาพประกอบ 18	
11 ขนมกง		การแสดงความรักเหมือนกงจักร
	ภาพประกอบ 19 ¹⁵	

¹³ ภาพขนมเสน่ห์จันทรณ์ ภาพขนมทองเอก ภาพขนมถ้วยฟู ภาพขนมปุยฝ้าย ถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2558¹⁴ ภาพจำลองขนมชั้น ถ่ายโดยผู้วิจัย ณ พิพิธภัณฑ์ขนมไทย จ.สมุทรสงคราม วันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2557¹⁵ ภาพขนมกง จาก <http://www.thaigoodview.com/node/84270> สืบค้นเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2557

ตาราง 1 (ต่อ) แสดงขนมมงคลไทยที่รวบรวมจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ชื่อขนม	รูปขนม	ความหมายของขนม
12 ขนมสามเกลอ	 ภาพประกอบ 20 ¹⁶	การเสี่ยงทายถึงชีวิตครอบครัว
13 ลูกชุบ	 ภาพประกอบ 21 ¹⁷	การมีลูกมีหลาน
14 ขนมหั่นตรา	 ภาพประกอบ 22 ¹⁸	หญิงชายคู่นี้ได้ตราจับจองซึ่งกันและกันไว้แล้ว
15 ขนมโพรงแสง	 ภาพประกอบ 23 ¹⁹	เสาเรือนของคู่บ่าวสาว ความมั่งคั่ง
16 ขนมข้าวเหนียวแดง	 ภาพประกอบ 24	ความสามัคคี
17 ขนมกะละแม	 ภาพประกอบ 25	ความสามัคคี

¹⁶ ภาพขนมสามเกลอ จากเว็บไซต์บ้านขนมไทยรวมโชค <http://www.bannkanomthairuamchoke.com> สืบค้นเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2557

¹⁷ ภาพขนมลูกชุบ ภาพขนมข้าวเหนียวแดง และภาพขนมกะละแม รูปถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2558

¹⁸ ภาพขนมหั่นตรา จากเว็บไซต์ขนมไทย <https://sites.google.com/site/khnm-hannya> สืบค้นเมื่อวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2557

¹⁹ ภาพขนมโพรงแสง จากเว็บไซต์บ้านขนมไทยรวมโชค <http://www.bannkanomthairuamchoke.com> สืบค้นเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2557

ตาราง 1 (ต่อ) แสดงขนมมงคลไทยที่รวบรวมจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ชื่อขนม	รูปขนม	ความหมายของขนม
18 ขนมหมสวหรือขนมเทียน	 ภาพประกอบ 25 ²⁰	แสงสว่างที่ส่องทางให้เข้าสู่ความสำเร็จ
19 ขนมข้าวเหนียวแก้ว	 ภาพประกอบ 26 ²¹	ความแน่นเหนียวดุจดั่งข้าวเหนียว
20 ขนมฝักบัว	 ภาพประกอบ 27	เกื้อหนุน เสริมส่งให้สูงส่งขึ้น

ผู้วิจัยจะนำเสนอขนมมงคลไทยที่ได้ค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ แบ่งเป็น 2 หัวข้อ ได้แก่ ขนมไทยที่ใช้ในเทศกาลและประเพณี และขนมไทยที่ใช้ในงานมงคลเกี่ยวกับชีวิต

1.3.1 ขนมไทยที่ใช้ในเทศกาลและประเพณี

ประเทศไทยมีผลไม้ นานาชนิดตลอดทั้งปีทุกฤดูกาล การรับประทานขนมจึงขึ้นอยู่กับฤดูกาล และเทศกาล ขนมบางชนิดมีความอร่อยและความสวยงามอยู่ในตัวขนม ที่สำคัญคือมีความหมายที่เป็นสิริมงคลด้วย มักนิยมรับประทานในงานเทศกาลและประเพณี ได้แก่ งานตรุษสงกรานต์และเทศกาลสารทไทย (วันชัย อิงปัญญาภม. 2537: 14-24)

งานตรุษสงกรานต์ เป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทย ขนมที่นิยมรับประทานในวันสงกรานต์คือ ขนมข้าวเหนียวแดงและขนมกะละแม งานปีใหม่ถือเป็นการเริ่มต้นปีใหม่ด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันจะเป็นความดีงามในชีวิตภายหน้าต่อไป การกวนขนมกะละแมต้องมีหลายคนช่วยกัน โดยร่วมแรงร่วมใจกวนขนมเพื่องานบุญ ขนมกะละแมหรือข้าวเหนียวแดงนิยมนำไปทำบุญถวายพระและแจกจ่ายชาวบ้าน การแจกนอกจากเป็นเครื่องแสดงไมตรีจิตในวันขึ้นปีใหม่แล้ว ยังเป็นการอวดฝีมืออีก

²⁰ ภาพจำลองขนมเทียนส่งา ถ่ายโดยผู้วิจัย ณ พิพิธภัณฑ์ขนมไทย จ.สมุทรสงคราม วันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2557

²¹ ภาพขนมข้าวเหนียวแก้ว และภาพขนมฝักบัว ถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2558

เทศกาลสารทไทย เป็นการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ญาติพี่น้องที่ล่วงลับไปแล้ว ประวัติความเป็นมาของประเพณีทำบุญวันสารทมาจากคติความเชื่อของพราหมณ์ คำว่า “สารท” หมายถึง ฤดู ตรงกับภาษาอังกฤษว่า ออตอม (Autumn) ซึ่งแปลว่าฤดูใบไม้ร่วง ฤดูสารทเป็นเวลาที่พืชพรรณธัญญาหารและผลไม้ต่าง ๆ เริ่มสุก ถือเป็นเทศกาลรื่นเริงยินดี สารทไทยคือวันสิ้นเดือน 10 ชาวบ้านนำอาหารพร้อมทั้งกระยาสารท และกล้วยไข่ไปตักบาตรทำบุญที่วัด กระยาสารทคือข้าวเม่า ข้าวตอก ถั่ว งา และมะพร้าว กวนกับน้ำตาลให้เหนียวหนืดเกาะติดกันเป็นปึก เมื่อกวนกระยาสารทเสร็จจะจัดเป็นส่วน ๆ แล้วใช้ใบตองห่อ และนำไปตักบาตรถวายพระที่วัดในวันสารทเดือน 10 เป็นช่วงที่กล้วยไข่สุกพอดี กระยาสารทเป็นขนมที่รสหวานจัด กินกับกล้วยไข่ก็จะลดความหวานและเสริมรสชาติกันไปได้ดี

ขนมที่ใช้ในสารทไทยนอกจากกระยาสารทแล้ว ยังมีข้าวทิพย์ ข้าวยาฉุน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพระราชพิธีสารท ในหนังสือ**พระราชพิธีสิบสองเดือน** พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (2553: 424-425) ได้กล่าวถึงพระราชพิธีสารทไทยว่า พระราชพิธีการกวนมธุปายาสหรือข้าวทิพย์ทำมาแต่โบราณซึ่งที่แท้เป็นพระราชพิธีพราหมณ์ ดังนี้

ข้าวทิพย์ที่เราทวนอยู่ในการพระราชพิธีทุกวันนี้ เห็นจะเกิดขึ้นด้วยนึกเอาเอง ดูตั้งใจจะให้มีส่วนนมเนย และผลไม้ต่าง ๆ ให้พร้อมทุกอย่าง เป็นอันรวบรวมรสต่าง ๆ มาลงในอันหนึ่งอันเดียวจนเรียกกัน ในคำประกาศว่า เนกรสพายาส สิ่งของที่ใช้ในเครื่องกวนนั้น เมื่อตรวจดูบัญชีจ่ายของมีจำนวนคือ ถั่วดำ ถั่วขาว ถั่วเมตตาย ถั่วราชมาช อย่างละ 3 ถัง ถั่วเหลือง 3 ถัง 10 ทะนาน ถั่วทอง ถั่วเขียวอย่างละ 4 ถัง ถั่วลิสง 6 ถัง เมล็ดงา 5 ถัง ผลเดือย 3 ถัง 10 ทะนาน สาธุวิลาต 2 ถัง สาธุลาน 1 ถัง เมล็ดแตงอุลิต 3 ถัง ข้าว 3000 ดอก ข้าวฟ่าง 2000 รวงข้าวเม่า 5 ถัง เผือก มันเทศอย่างละ 300 ศรีษะ กระจับสด หัวไทย อย่างละ 3 ถัง ข้าวสารหอม 2 ถัง ผลไม้แดง 10 ทะนาน ผลบัว ผลมะกล่ำใหญ่อย่างละ 3 ถัง น้ำนมโค 10 ทะนาน เนย 4 ทะนาน น้ำผึ้ง น้ำอ้อยอย่างละ 10 ทะนาน มะพร้าวแก่ 550 ผล มะพร้าวอ่อน 500 ผล ชะเอมเทศหนัก 4 ชั่ง น้ำตาลกรวดหนัก 25 ชั่ง น้ำตาลทรายหนัก 50 ชั่ง น้ำตาลหม้อ 300 หม้อ ข้าวตอกขนมปังจืดไม่มีกำหนด ผลไม้สดที่หาได้ คือ ทับทิม น้อยหน่า เงาะ ลำไย ฝรั่ง มะม่วง กล้วย สาลี่ หัวจันทน์ กล้วยหอม กล้วยไข่ กล้วย ส้มต่าง ๆ คือ ส้มเขียวหวาน ส้มมะแป้น ส้มซ่า ส้มเกลี้ยง ส้มตรังกานู ผลไม้แห้ง คือ ลิ้นจี่ ลำไย พุทรา รั้ว พลับแห้ง อินทผลัม ผลไม้แช่อิ่ม คือ ผลชิด ผลสะท่อน ผลไม้กวน คือ ทุเรียนกวน สับปะรดกวน และข้าวอ่อนที่เป็นน้ำนม ชะเอมสด อ้อยแดง ของเหล่านี้ไม่มีกำหนดว่าเท่าไร

ส่วนผู้กวนข้าวทิพย์ต้องเป็นสาวพรหมจารี หมายถึงหญิงที่ยังไม่มีสามีและยังไม่มีระดู เพราะถือว่าเป็นหญิงบริสุทธิ์ตามคติของพราหมณ์

จากข้อมูลที่ศึกษามาสามารถสรุปได้ว่า ขนมไทยมีความสำคัญในเทศกาลและประเพณีไทย งานเทศกาลที่สำคัญของไทยต้องมีขนมไทยอยู่ด้วย ขนมไทยจึงเป็นเครื่องมือสร้างมิตรภาพและทำให้คนในสังคมสามัคคีกันมากยิ่งขึ้น

1.3.2 ขนมหไทยที่ใช้ในงานมงคลเกี่ยวกับชีวิต

เนื่องจากงานมงคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับชีวิต ไม่ว่าจะเป็นงานแต่งงาน งานบวช งานขึ้นบ้านใหม่ หรืองานฉลองยศ ต่างทำบุญเลี้ยงพระและเลี้ยงคนที่มาร่วมงานด้วย ขนมหไทยเป็นส่วนหนึ่งในงานมงคลเหล่านี้ เพราะเชื่อกันว่าของหวานเป็นสัญลักษณ์ของความสุข “งานมงคลต่าง ๆ ของไทย ส่วนมากจะมีการทำบุญเลี้ยงพระ และการจัดเลี้ยงคนมาช่วยงานหรือแขก ส่วนผู้ที่ไม่สามารถมาร่วมงานจะส่งของมาแทน เพราะฉะนั้นขนมหไทยมีความสำคัญในการจัดเลี้ยงและงานมงคลต่าง ๆ” (วันชัย อิงปัญญาภท. 2537: 10-12) ขนมหที่นิยมใช้ในงานมงคลเป็นขนมหที่มีชื่อไพเราะ มีความหมายที่ดีงาม “ขนมหในงานมงคล ส่วนใหญ่จะเป็นขนมหที่มีชื่อเป็นมงคล และมีการทำที่ประณีตสวยงาม เพราะคนไทยมีความเชื่อว่า การที่จะทำของถวายพระ ต้องใช้ของที่สวยงามเพื่อความเป็นสิริมงคลของตนเอง เช่น ขนมหทองหยิบ ขนมหทองหยอด ขนมหฝอยทอง เป็นต้น” (ธนศักดิ์ ตั้งทองจิตร และรัชชัญญ์ อนันต์กิจพานิช. 2554: 15)

ขนมหไทยที่ใช้ในงานมงคลต่าง ๆ เช่น งานแต่งงาน งานบวชพระและขนมหเลี้ยงพระและงานฉลองยศ มีดังนี้

งานแต่งงาน เป็นงานสำคัญในชีวิตของผู้หญิงและผู้ชาย การจัดพิธีแต่งงานต้องใช้ความละเอียดและของที่เลือกต้องเป็นของที่ดีงามเท่านั้น ขนมหที่เลือกใช้ต้องมีความหมายที่เป็นมงคล ขนมหที่ขาดไม่ได้คือขนมหง นอกจากนี้นี้ยังมีขนมหทองเอก ขนมหชะมด ขนมหสามเกลอ ขนมหโพรงแสม ขนมหรังนก และยังมีขนมหเก่าที่รู้จักแต่ชื่อคือขนมหพะพายและขนมหละมุด ขนมหแบบใหม่ที่นิยมใช้ในงานแต่งงานคือขนมหเค้ก ส่วนขนมหชะมดและขนมหสามเกลอ ถือเป็นขนมหเสี่ยงทายในพิธีแต่งงาน คือ จะนำขนมหที่เป็นก้อนกลม ๆ 3 ก้อนมาจับให้ติดกัน แล้วนำไปชุบแป้งทอด ถ้าทอดแล้วติดกันทั้ง 3 ก้อนหมายถึงคู่บ่าวสาวจะอยู่ร่วมทุกข์ร่วมสุขกันอย่างยืนยาว และมีลูกมีหลาน ถ้าทอดแล้วติดกัน 2 ก้อนหมายถึงคู่บ่าวสาวนี้อาจมีลูกยากหรือไม่มีลูกเลย ถ้าหลุดออกไปทั้ง 3 ก้อนถือว่าเป็นลางร้าย คู่นี้จะอยู่กันไม่ยัด เพื่อให้แน่ใจจึงใช้ไม้เสียบก้อนขนมหทั้ง 3 ให้ติดกันแน่นสนิทจึงนำไปชุบแป้งทอด บางทีถ้าไม่ติดกันก็ต้องชุบแป้งทอดใหม่ ถ้าทอด 3 ครั้ง 4 ครั้งยังไม่สำเร็จ ก็ต้องเปลี่ยนช่างมาทอดใหม่ เรียกว่า หามหามาแก้ ตอนทอดก็สำคัญ ถ้าขนมหพองฟูไม่มียุบ เรียกว่า หัวแก้วหัวแหวน ถือว่าดีเลิศ (เสฐียรโกเศศ. 2516: 46-47)

นอกจากนี้ ส.พลายน้อย (2554: 116-121) ได้กล่าวถึงขนมหที่ใช้งานประเพณีแต่งงานไว้ว่า ขนมหในประเพณีแต่งงานมีหลายอย่าง แต่ที่ถือเป็นขนมหหลัก ได้แก่ ขนมหชะมด ขนมหง ขนมหสามเกลอ เฉพาะขนมหงใช้พูดเป็นสำนวนกันว่า “เมื่อไรจะได้กินขนมหงเสียที” เป็นคำถามว่า “เมื่อไรจะแต่งงาน” ในการจัดขันหมากแต่งงานของคนโบราณมีขนมหงและขนมหต้ม ในสมัยกรุงศรีอยุธยาขนมหงเรียกว่า ขนมหงเกวียน มีลักษณะเหมือนกงล้อเกวียน ตรงกลางเป็นกากบาทยึดกันไว้ในสมัยต่อมาเรียกสั้นลงว่า ขนมหง นิยมใช้ในพิธีแต่งงาน โดยบรรจุขนมหงในเตียบใบหนึ่งรวมกับกล้วย มะพร้าวอ่อนและส้ม ส่วนขนมหสามเกลอ ชื่อมีพลังเข้มแข็ง หมายถึงความสามัคคีกลมเกลียว ถือเป็นขนมหเสี่ยงทาย ขนมหชะมดเป็นขนมหโบราณมีมาแต่สมัยอยุธยาคู่กับขนมหงเกวียน มีความเชื่อเช่นเดียวกับขนมหสามเกลอ

ขนมหโพรงแสม เป็นขนมหที่นำแป้งมาพันรอบไม้กระบอกแล้วนำไปทอด เมื่อสุกถอดออกจากกระบอก ขนมหก็จะเป็นโพรง เสร็จแล้วเอาน้ำตาลเคี้ยวโรยรอบขนมห โบราณเปรียบขนมหโพรงแสมเป็นเสาเรือนของคู่บ่าวสาว

จะอยู่กันอย่างมั่นคง (**เส้นทางขนมไทย**. 2553: 36-37) สำหรับงานแต่งงานของภาคใต้ต้องมีขนมไทยคือ ขนมกะละแม ขนมข้าวเหนียวแก้ว ขนมชั้น และขนมหวานอื่น ๆ การกวนขนมกะละแมในงานแต่งงานต้องใช้ญาติ มิตรมาช่วยกันมาก เป็นขนมที่แสดงถึงความรัก ความสามัคคีที่ขาดไม่ได้ (ผ่องศรี ลิ้มวงศ์. 2543: 12)

งานบวชพระ ถือว่าเป็นงานที่สำคัญมากสำหรับผู้ชายไทย งานบวชเป็นงานที่มีผู้มาร่วมงานมากมาย เจ้าภาพต้องต้อนรับด้วยอาหารคาวหวานนานาชนิด และจัดเลี้ยงแขกที่ร่วมงานและถวายพระเพื่อเป็นการตอบแทน

ขนมที่จัดเลี้ยงในงานบวช มีทั้งขนมชั้นดีและขนมชาวบ้านธรรมดา ขนมชั้นดีที่จัดเข้าสำหรับเลี้ยงพระและเลี้ยงแขกนั้น ประกอบด้วยขนมเทียนแก้ว ขนมสำปันนีอ่อน ขนมทองเอก ขนมกระจิง ขนมซ่อม่วง ขนมมะเขือเทศ ขนมเม็ดขนุน ขนมสังขยา ขนมทองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง ขนมที่มีความหมายเป็นมงคล เหล่านี้ ก็สามารถนำไปถวายพระได้ เช่น ขนมที่นิยมนำไปถวายพระเป็นขนมตระกูลทองทั้งหลาย ขนมชั้น ขนมเทียนแก้ว ขนมถั่วพู ขนมปุยฝ้าย ขนมจ่ามงกุฏ ขนมลีลาวดี เป็นต้น (วันชัย อิงปัญจลาภ. 2537: 13-14)

ส.พลายน้อย (2554: 122-126) กล่าวถึงความเชื่อในการเลี้ยงพระของคนไทยไว้ว่า ของที่จะถวายพระต้องเป็นของดีเท่านั้น อาหารคาวหวานต้องจัดทำอย่างประณีตงดงาม ในรัชกาลที่ 1 ขนมหวานที่ถวายพระได้แก่ ขนมฝอย ข้าวเหนียวแก้ว ขนมผิง ขนมไส้ไก่ กลัวยฉาบ ลำเตี้ย หู่ม สังขยา ฝอยทอง ตะไล ขนมเหล่านี้กำหนดให้ทำถวายพระเฉพาะงานฉลองวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ของหวานดังกล่าวเป็นขนมแห่งเหมาะสำหรับบรรจุในกระถาง ซึ่งในสมัยโบราณนิยมใช้กระถางใบตองบรรจุอาหารหรือของคาวหวาน เป็นการสะดวกในการเลี้ยงพระจำนวนมาก ต่อมานิยมใช้ถ้วยชามลวดลายสวยงาม การจัดสำหรับเลี้ยงพระก็เปลี่ยนไป แต่ลักษณะของเครื่องคาวหวานยังเป็นแบบเดิม ในปัจจุบันขนมที่จัดนำไปถวายพระเป็นพวกขนมที่มีส่วนประกอบจากไข่เป็นจำนวนมาก เช่น ทองหยิบ ทองหยอด ฝอยทองและสังขยา

ส่วนชนิดของขนมหวานที่จัดเลี้ยงพระก็แล้วแต่เจ้าภาพ บางทีกำหนดเป็นแบบไว้ว่าของหวานใหญ่ต้องมี 8 ชนิด ของหวานเล็กต้องมี 6 ชนิด ของหวานนั้นต้องเป็นขนมต่างรสต่างประเภทและต่างสีกัน ดังนี้

ของหวานสำหรับใหญ่ ดังนี้

กะท่อนลอยแก้ว	รสเปรี้ยวหวาน	สีครีมแก่
มั่งคุด	รสเปรี้ยว	สีแดงเข้ม
ขนมใบเตย	รสหวานมัน	สีเขียว
ฝอยทอง	รสหวาน	สีเหลือง
สังขยามันเทศ	รสหวานมัน	สีเทาปนเหลือง
เงาะคว้าน	รสเปรี้ยวหวาน	สีขาว
ขนมบัวลอย	รสหวานมัน	สีน้ำตาลแก่
ข้าวเหนียวหน้ากุ้ง	รสเค็มมัน	สีเหลืองแดง

ของหวานสำหรับเล็ก ดังนี้

ข้าวเหนียว	รสมัน	สีขาว
มะม่วง	รสเปรี้ยวหวาน	สีเหลืองอ่อน
ขนมเปียกปูน	รสหวานมัน	สีดำ
ทองหยิบ	รสหวานมัน	สีเหลืองแก่
เม็ดทับทิมลอยแก้ว	รสหวาน	สีชมพู
สังขยา	รสหวานมัน	สีเทา

ผู้จัดสำหรับของหวานเน้นเรื่องสี เวลาวางในสำหรับจะดูความสวยงาม ขนมก็ไม่ใช้รสหวานทั้งหมด การจัดของหลายรสทำให้พระที่ไม่ชอบรสหวานสามารถเปลี่ยนเป็นรสอื่นได้

งานขึ้นบ้านใหม่ คนไทยมักมีประเพณีเกี่ยวกับสิ่งใหม่ หรือสิ่งที่ทำครั้งแรก เช่น การเปิดตัว เปิดคลัง เปิดบริษัท แต่ที่สำคัญยิ่งคือการขึ้นบ้านใหม่ ขนมในประเพณีขึ้นบ้านใหม่ ได้แก่ ขนมต้มแดง ขนมต้มขาว ขนมคันหลวง ขนมทุข้าง ขนมที่มีชื่อเป็นสิริมงคลและมีความหมายที่ดีอยู่ในตัวชื่อก็สามารถนำมาใช้ในงานขึ้นบ้านใหม่ได้ อย่างเช่น ขนมชั้น ขนมเทียน ขนมที่อยู่ในตระกูลทองทั้งหลายเป็นต้น (เส้นทางขนมไทย. 2553: 38)

งานฉลองยศ เลือกขนมที่เป็นมงคลทั้งสิ้น เช่น ขนมจำม่งกุฏ ชื่อของขนมจำม่งกุฏแสดงถึงลาภยศอันสูงส่ง ขนมชั้นในงานฉลองยศนิยมทำเป็น 9 ชั้น ถือเคล็ดเสียงของเลข 9 ว่าจะได้ก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ขนมเทียน หมายถึงความสว่างไสวรุ่งโรจน์ของชีวิต ขนมข้าวเหนียวแก้ว หมายถึงชีวิตจะมีความเหนียวแน่นเป็นปึกแผ่นดุจดังข้าวเหนียว ขนมในตระกูลทองได้แก่ ขนมทองหยิบ ขนมทองหยอด ขนมฝอยทอง ขนมทองเอก ฯลฯ หมายถึงความร่ำรวย การมีเงินทองใช้จ่ายอย่างไม่มีวันจบสิ้น ขนมเม็ดขนุน หมายถึงมีคนคอยสนับสนุน คำจุนช่วยเหลือไม่มีวันจะตกต่ำ (วันชัย อิงปัญญาภ. 2537: 18-20)

ใน**เส้นทางขนมไทย** (2553: 38) กล่าวถึงขนมในงานฉลองยศคล้ายกันได้แก่ ขนมชั้น ต้องเป็น 9 ชั้น จะเป็นสิริมงคลอย่างสูง หมายถึงความก้าวหน้าทุกเมื่อ ขนมทองทั้งหลาย ทองหยิบ ทองเอก ทองหยอด ฝอยทอง ทองพลุ และทองม้วน ถือว่าเป็นขนมมงคล สัญลักษณ์แห่งความร่ำรวยมั่งคั่ง ขนมจำม่งกุฏแสดงถึงเกียรติยศและฐานะที่สูงส่ง ขนมฝักบัว ลักษณะขนมจะพองฟูตรงกลาง จึงมีความหมายถึงการเกื้อหนุนเสริมส่งให้สูงขึ้น ขนมเทียน หรือขนมมนมสาว ทั้งเทียนแก้ว เทียนเหนียว เทียนสลัดงา ก็หมายถึง แสงสว่างส่องนำทาง ขนมถ้วยฟูและขนมปุยฝ้าย มีความหมายเช่นเดียวกันคือ ความเฟื่องฟูในชีวิต ขนมเม็ดขนุนมีความหมายถึง การหนุนเนื่อง คำจุนช่วยเหลือ ไม่มีวันตกต่ำ ขนมข้าวเหนียวแก้ว มีความหมายว่าชีวิตจะมีความเหนียวแน่นเป็นปึกแผ่นดุจดังข้าวเหนียว

2. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นสื่อการเรียนประเภทหนึ่งที่สูงขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนด้วยตนเองอย่างอิสระตามความต้องการ ความสนใจและความสามารถในการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศนั้น จำเป็นต้องมีชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนดำเนินการเรียนตามความต้องการ ความสามารถ และความสนใจของตนเองได้โดยไม่ต้องมีผู้สอน ช่วยฝึกฝนและส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน ผู้เรียนจะเห็นความก้าวหน้าและข้อบกพร่องของตนเองได้อย่างชัดเจนและประเมินผลการเรียนด้วยตนเองได้ ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองช่วยจัดปัญหาการขาดแคลนครูได้ด้วย

ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นการศึกษาเป็น 3 ข้อ ได้แก่ ความหมายและความสำคัญของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประเภทและองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และขั้นตอนการผลิตชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.1 ความหมายและความสำคัญของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ชุดการเรียนรู้เดิมเรียกว่าชุดการสอน ดังที่ กาญจนา เกียรติประวัติ (2524: 60-61) ได้กล่าวไว้ว่า

ชุดการสอนและชุดการเรียนรู้ (Instructional Package and Learning Package) ทั้งสองคำนี้ หมายถึง ระบบการผลิตและการนำสื่อการเรียนต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับเนื้อหา มาส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเรียนรู้ตามจุดประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ความแตกต่างของคำชุดการสอน (Instructional Package) กับชุดการเรียนรู้ (Learning Package) คือ ชุดการสอนเป็นคำที่ใช้มาดั้งเดิม แต่การใช้คำว่า ชุดการสอนทำให้ครูเกิดแนวคิดว่าสื่อการเรียนทั้งหลายที่จัดรวบรวมไว้เพื่อให้ครูเป็นคนลงมือใช้ ดังนั้น ผู้ที่ทำการจัดก็คือนคร ผู้เรียนเป็นฝ่ายฟังและสังเกต ในปัจจุบันนักการศึกษาจึงหันมาใช้คำว่า ชุดการเรียนรู้ (Learning Package) เพื่อย้ำถึงแนวการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้สื่อต่าง ๆ ในชุดการเรียนรู้เพื่อการศึกษาด้วยตนเองซึ่งจะช่วยให้อุทิศเวลาในการบอกล

สุนันtha สุนทรประเสริฐ (2533: 1) กล่าวถึงความหมายของชุดการสอนไว้ว่า

ชุดการสอนหรือบางครั้งเรียกว่าชุดการเรียนรู้ เป็นสื่อประสมประเภทหนึ่งซึ่งมีจุดมุ่งหมายเฉพาะเรื่องที่จะสอนเท่านั้น ชุดการสอนจึงเป็นนวัตกรรมการใช้สื่อการสอนแบบประสมโดยอาศัยระบบบูรณาการสื่อหลาย ๆ อย่างเข้าด้วยกัน เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนในหน่วยการเรียนนั้น ๆ นั่นคือชุดการสอนชุดหนึ่ง ๆ จะมีระบบการใช้สื่อการสอนประสมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ชาญชัย อินทรสุนานนท์ (2539: 39) ให้ความหมายของชุดการสอนว่า “ชุดการสอนเป็นสื่อประสม (Multi-Media) ซึ่งรวมกันเป็นชุดของวัสดุอุปกรณ์ที่ประกอบกันขึ้น และใช้กระบวนการกลุ่มช่วยในการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้การเรียนรู้มีชีวิตชีวาและฝึกฝนพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียนให้มากที่สุด”

ชุดการสอนแบ่งได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ ชุดการสอนประกอบบรรยาย ชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม ชุดการสอนแบบรายบุคคลและชุดการสอนทางไกล (สุนันหา สุนทรประเสริฐ. 2533: 2-3) สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีจุดประสงค์สร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง ซึ่งตรงกับลักษณะของชุดการสอนแบบรายบุคคล ไชยยศ เรื่องสุวรรณ (2521: 231) ให้ความหมายของชุดการสอนรายบุคคลไว้ สรุปดังนี้ ชุดการสอนรายบุคคลเป็นชุดการสอนที่มีการจัดระบบในแต่ละชุดเพื่อให้ผู้เรียนใช้ชุดการสอนด้วยตนเองตามลำดับขั้นที่กำหนดไว้ โดยมีห้องเรียนพิเศษที่เรียกว่าห้องเรียนรายบุคคลที่ครูผู้สอนจัดเตรียมไว้ ผู้เรียนนำชุดการสอนไปใช้ใน ห้องเรียนรายบุคคล เมื่อเรียนเสร็จแล้วจะทำแบบทดสอบเพื่อประเมินผลด้วยตนเอง ระหว่างการเรียนชุดการสอนนั้นครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือ ชุดการสอนรายบุคคลช่วยให้ผู้เรียนฝึกฝนและส่งเสริมนิสัยของผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเห็นความแตกต่างระหว่างผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนตามความสามารถและความสนใจของตนเองได้ ดังที่ สุนันหา สุนทรประเสริฐ (2533: 3) กล่าวว่า “ชุดการสอนรายบุคคลเป็นชุดการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองตามความแตกต่างระหว่างบุคคล อาจเป็นการเรียนในโรงเรียนหรือที่บ้านก็ได้ เพื่อให้ผู้เรียนก้าวไปข้างหน้าตามความสามารถ ความสนใจ และความพร้อมของผู้เรียน”

ชุดการสอนแบบรายบุคคล บางที่เรียกว่าชุดการเรียนรู้ ดังที่ดวงแสง ณ นคร (2555: 227) กล่าวว่า สรุปดังนี้ ชุดการเรียนรู้เป็นสื่อสำเร็จรูปที่มีการจัดระบบ เพื่อให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองและเรียนตามลำดับขั้น ผู้เรียนสามารถเรียนตามความสนใจและตามอัตราการเรียนรู้ของตนเอง และผู้เรียนสามารถประเมินผลการเรียนด้วยตนเอง ชุดการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าหรือศึกษาเนื้อหาเพิ่มเติมด้วยตนเองได้

สรุปได้ว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง ชุดการสอนประเภทรายบุคคลที่ผู้เรียนใช้ด้วยตนเอง โดยมีการจัดระบบขั้นตอนการเรียนรู้ในแต่ละชุด ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้และประเมินผลการเรียนด้วยตนเองได้ ความสำคัญของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองสรุปดังนี้

1. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองทำให้ผู้เรียนดำเนินการเรียนได้โดยไม่ต้องมีผู้สอน ช่วยฝึกฝนและส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน
2. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองช่วยให้ผู้เรียนดำเนินการเรียนตามความต้องการ ความสามารถและความสนใจของตนเองได้
3. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองทำให้ผู้เรียนประเมินผลการเรียนด้วยตนเองได้ ทำให้ผู้เรียนเห็นความก้าวหน้าและข้อบกพร่องของตนเองได้อย่างชัดเจน ทำให้ผู้เรียนสนใจเรียนยิ่งขึ้น
4. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองช่วยขจัดปัญหาการขาดแคลนครู เพราะผู้เรียนเรียนด้วยตนเองได้
5. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองส่งเสริมการศึกษานอกระบบ เพราะสามารถนำไปใช้ได้ทุกเวลาและไม่จำเป็นต้องใช้เฉพาะในสถานศึกษาเท่านั้น

งานวิจัยหลายเรื่องได้กล่าวถึงการทําวิจัยเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สรุปได้ดังนี้

จิตรลดา บุญเรือง (2552) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้าน กม.7 จังหวัดฉะเชิงเทรา

เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้าน กม.7 จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความตามเกณฑ์ 80/80 และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองชุดนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้าน กม.7 อำเภอสนมชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมดจำนวน 30 คน คัดเลือกโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบบประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง แบบทดสอบระหว่างเรียน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลของการวิจัยพบว่า

1. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้าน กม.7 มีประสิทธิภาพ 82.00/83.83 แสดงว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองชุดนี้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด เพราะชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นนั้นมีการจัดกิจกรรมหลากหลาย น่าสนใจ เช่น กิจกรรมการค้นหาคำศัพท์ การตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน เกมปริศนาคำทาย กิจกรรมเหล่านี้มีจุดประสงค์เพื่อฝึกให้นักเรียนสรุปความรู้เกี่ยวกับการอ่านจับใจความ และชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองชุดนี้ได้ผ่านการปรับปรุง และผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญในด้านภาษาและเนื้อหา ทำให้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองชุดนี้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. หลังจากการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เพราะชุดการเรียนรู้ชุดนี้มีเนื้อหาที่เหมาะสมและหลากหลาย มีทั้งการอ่านจับใจความช้า บทความ ตำรา บทร้อยกรอง เรื่องสั้นและสารคดี เนื้อหาในแต่ละชุดเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน และการจัดลำดับขั้นตอนของชุดการเรียนรู้เหมาะสมกับวัยและศักยภาพของผู้เรียน จนทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาทางการเรียนตามศักยภาพ

บุษกร เผ่าศรีเจริญ (2554) ได้วิจัยเรื่อง **ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองเรื่องการแต่งประโยคสำหรับพระภิกษุชาวต่างชาติ** เพื่อสร้างชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองเรื่องการแต่งประโยคสำหรับพระภิกษุชาวต่างชาติ และเพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ 80/80 กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยได้แก่พระภิกษุชาวต่างชาติที่จำพรรษาอยู่ที่วัดตะล่อม กรุงเทพมหานคร จำนวน 5 รูป ที่มีความรู้ทางภาษาไทยในระดับต้นสามารถอ่านออกและเขียนได้ คัดเลือกโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองเรื่องการแต่งประโยคสำหรับพระภิกษุชาวต่างชาติ แบบประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองเรื่องการแต่งประโยคสำหรับพระภิกษุชาวต่างชาติ มีประสิทธิภาพ 90.99/85.00 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แสดงว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองชุดนี้มีประสิทธิภาพ

2. ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองเรื่องการแต่งประโยคสำหรับพระภิกษุชาวต่างชาติชุดนี้สามารถตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้เรียนไม่เกิดความรู้สึกรู้ว่าเรียนไม่ทันผู้อื่น ผู้เรียนที่เป็น

พระภิกษุสามารถเรียนได้อิสระตามความพร้อมของตนทั้งในเรื่องเวลาและสถานที่ ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามจุดมุ่งหมาย

ปทุมชัย ธาระเนตร (2555) วิจัยเรื่อง **การสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องรามเกียรติ์ ตอนสุครีพหักฉัตร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม)** เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามเกณฑ์ 80/80 และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 2 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 60 คน คัดเลือกโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องรามเกียรติ์ ตอนสุครีพหักฉัตร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) แบบประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยผู้เชี่ยวชาญ แบบทดสอบระหว่างเรียนและหลังเรียน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องรามเกียรติ์ ตอนสุครีพหักฉัตร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) มีประสิทธิภาพ 85.91/80.53 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แสดงว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองชุดนี้มีประสิทธิภาพ

2. ผลของการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องรามเกียรติ์ ตอนสุครีพหักฉัตร ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน หลังจากการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการให้นักเรียนศึกษาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองชุดนี้ ทำให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

2.2 ประเภทและองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

กาญจนา เกียรติประวัติ (2524: 61) ได้แบ่งประเภทของชุดเรียนเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ชุดการเรียนรู้สำหรับกิจกรรมกลุ่ม เป็นชุดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

2. ชุดการเรียนรู้รายบุคคล เป็นชุดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองตามลำพัง เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามความสามารถของผู้เรียนด้วยตนเอง

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสื่อการสอนประเภทหนึ่งของชุดการสอน เพราะฉะนั้นผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของชุดการสอน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชูชีพ อ่อนโคกสูง (2524: 7-9) กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดการสอน ดังนี้

1. หัวเรื่อง เป็นการแบ่งหน่วยการเรียนรู้ออกเป็นส่วนย่อยเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างลึกซึ้ง
2. คู่มือการใช้ชุดการสอน ผู้ใช้ชุดการสอนต้องศึกษาคู่มือการใช้ให้แจ่มชัด ในคู่มือจะประกอบด้วย คำชี้แจงเกี่ยวกับการใช้ชุดการสอน สิ่งที่ต้องเตรียม บทบาทของผู้เรียน การจัดชั้นเรียน และแผนการสอน
3. วัสดุประกอบการเรียน เช่น เอกสาร ตำรา บทคัดย่อ รูปภาพ แผนภูมิ วัสดุ เป็นต้น
4. บัตรงาน เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชุดการสอน บัตรงานประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ชื่อบัตร คำสั่ง และกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนของการเรียน
5. กิจกรรมสำรอง จำเป็นสำหรับชุดการสอนแบบกลุ่ม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้กว้างขวาง และลึกซึ้งยิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่ายในการเรียนซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาทางวินัยในชั้นเรียน
6. ขนาดรูปแบบของชุดการสอน ชุดการสอนไม่ควรเล็กเกินไปหรือใหญ่เกินไป ควรเหมาะสมกับความสะดวกในการเก็บรักษาและการนำไปใช้

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2533: 3-5) กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดการสอนว่า “ชุดการสอนประกอบด้วย สื่อประสมในรูปแบบของวัสดุอุปกรณ์ และวิธีการตั้งแต่สองอย่างขึ้นไปบูรณาการ โดยใช้วิธีการจัดระบบเพื่อให้ชุดการสอนแต่ละชุดมีประสิทธิภาพและมีความสมบูรณ์เบ็ดเสร็จไปในตัวเอง...”

ดังนั้นชุดการสอนจึงมีองค์ประกอบดังนี้

1. คู่มือ เป็นส่วนที่กำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ของชุดการสอน ประกอบด้วย
 - 1.1 คำนำ
 - 1.2 รายละเอียดของส่วนประกอบชุดการสอน
 - 1.3 คำชี้แจงการใช้ ประกอบด้วย สิ่งที่ต้องเตรียมก่อนเรียน บทบาทของผู้เรียนและผู้สอน แผนผังการจัดชั้นเรียน และสิ่งอื่นที่เกี่ยวข้อง
 - 1.4 แผนการสอนของผู้สอน
 - 1.5 แบบฝึกหัดต่าง ๆ และเฉลย
 - 1.6 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และเฉลย
 - 1.7 รายละเอียดอื่น ๆ
 2. บัตรคำสั่ง เป็นเอกสารที่ต้องให้กับผู้เรียนและบอกว่าผู้เรียนต้องการปฏิบัติอย่างไร
 3. เนื้อหาและสื่อ สื่อในชุดการสอนอาจอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เอกสาร บทเรียนสำเร็จรูป กิจกรรมแบบฝึก ฯลฯ
 4. แบบประเมินผล แบบประเมินผลของชุดการสอนประกอบด้วย แบบฝึกหัดต่าง ๆ ที่อยู่ในหน่วยย่อยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ผู้สอนสามารถสังเกตจากการทำกิจกรรมของผู้เรียน
- จากข้อมูลดังกล่าวมาสรุปได้ว่า องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้แก่ บัตรคำสั่ง เนื้อหาและสื่อ และแบบประเมินผล

2.3 ขั้นตอนการผลิตชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนการผลิตชุดการสอน เพื่อเป็นแนวคิดในการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองในการผลิตชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพต้องมีระบบและขั้นตอนที่กำหนดไว้ 4 ขั้นตอน สรุปดังนี้

1. การวิเคราะห์ หมายถึงการวิเคราะห์เนื้อหา กำหนดหน่วยการเรียนรู้และหัวเรื่องที่ต้องเรียน
2. การวางแผน หมายถึงการวางแผนชุดการสอน และกิจกรรมที่จัดในแต่ละชุด
3. การผลิตสื่อ หมายถึงการผลิตสื่อต่าง ๆ ตามที่แผนกิจกรรมกำหนดไว้
4. การทดสอบและประเมินผล หมายถึงการนำชุดการสอนไปทดลองใช้และการหาประสิทธิภาพ

ของชุดการสอน (สุนันทา สุนทรประเสริฐ. 2533: 17-18)

ต่อมา วิธีการผลิตชุดการสอนเริ่มมีระบบมากขึ้น และขั้นตอนในการผลิตมีระเบียบแบบแผนที่กำหนดไว้ ดังที่ชาญชัย อินทรสุนานนท์ (2539: 43) กล่าวว่า สรุปได้ดังนี้

1. แบ่งกลุ่มและเลือกประธานโดยมีกรรมการจัดทำตามสาขาที่สอน
2. เลือกเนื้อหาวิชา ชั้น จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการเรียนการสอน
3. กำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน
4. จัดลำดับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์
5. วางแผนการเรียนการสอน ได้แก่ กำหนดวิธีการเรียนการสอน กำหนดสื่อใช้ กำหนดกิจกรรม และกำหนดวิธีการวัดและการประเมินผล
6. กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพ
7. ผลิตสื่อการสอน
8. ทดลองสอนกับผู้เรียน
9. วัดผลและแก้ไขข้อบกพร่อง
10. สรุปผล
11. ผลิตชุดการสอน
12. การรายงาน

หลังจากศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามกล่าว ผู้วิจัยจะนำแนวคิดการสร้างชุดการเรียนรู้คือนำเนื้อหาที่เกี่ยวกับชนมมงคลไทยจัดเป็นหมวดหมู่ ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของชนมมงคลไทย ความสำคัญของชนมมงคลไทย ชนมมงคลที่เกี่ยวกับประเพณีและความเชื่อ และชนมที่ปรากฏในภาพย์เทชมเครื่องคาวหวานมาสร้างเป็นชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเอง กิจกรรมในชุดการเรียนรู้แต่ละชุดประกอบด้วยการศึกษาทักษะทางภาษา ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน เพื่อส่งเสริมความสามารถทางภาษาไทยของผู้เรียน และจัดเนื้อหาการเรียนมีทั้งเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยและหลักภาษาไทย เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางภาษาไทยของผู้เรียน ดังจะกล่าวในบทต่อไป

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับชาวต่างชาติ เรื่องขนมมกคลไทย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การดำเนินการวิจัย

1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาชาวต่างชาติ วิชาเอกภาษาไทย ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 33 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาชาวต่างชาติ วิชาเอกภาษาไทย ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 15 คน เลือกจากประชากรโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจงซึ่งยินดีเข้าร่วมกิจกรรมและมีพื้นฐานความรู้ภาษาไทยในระดับกลาง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องขนมมกคลไทยทั้งหมด 9 ชุด แบบทดสอบระหว่างเรียน แบบทดสอบก่อนเรียน แบบทดสอบหลังเรียนที่ประกอบในชุดการเรียนรู้ และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องขนมมกคลไทยจำนวน 9 ชุด

ดังนี้

- ชุดที่ 1 ขนมมกคลมาจากไหน
- ชุดที่ 2 ขนมในงานมกคล
- ชุดที่ 3 ขนมมกคลในงานแต่งงาน
- ชุดที่ 4 ขนมมกคลในงานฉลองยศ
- ชุดที่ 5 ขนมมกคลในเทศกาลสงกรานต์

ชุดที่ 6 ขนมตระกูลทอง

ชุดที่ 7 ขนมงค 9 ชนิด

ชุดที่ 8 ขนในกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน ตอนที่ 1

ชุดที่ 9 ขนในกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน ตอนที่ 2

2.2 แบบทดสอบระหว่างเรียนของชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่อง ขนมงคไทย แบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก ทั้งหมด 90 ข้อ

2.3 แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนของชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่อง ขนมงคไทย แบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก ทั้งหมด 50 ข้อ

2.4 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนชาวต่างชาติในการใช้ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่อง ขนมงคไทย

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยการสร้างชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่อง ขนมงคไทย พร้อมแบบทดสอบที่ประกอบในชุดการเรียนรู้ และการหาคุณภาพของชุดการเรียนรู้ มีรายละเอียดดังนี้

3.1 การสร้างชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่อง ขนมงคไทย มีขั้นตอนดังนี้

3.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและความเชื่อของคนไทยที่เกี่ยวข้องกับ ขนมงคไทย และจัดเนื้อหาเป็นหมวดหมู่เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความเป็นมาของขนมงคไทย ความสำคัญของ ขนมงคไทย และวัฒนธรรม ความเชื่อที่แฝงอยู่ในขนมงคไทย หมวดหมู่ที่จัดมีดังนี้

ประวัติความเป็นมาของขนมงคไทย มี 2 หัวข้อได้แก่ ขนมงคมาจากไหน และ ขนมงตระกูลทอง

ความสำคัญของขนมงคไทย มี 1 หัวข้อคือ ขนในนางนวมค

ขนมงคไทยที่เกี่ยวข้องประเพณีและความเชื่อ มี 4 หัวข้อได้แก่ ขนมงคในงานแต่งงาน ขนมงคในงานฉลองยศ ขนมงคในเทศกาลสงกรานต์และขนมงค 9 ชนิด

ขนมงคไทยที่ปรากฏในกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน มี 2 หัวข้อได้แก่ ขนที่ปรากฏในกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน ตอนที่ 1 และขนที่ปรากฏในกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน ตอนที่ 2

หลังจากจัดเนื้อหาเป็นหมวดหมู่ ผู้วิจัยสร้างบทอ่านหรือบทสนทนาของชุดการเรียนรู้แต่ละชุดและ จัดลำดับชุดตามความยากง่ายของเนื้อหา มีทั้งหมด 9 ชุด ตามหัวข้อต่อไปนี้

ชุดที่ 1 ขนมงคมาจากไหน

ชุดที่ 2 ขนในนางนวมค

ชุดที่ 3 ขนมงคในงานแต่งงาน

ชุดที่ 4 ขนมนมเกลในงานฉลองยศ

ชุดที่ 5 ขนมนมเกลในเทศกาลสงกรานต์

ชุดที่ 6 ขนมนมเกลทอง

ชุดที่ 7 ขนมนมเกล 9 ชนิด

ชุดที่ 8 ขนมนมเกลให้ชมเครื่องควาหวาน ตอนที่ 1

ชุดที่ 9 ขนมนมเกลให้ชมเครื่องควาหวาน ตอนที่ 2

3.1.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักภาษาไทย เลือกเนื้อหาให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน และจัดเป็นหมวดหมู่ตามระบบโครงสร้างภาษาไทย ได้แก่ คำประสม คำซ้อนและคำซ้ำ ชนิดของคำในภาษาไทย ประโยคสามัญ ประโยคซ้อน ประโยครวมและประโยคซับซ้อน ประโยคที่ใช้ในการสื่อสาร และสัมผัสบังคับของกาพย์ยานี นำเนื้อหาหลักภาษาไทยรวมกับเนื้อหาขนมนมเกลไทยและปรับปรุงเนื้อหา 2 ส่วนให้เชื่อมโยงกัน

3.1.3 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ทั้งทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการสร้างกิจกรรมในชุดการเรียนรู้

3.1.4 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเอง

3.1.5 ดำเนินการสร้างชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่อง ขนมนมเกลไทย มีขั้นตอนดังนี้

กำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้และวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของกิจกรรม

วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้คือ ผู้เรียนพัฒนาความรู้ความเข้าใจและความสามารถทางภาษาไทยหลังจากใช้ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเอง วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมคือผู้เรียนสามารถทำแบบทดสอบระหว่างเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดคือร้อยละ 80

กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมที่ประกอบในแต่ละชุดได้แก่ กิจกรรมการฟัง กิจกรรมการอ่านออกเสียง กิจกรรมการอ่านจับใจความ กิจกรรมการพูด กิจกรรมการเขียน กิจกรรมการเรียนรู้หลักภาษาไทย และการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน

จัดทำชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องขนมนมเกลไทย ได้แก่

- คู่มือการใช้ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่อง ขนมนมเกลไทย ประกอบด้วยคำแนะนำชุดการเรียนรู้ ส่วนประกอบของชุดการเรียนรู้ ส่วนประกอบในชุดการเรียนรู้แต่ละชุด จุดประสงค์การเรียนรู้ คำชี้แจง เวลาที่ใช้ในการเรียนรู้ และวิธีดำเนินการเรียนรู้

- เอกสารการเรียนรู้วัฒนธรรม ประกอบด้วยเอกสารบทอ่านหรือบทสนทนา ใบกิจกรรมการอ่านออกเสียง ใบกิจกรรมการอ่านจับใจความและเฉลย ใบกิจกรรมการพูด ใบกิจกรรมการเขียน และแผ่น CD บันทึกเสียง

- เอกสารการเรียนรู้หลักภาษา ประกอบด้วยใบความรู้หลักภาษา แบบฝึกหัดและเฉลย

- แบบทดสอบระหว่างเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือกทั้งหมด 90 ข้อ และเฉลยเพื่อวัดผลการเรียนรู้ของชุดการเรียนรู้แต่ละชุดและประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้
- แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือกทั้งหมด 50 ข้อที่คัดเลือกจากแบบทดสอบระหว่างเรียนทั้งหมด 90 ข้อเพื่อวัดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้
- แบบประเมินทักษะการพูด เพื่อวัดผลการเรียนรู้ทางการพูดในการเรียนรู้ครั้งสุดท้ายซึ่งเป็นการเรียนรู้ครั้งที่ 11
- แบบประเมินความพึงพอใจสำหรับผู้เรียน

นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทตรวจสอบคุณภาพเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

3.2 การหาคุณภาพของชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง ขนบมงคลไทย มีขั้นตอนดังนี้

3.2.1 นำชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่อง ขนบมงคลไทย ซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทตรวจสอบแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ความถูกต้องด้านภาษา และความเหมาะสมของรูปแบบกิจกรรมในชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านได้แก่

รองศาสตราจารย์แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัศวินธ์ เรืองรอง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หทัยรัตน์ ทับพร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การสร้างแบบประเมินคุณภาพสำหรับผู้เชี่ยวชาญของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาใช้แบบประเมินที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (ประสาธน์ เจริญเฉลิม. 2556: 213) คือ 5, 4, 3, 2, 1 ความหมายของคะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง มีคุณภาพดีมาก
- 4 หมายถึง มีคุณภาพดี
- 3 หมายถึง มีคุณภาพพอใช้
- 2 หมายถึง ต้องปรับปรุง
- 1 หมายถึง ไม่มีคุณภาพ

เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคุณภาพของชุดการเรียนรู้ได้แก่

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง	มีคุณภาพดีมาก
คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	มีคุณภาพดี
คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	มีคุณภาพพอใช้
คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	ต้องปรับปรุง
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	ไม่มีคุณภาพ

สำหรับค่าเฉลี่ยของผู้เชี่ยวชาญที่ยอมรับได้ ต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

หลังจากนั้นนำแบบประเมินที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจและปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ จึงนำผลจากการประเมินมาพิจารณาค่าเฉลี่ย เพื่อหาคุณภาพของชุดการเรียนรู้

ตาราง 2 แสดงผลประเมินคุณภาพชุดการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	รายการประเมิน	คะแนนจาก			ค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
		ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน				
		1	2	3		
เนื้อหาและการดำเนินเรื่อง						
1	ความสอดคล้องของเนื้อหากับวัตถุประสงค์	4	4	5	4.33	ดี
2	ความถูกต้องของเนื้อหา	4	5	4	4.33	ดี
3	การเรียงลำดับเนื้อหา	4	4	4	4.00	ดี
4	ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา	4	4	4	4.00	ดี
5	ความเหมาะสมของเนื้อหาในแต่ละชุดการเรียนรู้	4	4	4	4.00	ดี
6	ความเหมาะสมของกิจกรรมในแต่ละชุดการเรียนรู้	4	4	5	4.33	ดี
7	ความเหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เรียน	4	4	4	4.00	ดี
8	ความชัดเจนของคำอธิบายในการใช้ชุดการเรียนรู้	4	4	5	4.33	ดี
9	กำหนดเวลาเหมาะสมกับเนื้อหา	4	4	4	4.00	ดี
10	ความถูกต้องของภาษาที่ใช้	3	4	4	3.67	ดี
แบบทดสอบระหว่างเรียนและหลังเรียน						
1	ความชัดเจนของคำสั่ง	4	4	4	4.00	ดี
2	ความชัดเจนของเนื้อหาและครอบคลุมตามวัตถุประสงค์	4	4	5	4.33	ดี
3	ความชัดเจนของข้อคำถาม	4	4	4	4.00	ดี
4	ความเหมาะสมของจำนวนข้อแบบสอบ	4	4	4	4.00	ดี
5	ความเหมาะสมในการกำหนดเวลาสอบ	4	4	4	4.00	ดี
ผลเฉลี่ยรวม		3.93	4.06	4.26	4.08	ดี

ตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องขนมมงคลไทย มีคะแนนเฉลี่ย 4.08 คะแนน อยู่ในช่วง 3.51 - 4.50 หมายถึงชุดการเรียนรู้ชุดนี้มีคุณภาพอยู่ในระดับดี แต่ยังมีสิ่งที่ต้องแก้ไข หลังจากนำคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญมาปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทแล้ว ผู้วิจัยจึงปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

การแก้ไขตามข้อเสนอแนะของรองศาสตราจารย์แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย โดยมีรายละเอียดดังตารางต่อไป

ตาราง 3 แสดงผลการแก้ไขตามข้อเสนอแนะของรองศาสตราจารย์แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย

เนื้อหา	ก่อนแก้ไข	ข้อเสนอแนะ	สิ่งที่แก้ไข
ชุดที่ 1 บทอ่าน หน้าที่ 18	ขนมต้มทั้ง 2 ชนิดนี้ นิยมใช้คู่กัน	ควรเน้นย้ำความฉลาด ของคนไทย ให้ผู้เรียน เห็นถึงภูมิปัญญาของ คนไทยด้วย	ขนม 2 ชนิดนี้สะท้อนให้เห็นถึงความฉลาด ของคนไทยคือ สามารถนำวัตถุดิบที่เหมือนกัน และวิธีทำที่ใกล้เคียงกันขยายเป็นขนม 2 ชนิด ได้ ขนมต้มทั้ง 2 ชนิดนี้นิยมใช้คู่กัน
ใบกิจกรรม การพูด หน้าที่ 24	 ภาพประกอบ 29 ¹	รูปเดิมไม่ปรากฏขนมต้ม	 ภาพประกอบ 30 ²
ชุดที่ 2 บทอ่าน หน้าที่ 34	ขนมตาลทำจากผลของ ต้นตาล ซึ่งเป็นต้นไม้ที่ หาได้ง่ายในประเทศไทย เช่นเดียวกับต้นมะพร้าว	ควรให้ผู้เรียนรู้ว่าเศรษฐกิจ มักจะส่งผลต่อธรรมชาติ และวัฒนธรรม	ขนมตาลทำจากผลของต้นตาล สมัยก่อนต้นตาล เป็นต้นไม้ที่หาได้ง่ายในประเทศ เช่นเดียวกับ ต้นมะพร้าว แต่ปัจจุบันหาต้นมะพร้าวได้ง่ายกว่า ต้นตาล เพราะต้นตาลไม่ใช่พืชเศรษฐกิจ คนไม่ ค่อยนิยมปลูกต้นตาลแล้ว
คำศัพท์ หน้าที่ 35	ห้วกะทิ น.กะทิที่คั้นครั้งแรก	อธิบายไม่ชัดเจน	ห้วกะทิ น.กะทิที่คั้นครั้งแรกด้วยน้ำน้อย ๆ จึง ได้น้ำกะทิข้น ๆ
ใบความรู้ เสริม หน้าที่ 41	และข้างหลังสามารถนั่ง ได้ อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับ ชูดมะพร้าวที่นึ่งที่ก เรียกว่ามือแมว ซึ่งมี ลักษณะคล้ายกับมือ ของแมว	อธิบายไม่ชัด	และส่วนหลังสามารถเป็นที่นั่งได้ อุปกรณ์ที่ใช้ สำหรับชูดมะพร้าวที่นึ่งที่กเรียกว่ามือแมว ซึ่งมี ลักษณะคล้ายกับมือของแมว เป็นอุปกรณ์ ขนาดกะทัดรัด

¹ ภาพพระพิฆเนศ ถ่ายโดยผู้วิจัย ณ ศาลพระพิฆเนศหน้าห้าง Central World กรุงเทพฯ วันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2558² ภาพพระพิฆเนศ ถ่ายโดยผู้วิจัย ณ ศาลพระพิฆเนศอยู่ใต้สถานีรถไฟฟ้าพระโขนง กรุงเทพฯ วันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558

ตาราง 3 (ต่อ) แสดงผลการแก้ไขตามข้อเสนอแนะของรองศาสตราจารย์แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย

เนื้อหา	ก่อนแก้ไข	ข้อเสนอแนะ	สิ่งที่แก้ไข
ชุดที่ 4 บทอ่าน หน้าที่ 65	ความยากของการทำ ขนมชั้นอยู่ตรงที่ต้อง ให้ขนมแต่ละชั้นมี ความบางเสมอกัน	ควรให้เห็นว่าการเรียนรู้ ขนมไทยเป็นการเรียนรู้ ความอดทนและการ รอคอย	ความยากของการทำขนมชั้นอยู่ตรงที่ต้องให้ ขนมแต่ละชั้นมีความบางเสมอกัน และอดทน จนให้ชั้นที่เพิ่งเทอยู่ตัวก่อน
บทอ่าน หน้าที่ 66	ลักษณะของขนมจะพอง ฟูตรงกลาง	ใช้คำผิด	ลักษณะของขนมจะพองนูนตรงกลาง
ชุดที่ 6 บทสนทนา หน้าที่ 100	-	อธิบายลักษณะของ ขนมตระกูลทองให้ ชัดเจนขึ้น	เพิ่ม ขนมตระกูลทองต้องเป็นขนมที่ออกสีทอง ๆ และทำด้วยไข่แดงครับ เช่น ขนมทองม้วนมี ชื่อขึ้นต้นด้วยคำว่าทอง แต่สีขนมเป็นสีน้ำตาล ทำด้วยแป้ง นั่นก็ไม่ใช่ขนมตระกูลทองครับ

การแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัครวิทย์ เรืองรอง

ในข้อเสนอแนะและใบเฉลยในชุดการเรียนรู้ ผู้วิจัยใช้เครื่องหมายประกอบ เช่น

เนื้อหาที่แก้ไข

!!! ข้อเสียแนะ

เวลาเราทำขนมที่บ้าน เรา
สามารถใส่อุปกรณ์บันทึกเสียงมา
บันทึกเสียงตามที่เราได้ เมื่ออ่าน
เสร็จแล้ว เราฟังเสียงอ่านของเรา
และเทียบกับ CD บันทึกเสียง เรา
จะรู้ว่าการออกเสียงของเรา
มีข้อบกพร่องอะไรบ้าง และ
พัฒนาการออกเสียงของเราได้ไหม

? ใบเฉลยของกิจกรรมการอ่านจับใจความ ?

1. รวบรวมข้อสังเกตก่อนมีส่วนประกอบจะอย่างไร

ขนมไทยในสมัยก่อนมีส่วนประกอบอะไรบ้าง.....

2. รวบรวมข้อสังเกตและปัญหา

ลักษณะของขนมไทยคือ.....

3. รวบรวมข้อสังเกต และคำถาม

ขนมชนิดใด.....

เป็นเอกลักษณ์.....

อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการทำขนมไทย.....

อาจารย์ชี้แนะว่าเครื่องหมาย “!” ใช้แสดงอารมณ์ตกใจ และเครื่องหมาย “?” ใช้ประกอบ
ประโยคคำถาม ซึ่งผู้วิจัยใช้ผิด ควรตัดออก ผู้วิจัยตัดออกแล้วตามคำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

อาจารย์แนะนำให้แก้ไขหัวข้อของใบกิจกรรมทุกใบ ซึ่งใช้คำผิด หัวข้อที่ใช้ผิดได้แก่
“ใบกิจกรรมอ่านออกเสียง ใบกิจกรรมอ่านจับใจความ ใบกิจกรรมพูดและใบกิจกรรมเขียน” แก้ไขเป็น
“ใบกิจกรรมการอ่านออกเสียง ใบกิจกรรมการอ่านจับใจความ ใบกิจกรรมการพูดและใบกิจกรรมการเขียน”

อาจารย์แนะนำให้แก้ไขคำที่ใช้ผิดในใบกิจกรรมการอ่านจับใจความและแบบทดสอบ เช่น คำว่า “ทำไม” แก้ไขเป็น “เหตุใด” เป็นต้น

อาจารย์แนะนำให้เปลี่ยนชื่อชุดที่ 4 “ชนมมลงยศ” เป็น “ชนมมงคลในงานมลงยศ” หลังจากปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ผู้วิจัยเปลี่ยนชื่อชุดที่ 4 เป็น “ชนมมงคลในงานมลงยศ” ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ประเด็นสำคัญคืออาจารย์ตั้งคำถามว่า “ในชุดการเรียนรู้ประกอบเรื่องหลักภาษาด้วยความสัมพันธ์กับชนมมงคลไทยอย่างไร” ผู้วิจัยเห็นว่าชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องชนมมงคลไทยชุดนี้มุ่งจะให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ทางภาษาไทยได้มากยิ่งขึ้น ทั้งทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนและความเข้าใจด้านภาษาและวัฒนธรรมไทย เพราะฉะนั้นชุดการเรียนรู้ไม่ได้สอนเรื่องชนมมงคลไทยอย่างเดียว ยังเชื่อมโยงกับการฝึกทักษะทางภาษาและการเรียนรู้หลักภาษาด้วย ผู้วิจัยจึงนำเนื้อหาหลักภาษาไทยเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชุดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจภาษาไทยดีขึ้น

การแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หทัยรัตน์ ทับพร

อาจารย์แนะนำเนื้อหาหลักภาษาไทยในชุดที่ 9 เรื่องคำประพันธ์ โดยเฉพาะแผนผังสัมผัสบังคับของกาพย์ยานีสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติอาจยากเกินไป ควรต้องปรับให้เหมาะสมกับความรู้พื้นฐานของผู้เรียน หลังจากปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ผู้วิจัยนำเนื้อหาคำประพันธ์ให้นักศึกษาชาวต่างชาติ³ ที่มีความรู้พื้นฐานภาษาไทยเท่ากับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 1 คน ทดลองอ่านและทำแบบฝึกหัดเรื่องนี้ ปรากฏว่าผู้ทดลองสามารถเข้าใจได้ แต่ต้องใช้เวลาค่อนข้างมาก เพราะเนื้อหาเกี่ยวกับรูปแบบคำประพันธ์และแผนผังคำประพันธ์เข้าใจยาก ผู้ทดลองกล่าวว่า เนื้อหารูปแบบกาพย์ยานีเข้าใจยาก อ่านหลายครั้งก็ยังไม่ค่อยเข้าใจ ควรมีการอธิบายเพิ่มเติมและควรมีเครื่องหมายชี้แจงให้เห็นว่ารูปแบบกาพย์ยานีเป็นอย่างไร ผู้วิจัยจึงปรับปรุงแก้ไขโดยมีรายละเอียดดังนี้

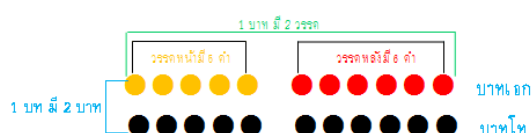
เนื้อหา ก่อนแก้ไข ชุดที่ 9 ใบความรู้ ความรู้เกี่ยวกับกาพย์ยานี 11 (หน้าที่ 152 ของชุดการเรียนรู้) ดังนี้

กาพย์ยานี หมายถึง กาพย์ชนิดหนึ่ง แต่ละบาทจะมีจำนวนคำ 11 คำ เรียกว่า กาพย์ยานี 11 หรือ ยานี 11

รูปแบบกาพย์ยานี 11

1 บท มี 2 บาท คือ บาทเอก และ บาทโท

1 บาท มี 2 วรรค วรรคหน้ามี 5 คำ วรรคหลังมี 6 คำ

³ นักศึกษาชาวจีน วิชาเอกภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 คณะภาษาและวัฒนธรรมตะวันออก มหาวิทยาลัยภาษาและธุรกิจทางตั้ง (Guangdong University of Foreign Studies) ซึ่งกำลังเรียนที่คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

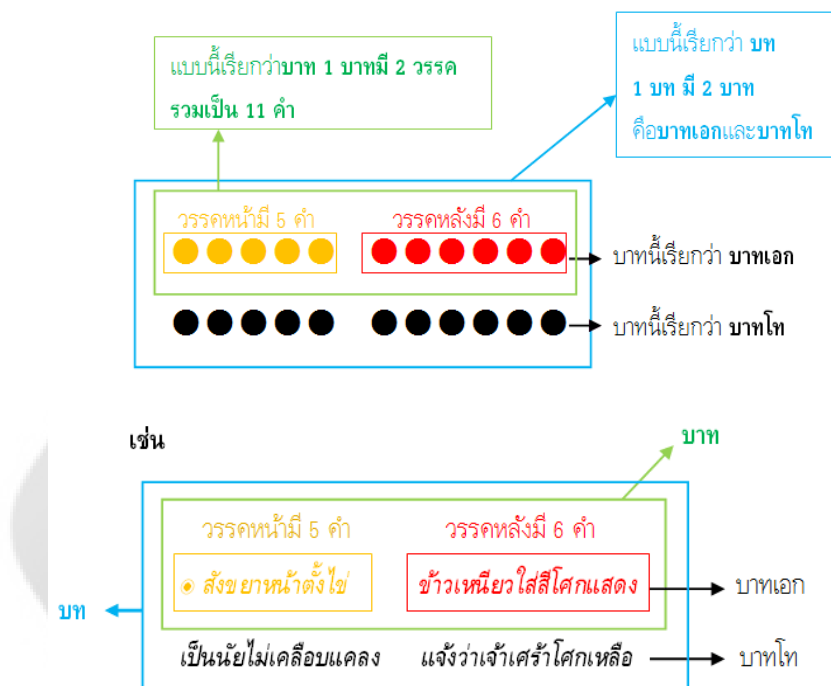
สิ่งที่แก้ไขคือ เพิ่มการอธิบายและเพิ่มตัวอย่างประกอบการอธิบายเรื่องรูปแบบคำประพันธ์ ทำเครื่องหมายชี้แจงให้เห็นว่ารูปแบบคำประพันธ์เป็นอย่างไร และเพิ่มตัวอย่างคำประพันธ์ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจ รูปแบบคำประพันธ์ ดังนี้

เนื้อหาหลังแก้ไข

รูปแบบกาพย์ยานี 11

1 บท มี 2 บาท คือ บาทเอก และ บาทโท

1 บาท มี 2 วรรค วรรคหน้ามี 5 คำ วรรคหลังมี 6 คำ

นอกจากนี้ ในการนำเสนอแผนผังสัมพันธ์บังคับของกาพย์ยานี (หน้าที่ 153-155 ของชุดการเรียนรู้) ผู้ทดลองกล่าวว่าควรมีการอธิบายเป็นภาพรวมก่อนและค่อยอธิบายเป็นข้อ ๆ ไม่เช่นนั้นจะเข้าใจยาก ผู้วิจัยจึงอธิบายเพิ่มและปรับลำดับการนำเสนอ คือ ก่อนแก้ไขไม่มีการอธิบายแผนผังรวม และอธิบายกฎเกณฑ์สัมพันธ์บังคับเป็นข้อ ๆ ผู้วิจัยจึงแก้ไขให้มีการอธิบายกฎเกณฑ์สัมพันธ์บังคับเป็นแผนผังรวมก่อน และแยกเป็นข้อ ๆ สุดท้ายสรุปและยกตัวอย่างอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ผู้เรียนอ่านซ้ำให้เข้าใจ

ทั้งนี้ก่อนการแก้ไขชุดครั้งผู้วิจัยได้ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทแล้ว

3.2.2 นำชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่อง ขนบธรรมเนียมไทย ให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1 คนทดลองใช้ เพื่อหาคุณภาพของชุดการเรียนรู้และปรับปรุงแก้ไข

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งที่ 1 ได้แก่ นักศึกษาชาวจีน วิชาเอกภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 คณะภาษาและวัฒนธรรมตะวันออก มหาวิทยาลัยภาษาและธุรกิจทางต่างประเทศ (Guangdong University of Foreign Studies) ซึ่งกำลังเรียนที่คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สถานที่ทดลองและระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

สถานที่ที่ใช้ในการทดลองคือ หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองคือ วันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ.2558 ถึงวันที่ 21 มกราคม พ.ศ.2559 ทั้งหมด 11 ครั้ง ดังนี้

ตาราง 4 แสดงเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งที่ 1

ครั้งที่	วันที่	เวลา	รายการ
1	วันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2558	15.00-16.00 น.	1. คู่มือการใช้ชุดการเรียนรู้ 2. แบบทดสอบก่อนเรียน
2	วันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2558	15.00-16.30 น.	ชุดที่ 1 ขนมหงอกไทยมาจากไหน
3	วันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2558	14.00-15.30 น.	ชุดที่ 2 ขนมหงอกในงานมงคล
4	วันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2558	14.00-15.30 น.	ชุดที่ 3 ขนมหงอกในงานแต่งงาน
5	วันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2559	14.00-15.30 น.	ชุดที่ 4 ขนมหงอกในงานฉลองยศ
6	วันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2559	14.00-15.30 น.	ชุดที่ 5 ขนมหงอกในเทศกาลสงกรานต์
7	วันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2559	14.00-15.30 น.	ชุดที่ 6 ขนมหงอกของ
8	วันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2559	16.30-18.00 น.	ชุดที่ 7 ขนมหงอก 9 อย่าง
9	วันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2559	16.30-18.00 น.	ชุดที่ 8 ขนมหงอกให้ชมเครื่องควานหวาน ตอนที่ 1
10	วันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2559	16.30-18.00 น.	ชุดที่ 9 ขนมหงอกให้ชมเครื่องควานหวาน ตอนที่ 2
11	วันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2559	16.30-18.00 น.	1. แบบประเมินทักษะการพูด 2. แบบทดสอบหลังเรียน 3. แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน

ผลที่ได้จากการทดลอง

ในการทดลองครั้งนี้ เก็บคะแนนจากแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน แบบทดสอบระหว่างเรียนทั้งหมด 9 ชุด แบบประเมินทักษะการพูดและแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน

1. คะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน แบบทดสอบหลังเรียน และแบบประเมินทักษะการพูด

ในแบบทดสอบก่อนเรียน มีข้อสอบ 50 ข้อ ข้อละ 2 คะแนน คะแนนเต็ม 100 คะแนน ผู้ทดลองได้ร้อยละ 52 ในแบบทดสอบหลังเรียนผู้ทดลองได้ร้อยละ 94 อยู่ในระดับดีมาก ในแบบประเมินทักษะ

การพูด คะแนนเต็ม 50 คะแนน ผู้ทดลองได้ 48 คะแนน คือร้อยละ 96 แสดงว่าหลังจากใช้ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องขนมมงคลไทย ผู้ทดลองได้พัฒนาความรู้ความเข้าใจภาษาวัฒนธรรม และหลักภาษาไทยเป็นอย่างดี พัฒนาทักษะทั้งการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนเป็นอย่างดี ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ใน การทดลองผู้วิจัยสังเกตว่ากลุ่มตัวอย่างสนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ตั้งใจทำไปกิจกรรมทุกชิ้นที่ประกอบในชุดการเรียนรู้ เช่น ในกิจกรรมการพูด กลุ่มตัวอย่างยินดีพูดให้ผู้วิจัยฟัง ในกิจกรรมการฝึกเขียน กลุ่มตัวอย่างเขียนเนื้อหาค่อนข้างมากและยินดีให้ผู้วิจัยชี้แนะข้อบกพร่องเพื่อนำไปแก้ไข แสดงว่าชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องขนมมงคลไทยที่ผ่านการตรวจคุณภาพ และการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทและผู้เชี่ยวชาญ เป็นชุดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพดี มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน

2. คะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียน

ในแบบทดสอบระหว่างเรียน ชุดที่ 1 ถึง ชุดที่ 7 แต่ละชุดมีข้อสอบ 10 ข้อ ข้อละ 10 คะแนน คะแนนเต็ม 100 คะแนน และในชุดที่ 8 และชุดที่ 9 มีข้อสอบรวม 20 ข้อ ข้อละ 10 คะแนน คะแนนเต็ม 200 คะแนน ผู้วิจัยจึงใช้ค่าเฉลี่ยของ 2 ชุด ผลคะแนนที่ได้จากชุดการเรียนรู้แต่ละชุดดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 5 แสดงผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบระหว่างเรียนของการทดลองครั้งที่ 1

ชุดแบบทดสอบ	ผลคะแนน	ระดับคุณภาพ
ชุดที่ 1 ขนมมงคลไทยมาจากไหน	70	พอใช้
ชุดที่ 2 ขนมในงานมงคล	100	ดีมาก
ชุดที่ 3 ขนมมงคลในงานแต่งงาน	90	ดี
ชุดที่ 4 ขนมมงคลในงานฉลองยศ	90	ดี
ชุดที่ 5 ขนมมงคลในเทศกาลสงกรานต์	90	ดี
ชุดที่ 6 ขนมตระกูลทอง	90	ดี
ชุดที่ 7 ขนมมงคล 9 อย่าง	100	ดีมาก
ชุดที่ 8 ขนมในกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน (ตอนที่ 1)	100	ดีมาก
ชุดที่ 9 ขนมในกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน (ตอนที่ 2)	100	ดีมาก
คะแนนเฉลี่ย 92.22		ดีมาก

คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบทดสอบระหว่างเรียนคือร้อยละ 92.22 อยู่ในระดับคุณภาพดีมาก แสดงว่าโดยภาพรวมชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องขนมมงคลไทยเป็นชุดการเรียนรู้ที่คุณภาพดี ชุดการเรียนรู้ชุดที่ 2 กลุ่มตัวอย่างได้คะแนนเต็มเพราะเนื้อหาในชุดนี้ค่อนข้างง่าย และขนมมงคลที่เรียนในชุดนี้คือขนมลูกชุบ ขนมข้าวเหนียวแก้วและขนมตาล ซึ่งเป็นขนมที่ทำได้ง่ายในตลาด กลุ่มตัวอย่าง

จึงสนใจเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับขนมมงคลพวกนี้ การเรียนรู้วัฒนธรรมที่อยู่ใกล้ตัว ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น ชุดที่ 7 ขนมมงคล 9 ชนิด มีขนมหลายชนิดปรากฏในชุดการเรียนรู้ที่เรียนแล้ว เช่น ขนมชั้นและขนมถ้วยฟูอยู่ในชุดที่ 4 ขนมมงคลในงานฉลองยศ ขนมฝอยทอง ขนมทองหยิบและขนมทองเอกอยู่ในชุดที่ 6 ขนมตระกูลทอง การเรียนชุดนี้ทำให้กลุ่มตัวอย่างทบทวนเนื้อหาที่เคยเรียนและได้รับความรู้ใหม่ที่ไม่น่าเบื่อ กลุ่มตัวอย่างกล่าวว่า อาจารย์เคยสอนเรื่องขนมมงคลไทย 9 ชนิด แต่แค่ให้ดูรูปขนม บอกชื่อขนมและบอกว่าขนมพวกนี้มีความหมายเป็นสิริมงคล ไม่ได้สอนละเอียด แสดงว่าครูผู้สอนภาษาไทยต่างก็ให้ ความสนใจกับเรื่องขนมมงคลไทย ชุดที่ 8 และ ชุดที่ 9 เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน กลุ่มตัวอย่างได้คะแนนเต็ม 100 คะแนน กลุ่มตัวอย่างค่อนข้างสนใจเนื้อหาในชุดนี้เพราะไม่เคยเรียนวรรณคดีไทยและคิดว่าวรรณคดีเป็นเรื่องที่ยากมาก แต่เนื้อหาเกี่ยวกับขนมมงคลไทยทำให้กลุ่มตัวอย่างรู้สึกว่าการเรียนวรรณคดีไม่ใช่เรื่องที่ยากมากอย่างที่คิด ผู้เรียนชาวต่างชาติก็สามารถเรียนได้ในการเรียนรู้ชุดการเรียนรู้ 2 ชุดนี้ กลุ่มตัวอย่างมีข้อสงสัยค่อนข้างมาก และชอบถามคำถามเกี่ยวกับความหมายของคำประพันธ์ ผู้วิจัยจึงนำเนื้อหาที่อยู่ในใบความรู้เสริม เรื่องถอดความคำประพันธ์อธิบายเพิ่ม เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง จนทำให้การเรียนรู้ในชุดการเรียนรู้ 2 ชุดนี้มีประสิทธิภาพ กลุ่มตัวอย่างดีใจที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน

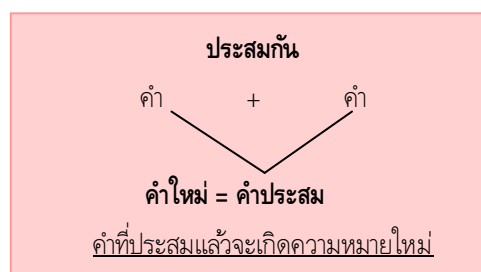
ในแบบทดสอบชุดที่ 1 ผู้ทดลองได้คะแนนร้อยละ 70 อยู่ในระดับพอใช้ ผิด 3 ข้อ ซึ่งทั้ง 3 ข้อเป็นข้อสอบเกี่ยวกับความรู้หลักภาษาไทย เนื้อหาหลักภาษาไทยที่เรียนในชุดนี้คือ คำประสม (หน้าที่ 27-28 ของชุดการเรียนรู้) จากการสัมภาษณ์ผู้ทดลอง ผู้วิจัยพบว่าเนื้อหาในหัวข้อนี้สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติค่อนข้างยาก กลุ่มตัวอย่างไม่ค่อยเข้าใจความหมายและเกณฑ์ที่ใช้ในการแยกคำประสมจากคำประเภทอื่น หลังจากปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้วิจัยได้ปรับเนื้อหาในหัวข้อนี้ ดังนี้

เนื้อหาก่อนแก้ไข ชุดที่ 1 ใบความรู้หลักภาษาไทย (หน้าที่ 28-29 ของชุดการเรียนรู้) ดังนี้

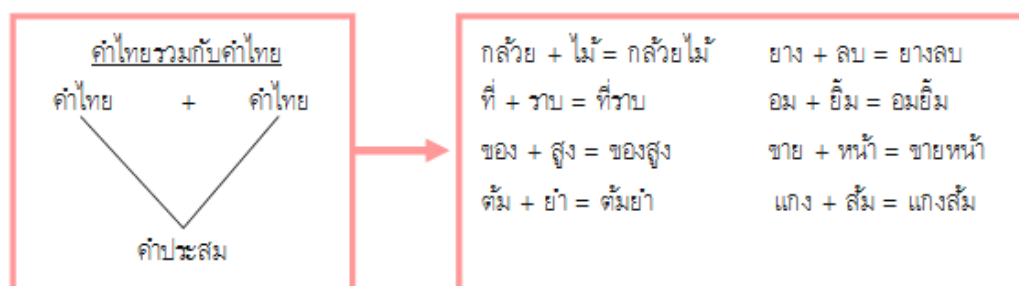
การสร้างคำในภาษาไทย คำประสม

การประสมคำ

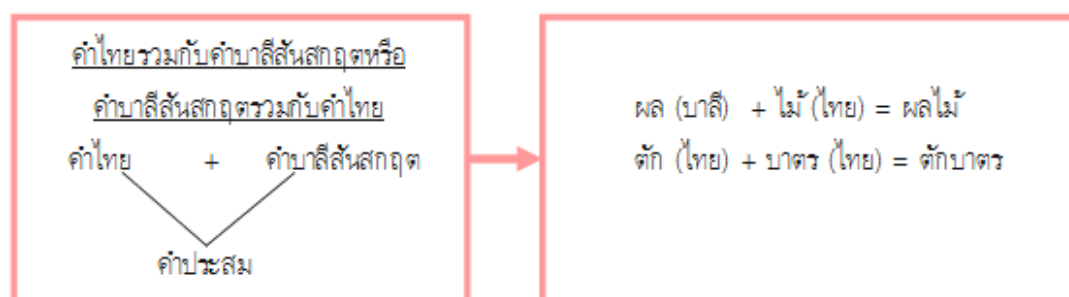
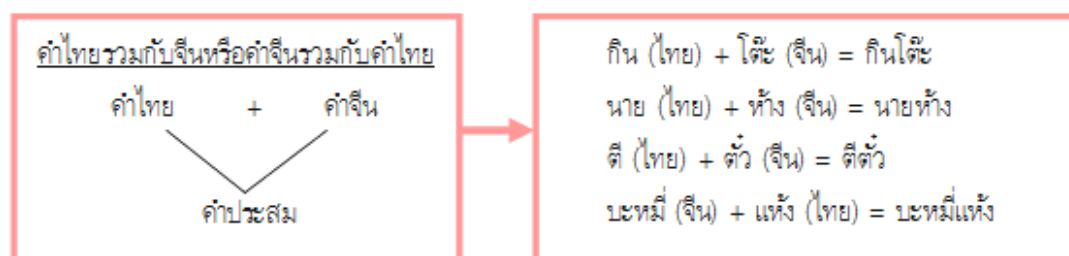
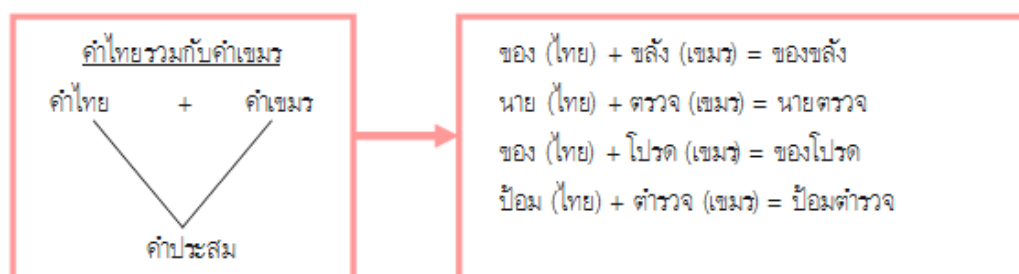
หมายถึง การนำคำมารวมกันเป็นคำใหม่ คำที่ประสมนั้นจะเกิดความหมายใหม่ คำที่ได้จากการประสมนั้นเรียกว่า **คำประสม** คำประสมอาจเกิดจากคำไทยรวมกับคำไทย หรือคำไทยรวมกับคำต่างประเทศ หรือคำต่างประเทศรวมกับคำต่างประเทศ

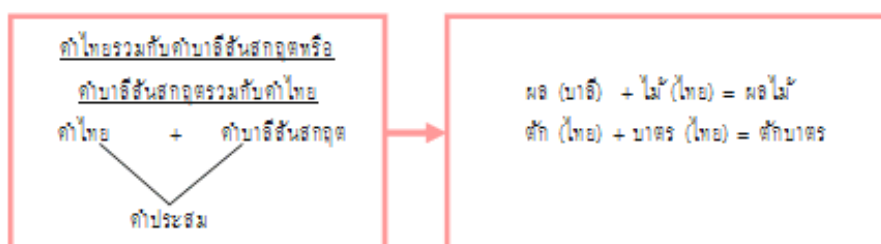
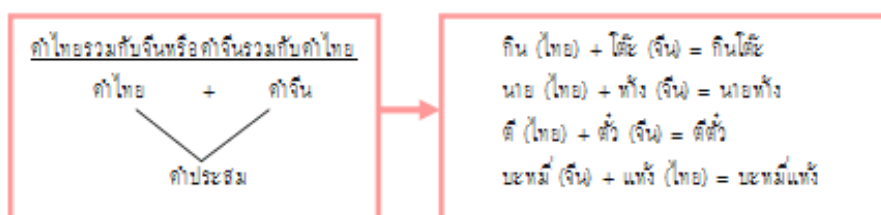

1. คำประสมที่เกิดจากคำไทยรวมกับคำไทย เช่น

2. คำประสมที่เกิดจากคำไทยรวมกับคำยืมจากต่างประเทศ เช่น

3. คำประสมที่เกิดจากคำยืมภาษาต่างประเทศมาประสมกัน เช่น

ความหมายของคำประสม มีความหมาย 2 ลักษณะ คือ

1. ความหมายใหม่ แต่ยังคงมีได้ความหมายเดิม เช่น

เตา + แก๊ส = **เตาแก๊ส** หมายถึง เตาหุงต้มที่ใช้แก๊สเป็นเชื้อเพลิง

เตา + ผิง = **เตาผิง** หมายถึง เตาที่ทำด้วยอิฐสำหรับก่อไฟผิงในหน้าหนาว

รถ + ไฟ = **รถไฟ** หมายถึง รถที่ใช้ไฟเป็นพลังงานขับเคลื่อน

น้ำ + แรง = **น้ำแรง** หมายถึง น้ำที่แรงเป็นก้อนด้วยกรรมวิธีอย่างหนึ่ง

2. ความหมายเปลี่ยนไปจากเดิม เช่น

ชาย + หน้า = **ชายหน้า** หมายถึง ผู้สีก่ออาย

แรง + จ้อ = **แรงจ้อ** หมายถึง ดิดและกระทำการต่อต้าน

นาย + ทำ = **นายทำ** หมายถึง ผู้มีหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการที่ทำเร็ว ทำว

ปาก + มาก = **ปากมาก** หมายถึง ชอบว่าคนอื่นชั่ว ๆ ซาก ๆ หรือพูดมาก

สิ่งที่แก้ไขคือตัดเนื้อหาเกี่ยวกับคำประสมที่มาจากภาษาต่างประเทศออก และอธิบายเพิ่มเรื่องเกณฑ์ที่ใช้ในการแยกคำประสมจากคำประเภทอื่น ๆ

เนื้อหาหลังแก้ไข

การสร้างคำในภาษาไทย คำประสม

การประสมคำ หมายถึง การนำหน่วยคำที่มีความหมายต่างกันมารวมกันเป็น **คำใหม่** คำที่ประสมนั้นจะเกิด **ความหมายใหม่** เรียกว่า **คำประสม**

ประสมกัน

คำ + คำ = คำใหม่ → คำประสม
คำที่ประสมแล้วจะเกิดความหมายใหม่

เกณฑ์ที่ใช้ในแยกคำประสมจากคำประเภทอื่น ๆ มีดังนี้

1. เมื่อนำคำมาประสมกันจะเกิดความหมายใหม่ และความหมายใหม่นี้มักจะมีเค้าความหมายของคำเดิมอยู่ เช่น

น้ำ + แข็ง = น้ำแข็ง	น้ำ หมายถึง ของเหลวชนิดหนึ่งที่มีลักษณะใส ไม่มีสี ไม่มีกลิ่น ไม่มีรส แข็ง หมายถึง กระด้าง ไม่อ่อน ไม่นิ่ม น้ำแข็ง หมายถึง น้ำที่ถูกความเย็นจัดจนแข็งตัวเป็นก้อน ซึ่งเกิดความหมายใหม่ ต่างจากความหมายของคำเดิมที่นำมาประสมกัน แต่ยังคงมีความหมายเดิม	
พัด + ลม = พัดลม	พัด หมายถึง เครื่องโบกหรือกระพือลม ลม หมายถึง อากาศที่เคลื่อนที่ พัดลม หมายถึง เครื่องพัดให้เย็นด้วยแรงไฟฟ้า ซึ่งเกิดความหมายใหม่ ต่างจากความหมายของคำเดิมที่นำมาประสมกัน แต่ยังคงมีความหมายเดิม	
ปลา + ดาว = ปลาดาว	ปลา หมายถึง สัตว์น้ำ ดาว หมายถึง สิ่งที่เห็นมีแสงในท้องฟ้าเวลามืด ปลาดาว หมายถึง สัตว์ทะเลชนิดหนึ่งที่มีรูปร่างคล้ายดาว ซึ่งเกิดความหมายใหม่ ต่างจากความหมายของคำเดิมที่นำมาประสมกัน แต่ยังคงมีความหมายเดิม	

ความหมายของคำประสม มี 2 ลักษณะ คือ

1. ยังคงมีเค้าความหมายเดิม เช่น

ขนม + ต้ม = **ขนมต้ม** หมายถึง ขนมไทยชนิดหนึ่ง ทำด้วยวิธีต้ม

ยาง + ลบ = **ยางลบ** หมายถึง ยางไม้ที่ทำเป็นแท่งหรือก้อน ใช้สำหรับลบรอยดินสอ

2. ความหมายเปลี่ยนไปจากเดิม เช่น

ขนม + จิ้น = **ขนมจิ้น** หมายถึง อาหารชนิดหนึ่งที่ทำด้วยแป้ง เป็นเส้นกลม ๆ

ปาก + กา = **ปากกา** หมายถึง เครื่องเขียนชนิดหนึ่ง

2. คำประสมไม่สามารถแทรกคำใดเข้าไปได้ ถ้าแทรกคำเข้าไปจะทำให้ความหมายของคำประสมนั้นเปลี่ยน คำที่สามารถแทรกคำเข้าไปนั้นไม่ใช่คำประสม เช่น

น้ำ + ปลา = น้ำปลา	น้ำปลา หมายถึง น้ำปรุงอาหารที่ให้รสเค็มที่ทำจากปลา ไม่สามารถแทรกคำเข้าไปได้ เช่น น้ำของปลา หมายถึง น้ำที่อยู่ในปลา คำว่า “ของ” ทำให้ความหมายของคำประสมเปลี่ยนไป	
ลูก + ชื่น = ลูกชิ้น	ลูกชิ้น หมายถึง อาหารชนิดหนึ่งเป็นรูปกลม ๆ ที่ทำจากเนื้อสัตว์ ไม่สามารถแทรกคำเข้าไป เช่น ลูกที่ชื่น ลูกของชื่น “ที่” หรือ “ของ” ทำให้คำนี้กลายเป็นคำที่ไม่มีความหมาย	
รถ + ไฟ = รถไฟ	รถไฟ หมายถึง รถชนิดหนึ่งที่พ่วงเป็นขบวนยาว เล่นไปตามรางเหล็ก ไม่สามารถแทรกคำเข้าไป เช่น รถของไฟ คำว่า “ของ” ทำให้คำนี้กลายเป็นคำที่ไม่มีความหมาย	

3. คำประสมไม่มีความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ระหว่างคำที่นำมาประสมกัน เช่น

กินข้าว	ไม่ใช่คำประสม	“กินข้าว” หมายถึง อาการที่กินข้าวเข้าไป อาการที่แสดงออกคือ “กิน” สิ่งที่ถูกกินคือ “ข้าว” คำว่า “กิน” กับ “ข้าว” จึงมีความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ คือ กริยา+กรรม
กินใจ	เป็นคำประสม	“กินใจ” หมายถึง รู้สึกกระทบใจ ซาบซึ้งใจ คำว่า “กิน” กับ “ใจ” ไม่มีความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์

3. คะแนนที่ได้จากการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน

ในการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยชุดนี้ได้ 4.54 คะแนน อยู่ในระดับพอใจมาก แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างพอใจมากกับการใช้ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่อง ขนम्मงคลไทย กลุ่มตัวอย่างแนะนำว่าควรเพิ่มคำศัพท์ที่ยาก โดยเฉพาะคำกริยาที่เกี่ยวข้องกับการทำอาหาร ซึ่งเป็นคำศัพท์ที่กลุ่มตัวอย่างไม่ค่อยคุ้นเคย และเป็นคำศัพท์สำคัญสำหรับเรื่องขนम्मงคลไทย ถ้าไม่เข้าใจคำศัพท์พวกนี้ จะเป็นอุปสรรคในการเข้าใจเนื้อหา หลังจากปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้วิจัยจึงเพิ่มคำศัพท์ตามที่กลุ่มตัวอย่างแนะนำ เพื่อให้ชุดการเรียนรู้มีคุณภาพมากขึ้น

คำศัพท์ที่เพิ่ม ได้แก่

คลุก	ก. เคล้าให้เข้ากัน
เคี้ยว	ก. ต้มให้เดือดนาน ๆ เพื่อให้งวด ช้น หรือเปื่อย
หกคะเมน	ก. ล้มหัวทิ่ม
กระแทก	ก. กระทบอย่างแรง
ทะลัก	ก. อาการที่สิ่งที่ถูกกีดกันผลุดหรือหลุดออกมาโดยแรง
รัด	ก. โอบรอบหรือพันให้กระชับ
กวน	ก. คนให้เข้ากันจนขึ้น
เนียน	ว. มีเนื้อละเอียดนุ่มนวล
อบ	ก. ประคบด้วยควันหรือรมด้วยกลิ่นในที่ที่ควันหรือกลิ่นออกไปไม่ได้
ซุบ	ก. เอาสิ่งใดสิ่งหนึ่งจุ่มลงไปใต้น้ำหรือของเหลวอื่น ๆ
วุ้น	น. ของกินชนิดหนึ่ง ทำจากสาหร่าย เมื่อนำไปต้มแล้วทิ้งไว้ให้เย็นจะแข็งตัว
เย็บ	ก. ทำให้ติดกันโดยใช้เข็มร้อยหรือเชือกแทงขึ้นแทงลง

3.2.3 นำชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องขนम्मงคลไทย ให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 คนทดลองใช้ เพื่อหาคุณภาพของชุดการเรียนรู้และปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งที่ 2 เป็นนักศึกษาชาวจีนจำนวน 3 คน วิชาเอกภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 คณะภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยชนชาติกวางสี (Guangxi University for Nationalities) ซึ่งกำลังเรียนที่คณะมนุษยศาสตร์และประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

สถานที่และระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

สถานที่ที่ใช้ในการทดลองคือ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองคือ วันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 ถึงวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2559 ทั้งหมด 11 ครั้ง ดังนี้

ตารางที่ 6 แสดงเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งที่ 2

ครั้งที่	วันที่	เวลา	รายการ
1	วันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559	10.00-11.00 น.	1. คู่มือการใช้ชุดการเรียนรู้ 2. แบบทดสอบก่อนเรียน
2	วันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559	10.00-11.30 น.	ชุดที่ 1 ขนมหงอกไทยมาจากไหน
3	วันที่ 29 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559	16.30-18.00 น.	ชุดที่ 2 ขนมหงอกในงานมงคล
4	วันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2559	10.00-11.30 น.	ชุดที่ 3 ขนมหงอกในงานแต่งงาน
5	วันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2559	16.30-18.00 น.	ชุดที่ 4 ขนมหงอกในงานฉลองยศ
6	วันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2559	10.00-11.30 น.	ชุดที่ 5 ขนมหงอกในเทศกาลสงกรานต์
7	วันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2559	16.30-18.00 น.	ชุดที่ 6 ขนมหงอกในเทศกาล
8	วันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2559	10.00-11.30 น.	ชุดที่ 7 ขนมหงอก 9 อย่าง
9	วันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2559	16.30-18.00 น.	ชุดที่ 8 ขนมหงอกในกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน ตอนที่ 1
10	วันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2559	10.00-11.30 น.	ชุดที่ 9 ขนมหงอกในกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน ตอนที่ 2
11	วันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2559	16.30-18.00 น.	1. แบบประเมินทักษะการพูด 2. แบบทดสอบหลังเรียน 3. แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน

ภาพประกอบ 31 บรรยากาศการทดลองครั้งที่ 2⁴

⁴ ภาพบรรยากาศการทดลองครั้งที่ 2 ถ่ายโดยนางสาว Shi Lei นิสิตปริญญาโท หลักสูตร ศศ.ม. สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 ณ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ผลที่ได้จากการทดลอง

ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บคะแนนจากแบบทดสอบก่อนเรียน แบบทดสอบหลังเรียน แบบทดสอบระหว่างเรียนทั้งหมด 9 ชุด แบบประเมินทักษะการพูดและแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน

1. คะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน แบบทดสอบหลังเรียน และแบบประเมินทักษะการพูด

คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบทดสอบก่อนเรียนคือร้อยละ 51.33 คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบทดสอบหลังเรียนคือร้อยละ 93.33 ค่าเฉลี่ยผลต่างคือ 42 คะแนน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 7 แสดงผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนของการทดลองครั้งที่ 2

คนที่	แบบทดสอบก่อนเรียน	แบบทดสอบหลังเรียน	ผลต่าง
1	40	86	46
2	62	98	36
3	52	96	44
ค่าเฉลี่ย	51.33	93.33	42

คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบประเมินทักษะการพูดคือ 48.33 คะแนน คือร้อยละ 96.67 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 8 แสดงคะแนนที่ได้จากแบบประเมินทักษะการพูดของการทดลองครั้งที่ 2

คนที่	ผลคะแนนที่ได้จากแบบประเมินทักษะการพูด	ระดับคุณภาพ
1	49	ดีมาก
2	48	ดีมาก
3	48	ดีมาก
ค่าเฉลี่ย	48.33	ดีมาก

ผลคะแนนที่ได้จากการทดลองอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก แสดงว่าหลังจากใช้ชุดการเรียนรู้ ผู้ทดลองได้พัฒนาทักษะทางภาษาไทย ความรู้ความเข้าใจทางภาษา วัฒนธรรม และหลักภาษาไทยเป็นอย่างดีตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ในการทดลองผู้วิจัยสังเกตว่า กลุ่มตัวอย่างสนใจชุดการเรียนรู้มาก ตั้งใจเรียนทุกครั้ง จึงทำให้มีความก้าวหน้า 42 คะแนน โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างคนที่ 1 มีความก้าวหน้า 46 คะแนน ซึ่งเป็นคนที่มีความก้าวหน้าสูงสุดในทั้งหมด 3 คน แม้ว่าคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบหลังเรียนต่ำที่สุด ในการทดลองผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างคนนี้เข้าใจเรื่องที่เรียนใหม่ช้ากว่าเพื่อนอีก 2 คน แต่สามารถเรียนตามความสามารถและ

ความสนใจด้วยตนเอง จึงพัฒนาได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างชุดนี้ชอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้วิจัย โดยเฉพาะเรื่องหลักภาษาไทย หลังจากสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่า เนื้อหาหลักภาษาไทยที่อยู่ในชุดการเรียนรู้เหมือนกับเนื้อหาที่กลุ่มตัวอย่างกำลังเรียนอยู่ในห้องเรียน ซึ่งสัมพันธ์กับวิชาที่กำลังเรียนอยู่คือวิชาไวยากรณ์ไทย จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจวิชาที่กำลังเรียนอยู่ได้ง่ายขึ้น แสดงว่าเนื้อหาของชุดการเรียนรู้สอดคล้องกับความต้องการและระดับความรู้พื้นฐานของผู้เรียนชาวต่างชาติเป็นอย่างดี

2. คะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียน

ผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบระหว่างเรียนมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 9 แสดงผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบระหว่างเรียนของการทดลองครั้งที่ 2

คนที่	คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบระหว่างเรียน									รวมเฉลี่ย
	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	ชุดที่ 4	ชุดที่ 5	ชุดที่ 6	ชุดที่ 7	ชุดที่ 8	ชุดที่ 9	
1	70	90	70	70	90	70	100	95	95	83.33
2	80	90	80	90	100	80	100	95	95	90.00
3	90	100	90	80	80	90	90	90	90	88.89
ค่าเฉลี่ย	80.00	93.33	80.00	80.00	90.00	80.00	96.67	93.33	93.33	87.41

คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบทดสอบระหว่างเรียนคือร้อยละ 87.41 ซึ่งอยู่ในระดับคุณภาพดี แสดงว่าชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องขนมมงคลไทยมีคุณภาพดี ผู้วิจัยพบว่า คะแนนที่ได้จากชุดที่ 1 คือร้อยละ 80.00 ข้อที่ผิดไม่ใช่ข้อสอบที่เกี่ยวกับหลักภาษาไทยเรื่องคำประสม แสดงว่าเมื่อปรับปรุงเนื้อหาคำประสมจากการทดลองครั้งที่ 1 ชุดการเรียนรู้มีคุณภาพมากขึ้น หลังจากสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างรู้สึกเนื้อหาคำประสมเข้าใจง่าย เหมาะสมกับระดับความรู้พื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบระหว่างเรียนค่อนข้างสูงคือชุดที่ 2 ได้ร้อยละ 93.33 ชุดที่ 7 ได้ร้อยละ 96.67 ชุดที่ 8 และชุดที่ 9 ได้ร้อยละ 93.33 ซึ่งตรงกับผลการทดลองครั้งที่ 1 กลุ่มตัวอย่างกล่าวว่าเนื้อหาในชุดที่ 2 ค่อนข้างเข้าใจง่าย เพราะขนมมงคลที่ปรากฏในชุดนี้เป็นขนมที่พบเห็นในตลาดบ่อย ๆ หลังจากเรียนชุดการเรียนรู้แล้ว กลุ่มตัวอย่างก็ไปซื้อมาชิม แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างสามารถนำเนื้อหาที่เรียนในชุดการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง กลุ่มตัวอย่างกล่าวว่าเนื้อหาในชุดที่ 7 ค่อนข้างง่าย แม้ว่ามีขนมมงคล 9 ชนิด แต่มีหลายชนิดปรากฏในชุดที่เรียนแล้ว ทำให้เรื่องยากกลายเป็นเรื่องง่าย ส่วนชุดที่ 8 และชุดที่ 9 กลุ่มตัวอย่างกล่าวว่าเนื้อหาและรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใน 2 ชุดนี้ค่อนข้างน่าสนใจ เรียนเรื่องวรรณคดีแล้วรู้สึกไม่ยากอย่างที่คิด ซึ่งตรงกับผลการทดลองครั้งที่ 1 เหมือนกัน ชุดที่ 6 ขนมตระกูลทอง ได้คะแนนร้อยละ 80 ซึ่งเป็นคะแนนค่อนข้างต่ำในทั้งหมด 9 ชุด หลังจากสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่า เนื้อหาในชุดนี้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์คือ ท้าวทองกีบม้านำวิธทำขนมของประเทศโปรตุเกสเข้ามาพัฒนาขนมไทย ซึ่งเป็นเนื้อหาค่อนข้างยากสำหรับผู้เรียน

ชาวต่างชาติ อีกทั้งเนื้อหาหลักภาษาไทยในชุดนี้คือประโยคกรรมและประโยคซับซ้อน ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ค่อนข้างยาก เพราะฉะนั้นผลคะแนนที่ได้จากชุดนี้ค่อนข้างต่ำ แต่ผ่านเกณฑ์ 80 ที่กำหนดไว้ และกลุ่มตัวอย่างคนที่ 3 สามารถทำได้ 90 คะแนน แสดงว่าเนื้อหาในชุดการเรียนรู้ชุดนี้มีคุณภาพ

ผู้วิจัยพบว่าคะแนนที่ได้จากชุดที่ 3 และชุดที่ 4 คือร้อยละ 80.00 ซึ่งค่อนข้างต่ำ กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 คนกล่าวว่าเนื้อหาหลักภาษาไทยในชุดที่ 3 เรื่องชนิดของคำในภาษาไทยค่อนข้างเข้าใจยาก โดยเฉพาะเรื่องคำกริยาแสดงสภาพ ซึ่งเป็นเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างไม่เคยเรียนและคำประเพณีไม่ปรากฏในภาษาแม่ของกลุ่มตัวอย่าง เช่น คำว่า “อ่อย” “สวย” และ “อ้วน” กลุ่มตัวอย่างจะเข้าใจผิดว่าคำพวกนี้เป็นคำคุณศัพท์ ถ้าไม่เข้าใจเรื่องนี้ จะส่งผลต่อการเข้าใจเรื่องหลักภาษาไทยในชุดต่อไปคือ ประโยคสามัญ โดยเฉพาะประโยคสามัญที่มีหลายกริยา เช่น “มานี้ทำขนมไทยอ่อยมาก” กลุ่มตัวอย่างเข้าใจผิดว่ามีคำกริยาคำเดียวคือคำว่า “ทำ” และคำว่า “อ่อย” เป็นคำคุณศัพท์ หลังจากปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ผู้วิจัยได้ปรับปรุงเนื้อหาคำกริยา ดังนี้

เนื้อหาก่อนแก้ (หน้าที่ 59 ของชุดการเรียนรู้)

3. คำกริยา

คำกริยา เป็นคำบอกอาการหรือสภาพของนามหรือสรรพนาม เพื่อให้รู้ว่านามหรือสรรพนามนั้นทำอะไร หรือเป็นอย่างไร เช่น

หลินสนใจขนมไทยมาก ๆ ค่ะ	สนใจ แสดงอาการของหลิน
ขนมนี้เรียกว่าขนมสามเกลอ	เรียกว่า แสดงสภาพของขนม
มานี้ทำขนมไม่เป็น	ทำ แสดงอาการของมานี้

สิ่งที่แก้ไขคือ ตัดตัวอย่างแสดงอาการ คำว่า “ทำ” ออก และเพิ่มตัวอย่างกริยาแสดงสภาพ “อ่อย” และ “สวย” เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจกริยาแสดงสภาพมากขึ้น ดังนี้

เนื้อหาหลังแก้ไข

3. คำกริยา

คำกริยา เป็นคำบอกอาการหรือสภาพของนามหรือสรรพนาม เพื่อให้รู้ว่านามหรือสรรพนามนั้นทำอะไร หรือเป็นอย่างไร เช่น

หลินสนใจขนมไทยมาก ๆ ค่ะ	สนใจ แสดงอาการของหลิน
ขนมนี้เรียกว่าขนมสามเกลอ	เรียกว่า แสดงสภาพของขนม
ขนมนี้อ่อยมาก	อ่อย แสดงสภาพของขนม
หลินวันนี้สวยจัง	สวย แสดงสภาพของหลิน

คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบทดสอบระหว่างเรียนของการทดลองครั้งที่ 2 คือร้อยละ 87.41 ซึ่งต่ำกว่าคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบระหว่างเรียนของการทดลองครั้งที่ 1 คือร้อยละ 92.22 เนื่องจากความสามารถด้านการเรียนรู้และความรู้พื้นฐานทางภาษาไทยของผู้เรียนแต่ละคนไม่เท่ากัน เมื่อมีผู้เรียนจำนวนมากกว่า 1 คน ผลคะแนนจึงจะลดลง และผลต่างของค่าเฉลี่ยที่ได้จากแบบทดสอบระหว่างเรียนของการทดลองครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 คือ 4.81 คะแนน ซึ่งแตกต่างกันไม่มากนัก แสดงว่าชุดการเรียนรู้ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทและผู้เชี่ยวชาญ และตามผลการทดลองจากการทดลองครั้งที่ 1 มีคุณภาพเพียงพอ สามารถนำไปใช้ในการสอนภาษาไทยให้แก่ผู้เรียนชาวต่างชาติได้

3. คะแนนที่ได้จากการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน

คะแนนที่ได้จากแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนคือ 4.9 คะแนน อยู่ในระดับพอใจมาก กลุ่มตัวอย่างกล่าวว่า ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องขนมมงคลไทย สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของกลุ่มตัวอย่าง สามารถนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน กิจกรรมการฝึกทักษะทางภาษาที่จัดไว้ในชุดการเรียนรู้ ทำให้กลุ่มตัวอย่างได้ฝึกฝนและพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสารภาษาไทยเป็นอย่างดี เนื้อหาหลักภาษาไทยสอดคล้องกับวิชาไวยากรณ์ไทยที่กำลังเรียนอยู่ ซึ่งส่งเสริมความเข้าใจเรื่องไวยากรณ์ไทยได้ดีขึ้น นอกจากนี้ ชุดการเรียนรู้ชุดนี้มีสีสันที่สดใสและน่ารัก รูปภาพที่สวยงาม ทำให้การเรียนรู้น่าสนใจและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. การดำเนินการวิจัย

หลังจากผ่านการทดลอง 2 ครั้งและปรับปรุงแก้ไขตามแล้ว ผู้วิจัยจึงนำชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องขนมมงคลไทยไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้

4.1 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาต่างชาติวิชาเอกภาษาไทย ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 จำนวน 15 คน กำลังเรียนที่คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้จากประชากรโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง ซึ่งยินดีเข้าร่วมกิจกรรมและมีความรู้พื้นฐานภาษาไทยอยู่ในระดับกลาง ในจำนวนทั้งหมด 15 คนนี้มีนักศึกษาจีนแลกเปลี่ยนจากคณะภาษาและวัฒนธรรมตะวันออก มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศซีอาน (Xi'an International Studies University) จำนวน 12 และมีนักศึกษาเกาหลีแลกเปลี่ยนจากคณะภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัยฮันกุกภาษาและกิจการต่างประเทศ (Hankuk University of Foreign Studies) จำนวนคน 3 คน

4.2 สถานที่และระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

สถานที่ที่ใช้ในการทดลองคือหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และห้องประชุม 3 ชั้น 3 อาคารมนุษยศาสตร์ 2 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองคือตั้งแต่วันที่ 8 เมษายน พ.ศ.2559 ถึงวันที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ.2559 ทั้งหมด 11 ครั้ง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 10 แสดงเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งที่ 3

ครั้งที่	วันที่	เวลา	สถานที่	รายการ
1, 2	วันที่ 8 เมษายน	09.00-12.00 น.	หอสมุดกลาง	คู่มือการใช้ชุดการเรียนรู้ แบบทดสอบก่อนเรียน และชุดที่ 1 ขนมหงกลไทยมาจากไหน
3	วันที่ 12 เมษายน	16.30-18.00 น.	หอสมุดกลาง	ชุดที่ 2 ขนมหงกลในงานมงคล
4	วันที่ 19 เมษายน	16.30-18.00 น.	หอสมุดกลาง	ชุดที่ 3 ขนมหงกลในงานแต่งงาน
5	วันที่ 21 เมษายน	16.30-18.00 น.	หอสมุดกลาง	ชุดที่ 4 ขนมหงกลในงานฉลองยศ
6	วันที่ 26 เมษายน	16.30-18.00 น.	หอสมุดกลาง	ชุดที่ 5 ขนมหงกลในเทศกาลสงกรานต์
7, 8	วันที่ 29 เมษายน	09.00-12.00 น.	ห้องประชุม 3 ชั้น 3 อาคาร มนุษยศาสตร์ 2	ชุดที่ 6 ขนมหงกลทอง ชุดที่ 7 ขนมหงกล 9 ชนิด
9, 10	วันที่ 3 พฤษภาคม	16.30-19.30 น.	หอสมุดกลาง	ชุดที่ 8 และชุดที่ 9 ขนมหงกลในกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน
11	วันที่ 4 พฤษภาคม	16.30-18.00 น.	หอสมุดกลาง	แบบทดสอบหลังเรียน แบบประเมินทักษะการพูดและแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน

ภาพประกอบ 32 บรรยากาศการทดลองครั้งที่ 3⁵

⁵ ภาพบรรยากาศการทดลองครั้งที่ 3 ถ่ายโดยนางสาว Shi Lei นิสิตปริญญาโท หลักสูตร ศศ.ม. สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วันที่ 8 เมษายน พ.ศ. 2559 ณ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4.3 คะแนนที่ได้จากการทดลอง

ผู้วิจัยเก็บคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบก่อนเรียน แบบทดสอบระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลในบทต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 11 แสดงผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบของการทดลองครั้งที่ 3

คนที่	คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบ										แบบทดสอบ หลังเรียน
	แบบทดสอบ ก่อนเรียน	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	ชุดที่ 4	ชุดที่ 5	ชุดที่ 6	ชุดที่ 7	ชุดที่ 8	ชุดที่ 9	
1	40	80	80	90	100	100	80	80	90	90	84
2	26	80	70	70	70	80	90	60	80	80	72
3	36	80	90	80	90	100	80	80	90	90	82
4	54	90	100	80	90	90	90	90	90	90	80
5	46	90	80	70	100	100	80	90	90	90	94
6	42	70	90	80	100	90	70	100	95	95	76
7	40	80	100	90	90	90	90	100	90	90	80
8	42	90	100	80	90	80	90	70	95	95	94
9	50	80	80	90	90	100	80	90	100	100	76
10	50	80	80	90	100	90	70	100	100	100	80
11	40	80	70	70	100	100	70	70	95	95	78
12	64	90	100	80	100	80	90	90	95	95	92
13	48	100	100	90	80	90	90	100	95	95	78
14	28	100	70	90	100	90	80	90	80	80	86
15	32	100	80	80	90	90	70	100	80	80	78

ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างไปวิเคราะห์เพื่อหาค่าประสิทธิภาพและค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่อง ขนम्मงคลไทย ดังจะกล่าวในบทต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากนำชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องขนมมงคลไทยที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา รูปแบบและภาษา ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทและผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้วิจัยนำชุดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1 คนและกลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 คน เพื่อปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้ด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมและด้านวิธีนำเสนอให้เหมาะสมกับระดับความรู้พื้นฐานและความสามารถของผู้เรียนชาวต่างชาติ เพื่อให้ชุดการเรียนรู้มีคุณภาพมากขึ้น แล้วผู้วิจัยจึงนำชุดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน เพื่อหาประสิทธิภาพโดยใช้เกณฑ์ $E1/E2 = 80/80$ และหาดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้ ผู้วิจัยนำเสนอดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

- 1.1.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบระหว่างเรียนทั้งหมด 9 ชุด เพื่อหาประสิทธิภาพ E1 ของชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องขนมมงคลไทย
- 1.1.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อหาประสิทธิภาพ E2 ของชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องขนมมงคลไทย
- 1.1.3 วิเคราะห์ผลความก้าวหน้าจากคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องขนมมงคลไทย
- 1.1.4 วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนที่ได้จากแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน เพื่อหาคุณภาพของชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องขนมมงคลไทย

1.2 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ต้องอาศัยสถิติ ซึ่งเป็นคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบระหว่างเรียน 9 ชุด ทั้งหมด 90 ข้อ แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนทั้งหมด 50 ข้อ และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์มีดังนี้

ร้อยละ (percentage) เพื่อใช้ในการพิจารณาความหมายของคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบ โดยมีสูตรดังนี้

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{ค่าตัวเลขที่ต้องการคำนวณค่าร้อยละ} \times 100}{\text{ค่าตัวเลขทั้งหมด}}$$

สถิติที่ได้จากสูตรมีความหมายดังนี้

ร้อยละ	90.00-100.00	หมายถึง	มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดีมาก
ร้อยละ	80.00-89.99	หมายถึง	มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดี
ร้อยละ	70.00-79.99	หมายถึง	มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับพอใช้
ร้อยละ	60.00-69.99	หมายถึง	ไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ
ต่ำกว่าร้อยละ	60.00	หมายถึง	ต้องปรับปรุง

ค่าเฉลี่ย ใช้ในการวิเคราะห์คะแนนที่ต้องการคำนวณ เพื่อพิจารณาภาพรวมของระดับความสามารถของกลุ่มตัวอย่าง โดยมีสูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน ผลรวม
	N	แทน จำนวนที่ต้องการคำนวณค่าเฉลี่ย

ค่าประสิทธิภาพ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของสุนันทา สุนทรประเสริฐ (2533: 54-60) ใช้ในการหาค่าประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ พิจารณาจากคะแนนที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างในการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน แสดงเป็นตัวเลข E1/E2 เกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80/80 หมายถึงผู้วิจัยคาดว่ากลุ่มตัวอย่างจะทำได้ร้อยละ 80 ของแบบทดสอบ สูตรที่ใช้ในการหาค่าประสิทธิภาพ ดังนี้

สูตรที่ 1

$$E1 = \frac{\sum x}{N} \times 100$$

เมื่อ	E1	แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	$\sum x$	แทน ผลรวมของคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียน
	A	แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบระหว่างเรียน
	N	แทน จำนวนผู้เรียน

สูตรที่ 2

$$E2 = \frac{\sum f}{\frac{N}{B}} \times 100$$

เมื่อ	E2	แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum f$	แทน ผลรวมของคะแนนแบบทดสอบหลังเรียน
	B	แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
	N	แทน จำนวนผู้เรียน

ถ้าสถิติที่ได้มาจากสูตรถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แสดงว่าชุดการเรียนรู้ที่สร้างมามีประสิทธิภาพ ถ้าไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แสดงว่าชุดการเรียนรู้ต้องปรับปรุงแก้ไข

ค่าดัชนีประสิทธิผล ในการวัดพัฒนาการของกลุ่มอย่างหลังจากการใช้ชุดการเรียนรู้ ผู้วิจัยนำแนวคิดของประสาธน์ เนืองเฉลิม (2556: 218-220) โดยหาค่าดัชนีประสิทธิผลมาวิเคราะห์ มีสูตรดังนี้

$$E.I. = \frac{P2 - P1}{Total - P1}$$

เมื่อ	E.I.	แทน ค่าดัชนีประสิทธิผล
	P1	แทน ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน
	P2	แทน ผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน
	Total	แทน ผลคูณของจำนวนนักเรียนกับคะแนนเต็ม

ดัชนีประสิทธิผลมีค่าสูงสุด 1.00 แสดงว่าคะแนนหลังเรียนของผู้เรียนทุกคนเป็นคะแนนเต็ม และค่าต่ำสุดไม่สามารถกำหนดได้ เมื่อค่าดัชนีประสิทธิผลเป็นค่าลบ แสดงว่าคะแนนผลสอบก่อนเรียนมากกว่าหลังเรียน หมายถึงชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไม่มีประสิทธิภาพ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
E1	แทน	ประสิทธิภาพกระบวนการ
E2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
$\sum X$	แทน	คะแนนรวมของแบบทดสอบระหว่างเรียน
$\sum f$	แทน	คะแนนรวมของแบบทดสอบหลังเรียน
E.I.	แทน	ค่าดัชนีประสิทธิผล

จากตาราง 12 พบว่า ผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบระหว่างเรียนของชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องขนมมงคลไทย มีค่าประสิทธิภาพ $E1=87.63$ ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ $E1=80$ แสดงว่าเป็นชุดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เมื่อนำค่าประสิทธิภาพ 87.63 ที่ได้จากการทดลองครั้งที่ 3 เทียบกับคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบทดสอบระหว่างเรียนของการทดลองครั้งที่ 2 คือร้อยละ 87.41 พบว่าคะแนนใกล้เคียงกันมาก แสดงว่าชุด การเรียนรู้ที่ผ่านการทดลองครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้

กลุ่มตัวอย่างในการทดลองครั้งที่ 3 มีทั้งนักศึกษาชาวจีนและนักศึกษาชาวเกาหลี กลุ่มตัวอย่างคนที่ 1 ถึงคนที่ 12 เป็นนักศึกษาชาวจีน กลุ่มตัวอย่างคนที่ 13 ถึงคนที่ 15 เป็นนักศึกษาชาวเกาหลี ค่าประสิทธิภาพที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชาวจีนคือ 92.41 ค่าประสิทธิภาพที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชาวเกาหลีคือ 88.51 ซึ่งต่างก็ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ผลคะแนนกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชาวเกาหลีต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชาวจีน อาจเพราะความรู้พื้นฐานภาษาไทยที่เรียนมาของกลุ่มตัวอย่างไม่เท่ากัน จากการสังเกตผู้วิจัยพบว่านักศึกษาชาวเกาหลีมีคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจค่อนข้างมาก และใช้เวลาในการเรียนรู้นานกว่านักศึกษาชาวจีน แต่ทั้ง 2 กลุ่มก็สามารถเรียนตามขั้นตอน ตามความสนใจและความสามารถของตนเอง เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด แสดงว่าชุดการเรียนรู้ชุดนี้มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ในการสอนภาษาไทยให้แก่ผู้เรียนชาวต่างชาติได้

ในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน ค่าเฉลี่ยคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบระหว่างเรียนของคนที่ 2 คือ ร้อยละ 75.56 ซึ่งไม่ถึงเกณฑ์ 80 ที่กำหนดไว้ จากสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างคนนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่ค่อยตั้งใจทำแบบทดสอบ เช่น ในข้อสอบ “ข้อใดไม่ใช่ความเชื่อเกี่ยวกับขนมมงคลไทย” กลุ่มตัวอย่างคนนี้จะเข้าใจเป็น “ข้อใดเป็นความเชื่อเกี่ยวกับขนมมงคลไทย” เป็นต้น เพราะฉะนั้น ความตั้งใจของผู้เรียนจะส่งผลต่อผล การเรียนรู้เป็นอย่างมาก

ค่าประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้แต่ละชุดได้แก่

ชุดที่ 1 ขนมมงคลไทยมาจากไหน	มีค่าประสิทธิภาพ	86.00
ชุดที่ 2 ขนมในงานมงคล	มีค่าประสิทธิภาพ	86.00
ชุดที่ 3 ขนมมงคลในงานแต่งงาน	มีค่าประสิทธิภาพ	82.00
ชุดที่ 4 ขนมมงคลในงานฉลองยศ	มีค่าประสิทธิภาพ	92.67
ชุดที่ 5 ขนมมงคลในเทศกาลสงกรานต์	มีค่าประสิทธิภาพ	91.33
ชุดที่ 6 ขนมตระกูลทอง	มีค่าประสิทธิภาพ	81.33
ชุดที่ 7 ขนมมงคล 9 ชนิด	มีค่าประสิทธิภาพ	87.33
ชุดที่ 8 ขนมในกายัพพะเห่ชมเครื่องคาวหวาน ตอนที่ 1	มีค่าประสิทธิภาพ	91.00
ชุดที่ 9 ขนมในกายัพพะเห่ชมเครื่องคาวหวาน ตอนที่ 2	มีค่าประสิทธิภาพ	91.00

ค่าประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้แต่ละชุดอยู่ในช่วง 81-93 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดคือร้อยละ 80 ใน 9 ชุดนี้ ค่าประสิทธิภาพสูงสุดได้แก่ชุดที่ 4 ขนมมงคลในงานฉลองยศ ค่าประสิทธิภาพคือ 92.67 เหตุที่ทำให้ชุดการเรียนรู้ชุดนี้ได้ค่าประสิทธิภาพสูงสุด เพราะกลุ่มตัวอย่างคิดว่าเนื้อหาค่อนข้างง่าย ขนมมงคลที่เรียนในชุดนี้

คือขนมชั้น ขนมผักบัว ขนมถ้วยฟูและขนมปุยฝ้าย ซึ่งเคยเรียนวัฒนธรรมและความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับขนมชั้น จึงสามารถเข้าใจเรื่องนี้ได้ง่ายขึ้น ในกระบวนการเรียนรู้ ผู้วิจัยนำขนมปุยฝ้ายและขนมชั้นเป็นสื่อการเรียนรู้ด้วย จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างสนใจการเรียนรู้มากขึ้นและทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ หลังจากผู้วิจัยปรับปรุงเนื้อหา คำกริยาที่อยู่ในชุดที่ 3 ตามผลการทดลองครั้งที่ 2 กลุ่มตัวอย่างจึงสามารถเข้าใจเนื้อหาหลักภาษาไทยเรื่องประโยคสามัญในชุดที่ 4 มากขึ้น เพราะมีเรื่องเกี่ยวกับประโยคสามัญที่มีคำกริยาหลายคำ การเข้าใจเรื่องคำกริยาจะส่งผลต่อการเข้าใจเรื่องประโยคสามัญที่มีคำกริยาหลายคำ แสดงว่าการปรับปรุงแก้ไขจากการทดลองครั้งที่ 1 และการทดลองครั้งที่ 2 ทำให้ชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ค่าประสิทธิภาพของชุดที่ 5 ขนมมงคลในเทศกาลสงกรานต์คือ 91.33 ซึ่งอยู่ในลำดับที่ 2 วันที่เรียนชุดการเรียนรู้ชุดนี้คือวันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2559 ซึ่งเพิ่งผ่านเทศกาลสงกรานต์ไม่นานกลุ่มตัวอย่างจึงสนใจเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับเทศกาลสงกรานต์มาก ผู้วิจัยนำขนมกะละแมเป็นสื่อการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างกล่าวว่า เมื่อไปเที่ยวสงกรานต์ที่ต่างจังหวัดก็ได้รับประทานขนมกะละแมและขนมข้าวเหนียวแดง แต่ไม่ทราบว่าขนม 2 ชนิดนี้มีความหมาย เมื่อได้เรียนรู้วัฒนธรรมเกี่ยวกับขนมมงคล 2 ชนิดนี้ กลุ่มตัวอย่างเข้าใจประเพณีที่เกี่ยวกับเทศกาลสงกรานต์มากยิ่งขึ้น และเข้าใจสภาพสังคมที่มีลักษณะช่วยเหลือซึ่งกันและกันของไทยด้วย เป็นไปตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ แสดงว่าการนำวัฒนธรรมที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียนมาสอนจะทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ค่าประสิทธิภาพของชุดที่ 8 และชุดที่ 9 ขนมในกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวานคือ 91.00 ซึ่งอยู่ในลำดับที่ 3 เหตุที่ชุดการเรียนรู้ 2 ชุดนี้มีค่าประสิทธิภาพค่อนข้างสูง เพราะกิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย ประกอบด้วยความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน การอ่านเอกสารขนมที่ปรากฏในกาพย์ การทำใบกิจกรรมการอ่านจับใจความ การชมวิดิทัศน์กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน การอ่านออกเสียงกาพย์ตาม CD บันทึกเสียง การพูดแนะนำขนมมงคลที่ปรากฏในกาพย์ ความรู้เกี่ยวกับกาพย์ยานีและการทำแบบฝึกหัด และการเขียนนำเสนอบทประพันธ์ที่ชอบ กลุ่มตัวอย่างกล่าวว่า กิจกรรมที่หลากหลายทำให้การเรียนรู้สนุกสนานและไม่เบื่อหน่าย ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น การมีกิจกรรมหลากหลายยังทำให้การเรียนรู้รวดเร็วไม่ช้าอีกด้วย เพราะผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างอ่านออกเสียงตาม CD บันทึกเสียงก่อนและฝึกอ่านออกเสียงเอง เมื่ออ่านหลายครั้งกลุ่มตัวอย่างจึงรู้สึกภาษาที่ใช้ในกาพย์มีความคล้องจอง และสนใจเรียนเรื่องสัมผัสบังคับของกาพย์ยานี ซึ่งช่วยให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจความสวยงามของภาษาในวรรณคดีไทยด้วย สื่อการเรียนรู้ที่ประกอบในชุดการเรียนรู้ 2 ชุดนี้ก็มี ความหลากหลาย เช่น สื่อที่เป็นกระดาษประกอบด้วยใบความรู้ แบบฝึกหัดและใบกิจกรรมทั้งการอ่านออกเสียง การอ่านจับใจความ การพูดและการเขียน สื่อที่เป็นรูปภาพที่ประกอบในใบความรู้ขนมที่ปรากฏในกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน สื่อที่เป็นแผ่น CD บันทึกเสียง เรื่องเอกสารตัวบทกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน และสื่อที่เป็น วิดิทัศน์ เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย¹ การมีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายรูปแบบทำให้การเรียนรู้สนุกสนานและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

¹ วิดิทัศน์เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย จัดทำโดยพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติและ บริษัท S&P สืบค้นเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2557, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=2Cegc9ZTYGMT> Channel

ค่าประสิทธิภาพของชุดที่ 7 ขนम्मงคล 9 ชนิดคือ 87.33 ซึ่งอยู่ในลำดับที่ 4 เพราะเนื้อหาในชุดการเรียนรู้ชุดนี้ค่อนข้างง่าย และส่วนมากเป็นขนम्मงคลที่ปรากฏในชุดที่เรียนแล้ว พร้อมยังมีรูปภาพที่สวยงาม เมื่อเรียนชุดการเรียนรู้ชุดนี้ ผู้วิจัยนำขนมเม็ดขนุนกับขนมฟอยทองให้ผู้ทดลองชิม ซึ่งทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ลำดับต่อไปคือชุดที่ 1 และชุดที่ 2 มีค่าประสิทธิภาพ 86.00 ซึ่งเป็นค่าประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง เหตุผลที่ทำให้ชุดการเรียนรู้มีคะแนนไม่ค่อยสูงอาจเพราะเป็น 2 ชุดแรกที่เรียน กลุ่มตัวอย่างยังไม่ค่อยชินกับการเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนตามใบกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดไว้ อีกทั้งเรื่องวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับขนम्मงคลไทยเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยากสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ การเริ่มต้นเรียนรู้ค่อนข้างยาก แต่เมื่อกลุ่มตัวอย่างคุ้นเคยกับการเรียนรู้แบบนี้ คะแนนก็จะค่อย ๆ ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลคะแนนที่ได้จากชุดการเรียนรู้ชุดต่อไป

ลำดับต่อไปคือชุดที่ 3 ขนम्मงคลที่ใช้ในงานแต่งงาน มีค่าประสิทธิภาพ 82.00 ผู้วิจัยพบว่าข้อสอบที่ผิดส่วนมากอยู่ระหว่างข้อที่ 7 ถึงข้อที่ 10 ซึ่งเป็นข้อสอบเกี่ยวกับหลักภาษาไทย คือเรื่องชนิดของคำในภาษาไทย ความผิดพลาดเกิดจากความประมาท หลังจากทำแบบทดสอบระหว่างเรียนของชุดที่ 3 ผู้วิจัยไม่ได้ให้กลุ่มตัวอย่างดูเฉลย แต่ให้กลับไปอ่านใบความรู้หลักภาษาไทยอีกครั้ง พบว่าเมื่อกลุ่มตัวอย่างอ่านอีกครั้งก็สามารถทำข้อที่ผิดได้ถูกต้อง หลังจากสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่ากลุ่มตัวอย่างคิดว่าเรื่องชนิดของคำเป็นเรื่องที่ง่ายมาก จึงไม่ตั้งใจอ่าน ทำให้มีข้อผิดพลาดมาก แสดงว่าความตั้งใจของผู้เรียนเป็นเรื่องที่สำคัญมากสำหรับการเรียนรู้ อีกทั้งขนम्मงคลที่เรียนในชุดการเรียนรู้ชุดนี้คือขนมสามเกลอ ขนมกงและขนมโพรงแสน ซึ่งเป็นขนมโบราณที่ปัจจุบันไม่ค่อยได้เห็นแล้ว ผู้วิจัยไม่สามารถนำขนมที่เป็นของจริงมาให้กลุ่มตัวอย่างดู และเมื่อกลุ่มตัวอย่างไปถามเพื่อนคนไทยเรื่องขนम्मงคล 3 ชนิดนี้พบว่าเพื่อนคนไทยก็รู้จักขนมพวกนี้ด้วย จึงทำให้เนื้อหาในชุดนี้ค่อนข้างเข้าใจยาก แต่เมื่อเรียนรู้ชุดการเรียนรู้ชุดนี้ก็ทำให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจประเพณี วิถีชีวิตของคนไทยดียิ่งขึ้น เช่น ขนมโพรงแสนมีลักษณะคล้ายกับเส้าบ้านเสาเรือนไทย ผู้วิจัยจึงนำรูปเรือนไทยประกอบในชุดการเรียนรู้ ผู้เรียนจึงได้เรียนรู้ลักษณะเรือนไทยในสมัยก่อนด้วย และเข้าใจความหมายของขนมโพรงแสนคือความมั่นคงของชีวิตคู่มากขึ้น

ลำดับสุดท้ายคือชุดที่ 6 เรื่องขนมตระกูลทอง ค่าประสิทธิภาพคือ 81.33 ซึ่งตรงกับผลการทดลองครั้งที่ 2 ชุดการเรียนรู้ชุดนี้ได้คะแนนต่ำสุดเหมือนกัน คือร้อยละ 80 เหตุผลที่ทำให้ชุดการเรียนรู้ชุดนี้ได้คะแนนต่ำคือเนื้อหาในชุดการเรียนรู้ชุดนี้ค่อนข้างยาก ซึ่งเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และเนื้อหาหลักภาษาไทยคือเรื่องประโยครวมและประโยคซับซ้อน เป็นเนื้อหาที่ยากสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ แต่ค่าประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์ที่กำหนด แสดงว่าชุดการเรียนรู้ชุดนี้มีประสิทธิภาพเพียงพอ สามารถนำไปประกอบการเรียนการสอนได้

สรุปได้ว่า ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องขนम्मงคลไทย ทั้งหมด 9 ชุด ผ่านเกณฑ์ 80 ที่กำหนด เป็นชุดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ในการสอนภาษาไทยให้แก่ผู้เรียนชาวต่างชาติได้

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อหาประสิทธิภาพ E2 ของชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องชนมมงคลไทย

ค่าประสิทธิภาพ E2 หมายถึงประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบหลังเรียน ในแบบทดสอบหลังเรียนมีข้อสอบแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือกจำนวน 50 ข้อ ข้อละ 2 คะแนน คะแนนเต็ม 100 คะแนน ผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบหลังเรียนดังนี้

ตาราง 13 แสดงผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบหลังเรียนของการทดลองครั้งที่ 3

คนที่	แบบทดสอบหลังเรียน
1	84
2	72
3	82
4	80
5	94
6	76
7	80
8	94
9	76
10	80
11	78
12	92
13	78
14	86
15	78
Σx	1230
$\bar{X}$	82.00
E2	82.00

จากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่า ค่าประสิทธิภาพ E2 ของชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องชนมมงคลไทยคือ 82.00 ค่าประสิทธิภาพ E1/E2 ของชุดการเรียนรู้คือ $87.63/82.00$ ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด (80/80) ค่าประสิทธิภาพ E2 คือ 82.00 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบหลังเรียนของการทดลองครั้งที่ 1 คือร้อยละ 94.00 และการทดลองครั้งที่ 2 คือร้อยละ 93.33 เพราะในการทดลอง

ครั้งที่ 1 และการทดลองครั้งที่ 2 กลุ่มตัวอย่างมีเวลาทบทวนเนื้อหาที่เรียน 3 ถึง 4 วัน และในการทดลองครั้งที่ 3 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างต้องเตรียมสอบปลายภาค จึงไม่ค่อยมีเวลาให้กับการทดลอง และการเรียนรู้ครั้งที่ 10 คือ วันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2559 การเรียนรู้ครั้งที่ 11 คือวันที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2559 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างไม่มีเวลาทบทวนเนื้อหา จึงทำให้ผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบหลังเรียนค่อนข้างต่ำ คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบหลังเรียนต่ำกว่าแบบทดสอบระหว่างเรียน เพราะธรรมชาติการเรียนรู้ของมนุษย์คือจำสิ่งที่เพิ่งเรียนรู้ได้ชัดเจน เวลาผ่านไปก็จะลืม ขนมนมเกลที่เรียนมี 20 กว่าชนิด ทำให้ผู้เรียนเกิดความสับสนง่าย ถ้าไม่มีเวลาทบทวนจะส่งผลต่อคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบหลังเรียน

ค่าประสิทธิภาพ E2 ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชาวจีนคือ 82.67 ค่าประสิทธิภาพ E2 ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชาวเกาหลีคือ 80.67 ผลคะแนนของนักศึกษาชาวเกาหลีต่ำกว่านักศึกษาชาวจีน อาจเพราะความรู้พื้นฐานภาษาไทยที่เรียนมาไม่เท่ากัน จากการสังเกตกระบวนการเรียนรู้พบว่านักศึกษาชาวเกาหลีมีคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจค่อนข้างมาก ในกิจกรรมการอ่านออกเสียง นักศึกษาชาวจีนอ่านได้คล่องแคล่วกว่านักศึกษาชาวเกาหลีในกิจกรรมการเขียน นักศึกษาชาวจีนมีข้อผิดพลาดน้อยกว่านักศึกษาชาวเกาหลี แต่ผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบหลังเรียนของทั้งนักศึกษาชาวจีนและนักศึกษาชาวเกาหลีก็ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด แสดงว่าชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติมีประสิทธิภาพเพียงพอ สามารถนำไปใช้กับผู้เรียนชาวต่างชาติได้ ค่าประสิทธิภาพ $E2 = 82.00$ ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด สรุปได้ว่าชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องขนมนมเกลไทย เป็นชุดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

3. วิเคราะห์ผลความก้าวหน้าจากคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องขนมนมเกลไทย

การหาค่าดัชนีประสิทธิผลเป็นวิธีการวัดผลความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่าง โดยเก็บคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน นำคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบหลังเรียนไปลบคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบก่อนเรียน ข้อสอบของแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนเป็นข้อสอบชุดเดียวกัน ผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน ดังนี้

ตาราง 14 แสดงผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนของการทดลองครั้งที่ 3

คนที่	แบบทดสอบก่อนเรียน	แบบทดสอบหลังเรียน	ผลต่าง
1	40	84	44
2	26	72	46
3	36	82	46
4	54	80	26
5	46	94	48
6	42	76	34
7	40	80	40
8	42	94	52
9	50	76	26
10	50	80	30
11	40	78	38
12	64	92	28
13	48	78	30
14	28	86	58
15	32	78	46
$\sum x$	638	1230	592
$\bar{X}$	42.53	82.00	39.47
E.I.		0.6867	

ตาราง 14 แสดงให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบก่อนเรียนคือร้อยละ 42.53 คะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบหลังเรียนคือร้อยละ 82.00 ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้คือ 0.6867 แสดงว่าหลังจากกลุ่มตัวอย่างใช้ชุดการเรียนรู้ มีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ ชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

ค่าดัชนีประสิทธิผลของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชาวจีนคือ 0.6580 ค่าดัชนีประสิทธิผลของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชาวเกาหลีคือ 0.6979 แสดงว่านักศึกษาชาวเกาหลีมีความก้าวหน้ามากกว่านักศึกษาชาวจีน ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชาวเกาหลีมีความตั้งใจมากกว่ากลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชาวจีน โดยสังเกตจากพฤติกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยพบว่าในกิจกรรมการอ่านจับใจความ ถ้าพบศัพท์ที่ไม่รู้จัก นักศึกษาชาวเกาหลีก็จะไปค้นคว้าเองก่อน และอธิบายให้ผู้วิจัยดูว่าถูกหรือไม่ถูก ส่วนนักศึกษาจีนถ้าพบศัพท์ที่ไม่รู้จักจะถามผู้วิจัยทันที ในกิจกรรมการฝึกพูด นักศึกษาชาวเกาหลียินดีพูดให้ผู้วิจัยฟัง ส่วนนักศึกษาจีนอาจจะอายบ้าง ไม่กล้าพูดบ้าง ส่วนมากจะฝึกพูดเอง ในกิจกรรมการเขียน นักศึกษาชาวเกาหลีจะตั้งใจเขียนมากกว่าและยินดีให้

ผู้วิจัยชี้แนะข้อบกพร่องในการเขียนและตั้งใจแก้ไขปรับปรุง ตัวอย่างเช่น กลุ่มตัวอย่างคนที่ 14 เป็นนักศึกษาชาวเกาหลี ในแบบทดสอบก่อนเรียนได้คะแนนร้อยละ 28 ในแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนร้อยละ 86 เพิ่มขึ้นถึง 58 คะแนน ซึ่งเป็นคนที่มีความก้าวหน้ามากที่สุดในกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 15 คน ผู้วิจัยสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างคนนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างสนใจศึกษาวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับชนมมงคลไทยมาก ตั้งใจพัฒนาความสามารถด้านภาษาไทยของตนเอง ในวันที่ไม่ได้ไปทดลองกลุ่มตัวอย่างจะฝึกฟังและอ่านออกเสียงตาม CD บันทึกเสียงของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามข้อเสนอแนะในชุดการเรียนรู้ แสดงว่าความสนใจและความตั้งใจของผู้เรียนเป็นแรงจูงใจในการเรียนรู้ ทำให้เรียนรู้ประสบความสำเร็จ เพราะฉะนั้น กลุ่มตัวอย่างชาวเกาหลีจึงมีความก้าวหน้ามากกว่ากลุ่มตัวอย่างชาวจีน

นอกจากคนที่สนใจเรียนเรื่องชนมมงคลไทย คนที่ไม่ค่อยสนใจเรื่องนี้ก็สามารถใช้ชุดการเรียนรู้พัฒนาความรู้ความเข้าใจและความสามารถทางภาษาไทยได้ เช่น กลุ่มตัวอย่างคนที่ 4 ในแบบทดสอบก่อนเรียนได้คะแนนร้อยละ 54 ในแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนร้อยละ 80 เพิ่มขึ้น 26 คะแนน ซึ่งเป็นคนที่มีความก้าวหน้าค่อนข้างน้อยในทั้งหมด 15 คน ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างคนนี้พบว่าไม่ค่อยสนใจเรื่องชนมมงคลไทย แต่เมื่อเรียนชุดการเรียนรู้ชุดนี้แล้วพบว่าชุดการเรียนรู้ไม่ได้สอนเรื่องชนมมออย่างเดียวยังเชื่อมโยงกับความคิด ความเชื่อ ประวัติศาสตร์ ประเพณีด้วย ถึงแม้ว่าไม่ชอบชนมไทยก็สามารถพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางภาษาไทยได้

ในกลุ่มทดลองจำนวน 15 คน ผู้ทดลองคนที่ 2 ในแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนร้อยละ 72 เป็นคนที่ได้คะแนนน้อยที่สุด เพราะความรู้พื้นฐานอาจจะไม่เท่ากับเพื่อน ในแบบทดสอบก่อนเรียนได้คะแนนร้อยละ 26 แต่ถ้าดูจากความก้าวหน้ามีคะแนนเพิ่มขึ้น 46 คะแนน ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนเพิ่มขึ้นคือ 39.67 คะแนน แสดงว่ามีความก้าวหน้าค่อนข้างมาก ผู้วิจัยสังเกตพบว่าค่อนข้างใส่ใจในการเรียนรู้ เช่น ในกิจกรรมการเรียนรู้หลักภาษาไทย กลุ่มตัวอย่างคนนี้ชอบถามคำถาม คืออธิบายหนึ่งครั้งถ้าไม่เข้าใจก็จะถามอีกครั้ง และชอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้วิจัยด้วย เมื่อสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างคนนี้ก็กล่าวว่า การเรียนรู้ครั้งนี้ทำให้เขาได้รับความรู้และประสบการณ์ทางภาษาไทยเป็นอย่างดี นอกจากได้รับความรู้ทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับชนมมงคลไทยและความรู้หลักภาษาไทยแล้ว ยังได้ฝึกฝนทักษะทางภาษาทั้งการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนด้วย การเรียนรู้ด้วยวิธีการฝึกทักษะทำให้เขารู้สึกมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากขึ้น และสามารถเรียนตามความสามารถของตนเองได้โดยไม่ต้องอายเพื่อน ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

สรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างสามารถใช้ชุดการเรียนรู้ชุดนี้พัฒนาความรู้ ความเข้าใจและความสามารถด้านภาษาไทยตามความสามารถและความสนใจของตนเองได้ ชุดการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทยให้แก่ผู้เรียนชาวต่างชาติได้

2.4 วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนที่ได้จากแบบประเมินความพึงพอใจสำหรับผู้เรียน เพื่อหาคุณภาพของ ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องขนมมงคลไทย

การประเมินความพึงพอใจสำหรับผู้เรียน คะแนนเต็ม 5 คะแนน โดยมีเกณฑ์ดังนี้

4.50-5.0	หมายถึง	พอใจมาก
3.50-4.49	หมายถึง	พอใจ
2.50-3.49	หมายถึง	พอใจปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง	ไม่ค่อยพอใจ
0.00-1.49	หมายถึง	ไม่พอใจ

ผลคะแนนที่ได้จากแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน ดังนี้

ตาราง 15 แสดงผลคะแนนที่ได้จากแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนของการทดลองครั้งที่ 3

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1. ด้านเนื้อหา		
1.1 เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.80	พอใจมาก
1.2 เนื้อหาสอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน	4.73	พอใจมาก
1.3 เนื้อหามีความต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอน	4.73	พอใจมาก
1.4 เนื้อหาเหมาะสมกับเวลา	4.73	พอใจมาก
2. ด้านกิจกรรม		
2.1 กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.67	พอใจมาก
2.2 กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน	4.60	พอใจมาก
2.3 กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติตามลำดับและต่อเนื่องกัน	4.60	พอใจมาก
2.4 กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเวลา	4.60	พอใจมาก
3. ด้านประสบการณ์ของผู้เรียน		
3.1 ผู้เรียนได้รับความรู้ใหม่ในกิจกรรมการเรียนรู้	4.80	พอใจมาก
3.2 ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะทางภาษาในกิจกรรมการเรียนรู้	4.60	พอใจมาก
3.3 ผู้เรียนสามารถประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเองได้	4.67	พอใจมาก
รวม	4.68	พอใจมาก

จากตาราง 15 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างพอใจมากกับการใช้ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเอง สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องขนมมงคลไทย ทั้งด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมและด้านประสบการณ์ของผู้เรียน ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องขนมมงคลไทยเป็นชุดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

ในด้านเนื้อหา กลุ่มตัวอย่างให้คะแนนสูงสุดข้อ “เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้” มี 4.80 คะแนน คือร้อยละ 96 หลังจากสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่า เนื้อหาในชุดการเรียนรู้ภาษาไทยน่าสนใจ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกลุ่มตัวอย่างคือพัฒนาความรู้ ความเข้าใจและความสามารถทางภาษาไทย

ในด้านพัฒนาความรู้ การสอนเรื่องขนมมงคลไทยในชุดการเรียนรู้ไม่ได้สอนขนมมงคลเพียงอย่างเดียว ยังทำให้เห็นถึงประเทศไทย เช่น ชุดการเรียนรู้ชุดที่ 1 ขนมมงคลมาจากไหน กล่าวถึงขนมต้ม ซึ่งเป็นขนมที่มีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย เป็นขนมมงคลที่นิยมใช้ในการบวงสรวงพระพิฆเนศ คนภาคใต้นิยมใช้ในงานขึ้นบ้านใหม่ ขนมต้มเป็นขนมไทยโบราณ ส่วนประกอบมีเพียงข้าว มะพร้าวและน้ำตาล แต่คนไทยสมัยก่อนสามารถนำวัตถุดิบง่าย ๆ ทำเป็นขนมหลายชนิด เช่น เปลี่ยนไส้ขนมต้มขาวไปไว้ที่ข้างนอก ก็จะได้ขนมอีกชนิดหนึ่งคือขนมต้มแดง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความฉลาดของคนไทยสมัยก่อน สมัยสุโขทัยประเทศไทยติดต่อกับประเทศอินเดียแล้ว ชุดที่ 6 ขนมตระกูลทอง กล่าวถึงขนมไทยในสมัยอยุธยาที่พัฒนาจากท้าวทองกีบม้า ซึ่งนำวิธีการทำขนมของประเทศโปรตุเกสมาปรับเปลี่ยนขนมไทยให้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ขนมตระกูลทองมีสีเหลืองทองอย่างสวยงาม ซึ่งตรงกับความเชื่อของคนไทยคือ ทองเป็นของที่มีค่า เป็นสิ่งมงคลที่จะนำความโชคดีเข้าสู่ชีวิต ขนมตระกูลทองส่วนมากจึงเป็นขนมมงคล นอกจากประวัติศาสตร์ ขนมมงคลไทยยังสะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคม วิถีชีวิต ประเพณีและความเชื่อของคนไทย เช่น ชุดที่ 5 ขนมมงคลในเทศกาลสงกรานต์ กล่าวถึงขนมกะละแมหมายถึงความสามัคคี เพราะคนไทยนิยมช่วยกันทำขนมในโอกาสสำคัญ และจะนำไปถวายพระและแจกจ่ายเพื่อน ซึ่งทำให้เห็นถึงความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในสังคมไทย และการนับถือพุทธศาสนา การที่มีขนมไทยมากมายหลายชนิดยังสะท้อนให้เห็นถึงสังคมเกษตรและความอุดมสมบูรณ์ของประเทศไทย ขนมมงคลไทยยังเชื่อมโยงไปถึงวรรณคดีไทยด้วย เช่น ชุดที่ 8 และชุดที่ 9 ขนมที่ปรากฏในกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน ทำให้ผู้เรียนเห็นถึงความหลากหลายของวัฒนธรรมด้านอาหารในสมัยรัชกาลที่ 2 และความสวยงามของภาษาที่อยู่ในวรรณคดีไทยด้วย

ในด้านพัฒนาความเข้าใจทางภาษาไทย ชุดการเรียนรู้ชุดนี้ประกอบด้วยเรื่องหลักภาษาไทย เนื้อหาหลักภาษาไทยประกอบด้วยเรื่องคำประสม คำซ้อนและคำซ้ำ ชนิดของคำในภาษาไทย โครงสร้างประโยคภาษาไทย ประโยคที่ใช้ในการสื่อสาร และสัมผัสบังคับของกาพย์ยานี กลุ่มตัวอย่างสนใจเรียนเรื่องหลักภาษาไทย ทั้งที่หลักภาษาไทยบางเรื่องค่อนข้างยาก เช่น เรื่องชนิดของคำในภาษาไทย คำกริยาแสดงสภาพเป็นเรื่องที่ยากสำหรับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เพราะไม่มีคำประเภทนี้ในภาษาแม่ กลุ่มตัวอย่างกล่าวว่าเรียนรู้เรื่องนี้ทำให้เข้าใจภาษาไทยมากขึ้น และอีกเรื่องหนึ่งที่ยากคือแผนผังสัมผัสบังคับของกาพย์ยานี กลุ่มตัวอย่างกล่าวว่าการเรียนเรื่องสัมผัสบังคับของกาพย์ยานีก็จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความสวยงามของภาษาในวรรณคดีไทย จนทำให้ผู้เรียนมีแรงบันดาลใจในการเรียนวรรณคดีเรื่องอื่นต่อไป อย่างไรก็ตาม เรื่องหลักภาษาไทยทำให้กลุ่มตัวอย่างได้รับความรู้ใหม่และทำให้ชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

สรุปได้ว่า เนื้อหาชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องขนมมงคลไทย ต่อสนองวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถพัฒนาความรู้ ความเข้าใจและความสามารถทางภาษาไทยเป็น

ในด้านกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างให้คะแนนสูงสุดข้อ “กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้” ได้ 4.67 คะแนน (ร้อยละ 93.4) กิจกรรมในชุดการเรียนรู้มีความหลากหลาย ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากขึ้น พัฒนาความรู้ ความเข้าใจและความสามารถทางภาษาไทยตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับเนื้อหาในชุดการเรียนรู้ตามที่กล่าวไว้แล้วในข้างต้น ประกอบด้วย การฟัง การอ่าน การพูด และการเขียน ในกิจกรรมการฟังและการอ่านออกเสียง ประกอบด้วย การฟัง CD บันทึกเสียงของบทอ่านหรือบทสนทนา การอ่านออกเสียงตาม CD บันทึกเสียง และการฝึกอ่านออกเสียงเอง ในกิจกรรมการอ่านจับใจความมีกิจกรรมหลายรูปแบบ เช่น การตอบคำถาม การเติมคำในช่องว่าง การจับคู่รูปขนมกับชื่อขนม เพื่อให้กิจกรรมการเรียนรู้มีชีวิตชีวาและไม่น่าเบื่อ และมีเฉลยด้วย ผู้เรียนสามารถประเมินผลด้วยตนเอง ถ้ามีข้อสงสัยผู้วิจัยจะให้อ่านบทอ่านหรือบทสนทนาอีกครั้ง เพื่อฝึกให้ผู้เรียนหาคำตอบด้วยตนเอง ในกิจกรรมการเขียน ผู้วิจัยให้ผู้เรียนเขียนเรียงความตามใบกิจกรรม เช่น การเขียนสรุป การเขียนอธิบาย การเขียนเปรียบเทียบ การเขียนบันทึกประจำวัน ฯลฯ ผู้วิจัยเก็บงานเขียนของกลุ่มตัวอย่าง ที่แนบข้อบกพร่องและให้แก้ไข เพื่อเสริมทักษะการเขียน ในกิจกรรมการพูด กลุ่มตัวอย่างฝึกพูดเองตามหัวข้อในแต่ละชุด ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ปรากฏในบทอ่านหรือบทสนทนาที่เรียนแล้ว นอกจากให้ผู้เรียนฝึกพูด กิจกรรมการพูดยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้นด้วย กิจกรรมด้านการเรียนรู้เรื่องหลักภาษาไทยประกอบด้วย การอ่านใบความรู้หลักภาษาไทย การทำแบบฝึกหัดและประเมินผลโดยใช้ใบเฉลยด้วยตนเอง ถ้ามีข้อสงสัย ผู้วิจัยจะให้กลุ่มตัวอย่างอ่านอีกครั้งเช่นกัน ถ้ายังไม่เข้าใจจริงจะอธิบาย ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดจะลดการบรรยายของผู้สอนลง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนด้วยตนเอง เรียนตามความสามารถ ความต้องการและความสนใจของตนเอง ฝึกให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จนทำให้การเรียนรู้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ในด้านประสบการณ์ของผู้เรียน กลุ่มตัวอย่างให้คะแนนสูงสุดข้อ “ผู้เรียนได้รับความรู้ใหม่ในกิจกรรมการเรียนรู้” ได้คะแนน 4.80 คะแนน (ร้อยละ 96) แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างพอใจมากกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบนี้ ผู้วิจัยสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากจะเรียนแบบฟังอาจารย์ผู้สอนบรรยาย แล้วทำการบ้าน ก่อนสอบจะใช้เวลามากในการท่องจำ ซึ่งการเรียนรู้ในรูปแบบเรียนด้วยตนเองและเรียนตามขั้นตอนตามใบกิจกรรมทำให้การเรียนรู้สนุกสนาน กลุ่มตัวอย่างกล่าวว่าเมื่อเรียนชุดการเรียนรู้ชุดนี้ รู้สึกสนุกและสบายใจ ไม่ต้องถูกบังคับและไม่ต้องอายเพื่อน สามารถเรียนตามความสนใจและความต้องการ และสามารถแสวงหาความรู้ใหม่ด้วยตนเองด้วย

สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างพอใจมากกับการใช้ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องชนมมงคลไทย ทั้งด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมและด้านประสบการณ์ของผู้เรียน ชุดการเรียนรู้ชุดนี้สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ของผู้เรียนเป็นอย่างดี เป็นชุดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องชนมมงคลไทยที่สร้างขึ้น มีค่าประสิทธิภาพ $E1/E2 = 87.63/82.00$ ผ่านเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ค่าประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้แต่ละชุดอยู่ในช่วง 81-93 ซึ่งทุกชุดมีค่าประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ในการวิจัยครั้งนี้

กลุ่มตัวอย่างมีทั้งนักศึกษาชาวจีนและนักศึกษาชาวเกาหลี ค่าประสิทธิภาพที่ได้จากการใช้ชุดการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชาวจีนคือ 92.41/82.67 ค่าประสิทธิภาพที่ได้จากการใช้ชุดการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชาวเกาหลีคือ 88.52/80.67 ต่างก็ผ่านเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนด แสดงว่าชุดการเรียนรู้ชุดนี้มีประสิทธิภาพเพียงพอ สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทยให้แก่ผู้เรียนชาวต่างชาติ ชุดการเรียนรู้ชุดนี้มีค่าดัชนีประสิทธิผล 0.6867 แสดงว่าชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากพอ สามารถพัฒนาความรู้ ความเข้าใจและความสามารถทางภาษาไทยแก่ผู้เรียนชาวต่างชาติ กลุ่มตัวอย่างพอใจมากกับการใช้ชุดการเรียนรู้ จึงสรุปได้ว่าชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องขนมมงคลไทยเป็นชุดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพ สามารถนำไปใช้ในการสอนภาษาไทยให้แก่ผู้เรียนชาวต่างชาติได้ และพัฒนาความรู้ ความเข้าใจและความสามารถทางภาษาไทยแก่ผู้เรียนชาวต่างชาติ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ปฏิญานิพนธ์เรื่อง การสร้างชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง **ชนมมงคลไทย** มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจภาษาไทยและพัฒนาความสามารถทางภาษาไทยแก่ผู้เรียนชาวต่างชาติ เกณฑ์ที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้คือ 80/80 และมีการหาค่าดัชนีประสิทธิผลเพื่อวัดพัฒนาการของกลุ่มตัวอย่าง ดังที่ผู้วิจัยจะกล่าวในการสรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องชนมมงคลไทย ประเพณีไทย หลังจากสร้างชุดการเรียนรู้ 9 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 ชนมมงคลไทยมาจากไหน ชุดที่ 2 ชนมในงานมงคล ชุดที่ 3 ชนมมงคลในงานแต่งงาน ชุดที่ 4 ชนมมงคลในงานฉลองยศ ชุดที่ 5 ชนมมงคลในเทศกาลสงกรานต์ ชุดที่ 6 ชนมตระกูลทอง ชุดที่ 7 ชนมมงคล 9 ชนิด ชุดที่ 8 ชนมในกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวานตอนที่ 1 และชุดที่ 9 ชนมในกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวานตอนที่ 2 เสร็จสมบูรณ์แล้ว ผู้วิจัยนำชุดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพด้านเนื้อหา รูปแบบและภาษา และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยนำชุดการเรียนรู้ให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1 คนและกลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 คนทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ตามลำดับการทดลองและเก็บคะแนนจากแบบทดสอบก่อนเรียน แบบทดสอบระหว่างเรียน แบบทดสอบหลังเรียนและแบบประเมินความพึงพอใจ เพื่อวิเคราะห์คะแนนที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ และสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความยากง่ายด้านเนื้อหา ภาษา กิจกรรมการเรียนรู้แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข เสร็จแล้วจึงนำชุดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน เพื่อหาประสิทธิภาพและค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักศึกษาชาวต่างชาติ วิชาเอกภาษาไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 33 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักศึกษาชาวต่างชาติ วิชาเอกภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 15 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาชาวจีน 12 คน คือร้อยละ 80 และนักศึกษาเกาหลี 3 คน คือร้อยละ 20 เหตุผลที่มีนักศึกษาชาวจีนร้อยละ 80 เพราะนักศึกษาชาวจีนมีจำนวนมากที่สุดในจำนวนนักศึกษาชาวต่างชาติที่มาเรียนภาษาไทยที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างได้มาจากประชากรโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง ซึ่งยินดีเข้าร่วมกิจกรรมและมีความรู้พื้นฐานภาษาไทยอยู่ในระดับกลาง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องชนมมงคลไทย จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วยชุดการเรียนรู้ทั้งหมด 9 ชุด พร้อมแบบทดสอบระหว่างเรียนทั้งหมด 90 ข้อ แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนจำนวน 50 ข้อ และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนจำนวน 1 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าประสิทธิภาพของ

ชุดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ $E1/E2 = 80/80$ และการหาค่าดัชนีประสิทธิผลเพื่อวัดความก้าวหน้าทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัยพบว่า ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องขนมมงคลไทย ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ $E1/E2 = 87.63/82.00$ เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ค่าประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้แต่ละชุดอยู่ในช่วง 81-93 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ค่าดัชนีประสิทธิผล 0.6867 แสดงว่าหลังจากใช้ชุดการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างมีความก้าวหน้าทางการเรียน ได้แก่ พัฒนาความรู้ทางวัฒนธรรม ความเชื่อ ประเพณีไทย พัฒนาความเข้าใจในเรื่องหลักภาษาไทย เช่น เรื่องการสร้างคำในภาษาไทยและโครงสร้างประโยคของภาษาไทย และพัฒนาความสามารถทางภาษาไทยได้แก่ทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน สรุปได้ว่า ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องขนมมงคลไทย มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ในการสอนภาษาไทยเพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจและความสามารถทางภาษาไทยของผู้เรียนชาวต่างชาติ และนำไปเป็นแนวทางในการสร้างชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ประเพณีไทยเรื่องอื่นต่อไป

อภิปรายผล

ค่าประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องขนมมงคลไทย $E1/E2 = 87.63/82.00$ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ $E1/E2 = 80/80$ เพราะขนมมงคลไทยเป็นวัฒนธรรมที่อยู่ใกล้ตัว สามารถสัมผัสได้ เป็นวัฒนธรรมที่มีอยู่ในหลายประเทศ ดังปรากฏในเอกสารที่เกี่ยวข้องกับขนมมงคลพบว่าในประเทศฝรั่งเศสมีขนมพัฟทาวเวอร์ นิยมใช้ในงานแต่งงาน หมายถึงความร่ำรวยและมีลูกมีหลาน เมื่อผู้วิจัยไปศึกษาดูงานที่ประเทศเกาหลี ในพิพิธภัณฑ์ National Folk Museum of Korea ณ กรุงโซล มีการจำลองงานฉลองวันเกิดให้ผู้สูงอายุครบ 60 ปี คือการจัดโต๊ะใหญ่ด้วยอาหารคาวหวานชนิดต่าง ๆ เพื่อเป็นสิริมงคล และในโต๊ะที่จัดนั้นมีขนมที่ทำจากข้าว 12 ชนิด

ภาพประกอบ 33 ภาพจำลองโต๊ะฉลองวันเกิดของผู้ที่อายุครบ 60 ปีของประเทศเกาหลี¹

¹ ภาพจำลองโต๊ะฉลองวันเกิดของผู้ที่อายุครบ 60 ปีของประเทศเกาหลี ถ่ายโดยผู้วิจัย ณ พิพิธภัณฑ์ National Folk Museum of Korea กรุงโซล ประเทศเกาหลี วันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2556

เมื่อผู้วิจัยไปศึกษาดูงานที่ประเทศญี่ปุ่นพบว่าคนญี่ปุ่นชอบทานขนมโมจิ ซึ่งหมายถึงความสุขในประเทศจีนมีขนมบัวลอยที่นิยมใช้ในเทศกาลฤดูหนาว หมายถึงทุกคนในครอบครัวจะอยู่ด้วยกันอย่างครบถ้วน เมื่อผู้วิจัยสัมภาษณ์นักศึกษามิเยนมา พบว่าประเทศเมียนมามีขนมหลายชนิดเหมือนกับขนมไทย เช่น ขนมต้ม ขนมลำเจียก ซึ่งเป็นขนมมงคลที่นิยมนำไปถวายพระในโอกาสสำคัญ ดังนั้นแม้ว่ากลุ่มตัวอย่างไม่เคยเรียนรู้เรื่องขนมมงคลไทยมาก่อนก็สามารถเข้าใจวัฒนธรรมเกี่ยวกับขนมมงคลได้เป็นอย่างดี

ในชุดการเรียนรู้ประกอบด้วยกิจกรรมให้ผู้เรียนเปรียบเทียบขนมมงคลของประเทศตนกับขนมมงคลไทย เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจความคิดความเชื่อของคนไทยได้ง่ายขึ้น เช่น กิจกรรมการเขียนในชุดที่ 2 ให้ผู้เรียนเขียนแนะนำขนมมงคลของประเทศตน และกิจกรรมการเขียนในชุดที่ 5 ให้ผู้เรียนเขียนเปรียบเทียบ ขนมมงคลที่ใช้ในปีใหม่ของประเทศตนกับขนมมงคลในเทศกาลสงกรานต์ จึงทำให้ผู้เรียนสนใจเรียนรู้และรู้สึกคุ้นเคยกับสิ่งที่เรียนรู้ใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องหนังสืออ่านประกอบการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ซึ่งสร้างหนังสืออ่านประกอบทั้งหมด 6 บท และนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาจากประเทศกัมพูชา ในทั้งหมด 6 บทนั้น บทที่ 5 ขนมมงคลไทย ได้คะแนนเต็ม 100 คะแนน การวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมเกี่ยวกับขนมมงคลไทยเป็นวัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกับวัฒนธรรมของผู้เรียน ผู้เรียนจึงมีภูมิความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมเรื่องนี้ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น และเห็นวัฒนธรรมที่มีลักษณะร่วมและความแตกต่าง จนเกิดการเรียนรู้แบบถ่ายโอนประสบการณ์ (คิริลักษณ์ เจริญรัมย์, 2558: 47-52)

การศึกษาเรื่องขนมมงคลไทยไม่ใช่ศึกษาเพียงเรื่องขนมมงคลอย่างเดียว ขนมมงคลไทยยังเชื่อมโยงให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ สภาพสังคม และวรรณคดีด้วย เช่น ชุดที่ 1 ขนมมงคลไทยมาจากไหน กล่าวถึงขนมต้มซึ่งเป็นขนมที่มีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย ทำให้เห็นว่าในสมัยนั้น ประเทศไทยมีผลผลิตทางเกษตรที่อุดมสมบูรณ์จึงนำมาทำเป็นขนมได้ ขนมไทยในสมัยนั้นได้รับอิทธิพลจากประเทศอินเดียทั้งวิธีทำและความเชื่อ แสดงให้เห็นว่าคนไทยสมัยนั้นนับถือศาสนาพราหมณ์ เพราะนิยมนำขนมต้มไปใช้ในการบวงสรวงพระพิฆเนศ ขนมต้มจึงเป็นขนมมงคลที่นิยมใช้ในงานมงคลและงานพิธี ชุดที่ 5 กล่าวถึงขนมมงคลที่ใช้ในเทศกาลสงกรานต์ แสดงถึงสภาพสังคมที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของไทย และการนับถือพุทธศาสนา ชุดที่ 6 ขนมตระกูลทอง กล่าวถึงขนมมงคลในสมัยอยุธยาได้รับอิทธิพลจากประเทศโปรตุเกส ความเชื่อเกี่ยวกับขนมตระกูลทองก็แสดงให้เห็นว่าคนไทยนิยมนำทองมาเปรียบกับสิ่งดี ๆ ขนมมงคลไทยยังเชื่อมโยงไปถึงวรรณคดีไทยด้วย เช่น ภาพยนตร์เรื่องควาวหวาน พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย กล่าวถึงขนมไทยหลายชนิดในสมัยรัชกาลที่ 2 และแสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมการรับประทานอาหารของคนไทยประกอบด้วยเครื่องคาวและเครื่องหวาน

เนื้อหาในชุดการเรียนรู้ประกอบด้วยเรื่องหลักภาษาไทย เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจภาษาไทยได้ดีขึ้น ประกอบด้วยเรื่องคำประสม คำซ้อนและคำซ้ำ ชนิดของคำในภาษาไทย โครงสร้างประโยคภาษาไทย คือ ประโยคสามัญ ประโยคซ้อน ประโยครวมและประโยคซับซ้อน ประโยคที่ใช้ในการสื่อสาร ซึ่งจัดลำดับตามความยากง่ายของเนื้อหาและให้เชื่อมโยงกับเนื้อหาขนมมงคลไทย การเรียนรู้เรื่องหลักภาษาไทยทำให้กลุ่มตัวอย่างพัฒนาความเข้าใจในภาษาไทยเป็นอย่างดี จึงทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในชุดการเรียนรู้เป็นสิ่งที่น่าสนใจ กิจกรรมในชุดการเรียนรู้ประกอบด้วย การฟัง CD บันทึกเสียง การอ่านออกเสียงตาม CD บันทึกเสียง การอ่านออกเสียงเอง การอ่านจับใจความและ การทำใบกิจกรรมการอ่านจับใจความ เช่น การตอบคำถาม การเติมคำในช่องว่าง การจับคู่รูปขนมและชื่อขนม ซึ่งประกอบด้วยใบเฉลยเพื่อให้ผู้เรียนประเมินผลด้วยตนเอง กิจกรรมการเขียนมีการเขียนสรุป การเขียนอธิบาย การเขียนเปรียบเทียบ การเขียนบันทึกประจำวัน ฯลฯ ผู้วิจัยจะชี้แนะข้อบกพร่องของกลุ่มตัวอย่างและ ให้แก้ไข กิจกรรมการพูด การเล่าเรื่อง การพูดแนะนำ การพูดโดยท่องจำ การสรุป เป็นต้น การจัดกิจกรรม ที่หลากหลายยังทำให้การเรียนรู้ง่ายขึ้น เช่น ชุดที่ 8 และชุดที่ 9 ขนมที่ปรากฏในภาพให้ชมเครื่องคาวหวาน กิจกรรมประกอบด้วย การอ่านใบความรู้และทำใบกิจกรรมการอ่านจับใจความ การชมวิดีโอทัศน์เรื่องภาพให้ชม เครื่องคาวหวาน การอ่านออกเสียงตาม CD บันทึกเสียง การพูดแนะนำขนมมงคลในภาพให้ชมเครื่องคาวหวาน การเขียนแนะนำบทประพันธ์ที่ชอบ การเรียนรู้ความรู้เรื่องภาพให้ชมและการทำแบบฝึกหัด ค่าประสิทธิภาพของ ชุดการเรียนรู้คือ 91 เป็นค่าประสิทธิภาพที่ค่อนข้างสูง กลุ่มตัวอย่างกล่าวว่า การเรียนวรรณคดีที่มีกิจกรรม หลากหลายรูปแบบทำให้รู้สึกว่าการเรียนวรรณคดีไม่ใช่เรื่องที่ยากมากอย่างที่คิด และรู้สึกว่ามีส่วนร่วมใน การเรียนรู้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้าน กม.7 จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัย พบว่ากิจกรรมในชุดการเรียนรู้มีความหลากหลายจะทำให้การเรียนรู้ที่น่าสนใจ และทำให้นักเรียนรู้สึกมีส่วนร่วมใน การเรียนรู้ นักเรียนสนใจเรียน โดยเฉพาะในขั้นตอนการฝึกด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ (จิตรลดา บุญเรือง. 2552: 69-70)

นอกจากเนื้อหาและรูปแบบ การจัดสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ มากขึ้น เนื่องจากขนมมงคลเป็นสิ่งที่สัมผัสได้จริง ผู้วิจัยจึงนำขนมมงคลบางชนิดเป็นสื่อการสอน ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างเข้าใจเนื้อหาดีขึ้น เช่น ชุดที่ 4 ขนมมงคลในงานฉลองยศ ผู้วิจัยนำขนมชั้นและขนมปุยฝ้ายเป็น สื่อการสอน ค่าประสิทธิภาพของชุดที่ 4 คือ 92.67 ชุดที่ 5 ขนมมงคลในเทศกาลสงกรานต์ ผู้วิจัยนำขนมกะละแม เป็นสื่อการสอน ค่าประสิทธิภาพของชุดที่ 5 คือ 91.33 และชุดที่ 7 ขนมมงคล 9 ชนิด ผู้วิจัยนำขนมเม็ดขนุน และขนมฟอยทองเป็นสื่อการสอน ค่าประสิทธิภาพของชุดที่ 7 คือ 87.33 ทั้ง 3 ชุดมีค่าประสิทธิภาพค่อนข้างสูง ในทั้งหมด 9 ชุด ดังนั้น การสอนวัฒนธรรมให้แก่ผู้เรียนชาวต่างชาติไม่ควรให้อ่านหนังสืออย่างเดียว อาจเพิ่ม สื่อต่าง ๆ ที่เป็นของจริงให้ผู้เรียนสัมผัสได้ เพื่อให้การเรียนการสอนมีชีวิตชีวาและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยชุดนี้มี CD บันทึกเสียงคนไทย ผู้เรียนชาวต่างชาติจึงสามารถฝึกฟังและ อ่านออกเสียงตามการออกเสียงของเจ้าของภาษาจากแผ่น CD ดังนั้นไม่ว่าผู้สอนเป็นคนไทยหรือคนต่างชาติก็ สามารถนำไปใช้ได้ตามความต้องการ

ภาพประกอบ 34 การจัดทำ CD บันทึกเสียง²

แผ่น CD บันทึกเสียงที่บันทึกเสียงคนไทยส่งเสริมทักษะการพูดของกลุ่มตัวอย่าง ในการเรียนรู้ครั้งที่ 11 มีการประเมินทักษะการพูดของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทำให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างได้รับความรู้และสามารถนำไปใช้จริงหรือไม่ การประเมินทักษะการพูดมี 3 หัวข้อให้เลือก ได้แก่ “ชนมมงคลไทยในสายตาของฉัน” “ชนมและงานมงคล” และ “ชนมมงคล 9 ชนิด” จำกัดเวลาพูด 3 นาที ค่าเฉลี่ยผลคะแนนที่ได้จากการประเมินทักษะการพูดคือ 41 คะแนนจากคะแนนเต็ม 50 คะแนน อยู่ในระดับคุณภาพดีมาก โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 16 แสดงผลคะแนนที่ได้จากแบบประเมินทักษะการพูดของการทดลองครั้งที่ 3

คนที่	คะแนนแบบประเมินทักษะการพูด	ระดับคุณภาพ
1	43	ดีมาก
2	42	ดีมาก
3	45	ดีมาก
4	44	ดีมาก
5	47	ดีมาก
6	40	ดีมาก
7	41	ดีมาก
8	46	ดีมาก
9	47	ดีมาก
10	42	ดีมาก
11	42	ดีมาก
12	45	ดีมาก

² ภาพการจัดทำ CD บันทึกเสียง รูปถ่ายโดยผู้วิจัย ณ ห้องบันทึกเสียง สำนักสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558

ตาราง 16 (ต่อ) แสดงผลคะแนนที่ได้จากแบบประเมินทักษะการพูดของการทดลองครั้งที่ 3

คนที่	คะแนนแบบประเมินทักษะการพูด	ระดับคุณภาพ
13	43	ดีมาก
14	44	ดีมาก
15	40	ดีมาก
$\bar{X}$	41	ดีมาก

จากผลคะแนนที่ได้จากการประเมินทักษะการพูดและการสังเกตกลุ่มตัวอย่างพบว่าทักษะการพูดของกลุ่มตัวอย่างมีความก้าวหน้าเป็นอย่างดี กลุ่มตัวอย่างมีความมั่นใจมากขึ้นในการพูดภาษาไทย จึงสรุปได้ว่าการสอนภาษาไทยให้แก่ผู้เรียนชาวต่างชาตินั้น ควรให้ผู้เรียนมีโอกาสฟังการออกเสียงของเจ้าของภาษา ซึ่งมีประโยชน์ต่อทั้งทักษะการฟัง และทักษะการพูด

ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างมีทั้งนักศึกษาชาวจีนและนักศึกษาชาวเกาหลี คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบก่อนเรียนของนักศึกษาชาวจีนคือร้อยละ 44.17 และนักศึกษาชาวเกาหลีคือร้อยละ 36 หลังจากใช้ชุดการเรียนรู้ค่าประสิทธิภาพที่ได้จากนักศึกษาชาวจีนคือ 92.41/82.67 ค่าประสิทธิภาพที่ได้จากนักศึกษาชาวเกาหลีคือ 88.52/80.67 ค่าดัชนีประสิทธิผลของนักศึกษาชาวจีนคือ 0.6580 และค่าดัชนีประสิทธิผลของนักศึกษาชาวเกาหลีคือ 0.6979 แสดงว่าความรู้พื้นฐานภาษาไทยของนักศึกษาชาวเกาหลีน้อยกว่านักศึกษาชาวจีน แต่นักศึกษาชาวจีนและนักศึกษาชาวเกาหลีมีพัฒนาการทางการเรียนรู้หลังจากใช้ชุดการเรียนรู้ นักศึกษาชาวเกาหลีมีความก้าวหน้ามากกว่านักศึกษาชาวจีน จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้พบว่า นักศึกษาชาวเกาหลีมีความตั้งใจและความพยายามในการเรียน เช่น นักศึกษาชาวเกาหลีจะค้นคว้าคำศัพท์ที่ไม่รู้จักด้วยตนเอง และแก้ไขข้อบกพร่องในการเขียนทันที แสดงว่าความตั้งใจของผู้เรียนมีประโยชน์ต่อผลการเรียนรู้มาก ทั้งนักศึกษาชาวจีนและนักศึกษาชาวเกาหลีสามารถใช้ชุดการเรียนรู้พัฒนาความรู้ ความเข้าใจและความสามารถตามความต้องการและความสามารถของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของดวงแสง ณ นคร (2555: 227) ที่กล่าวว่าชุดการเรียนรู้ที่ดีสามารถทำให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองได้และเรียนตามขั้นตอนได้ ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนตามความสนใจและความต้องการของตนเอง และทำให้ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าหรือศึกษาเนื้อหาเพิ่มเติมด้วยตนเองได้

สรุปได้ว่า ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องขนมมงคลไทย เป็นชุดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาความรู้ ความเข้าใจทั้งวัฒนธรรมไทย ความคิดความเชื่อของคนไทย ประเพณีไทย และหลักภาษาไทยให้แก่ผู้เรียนชาวต่างชาติ และพัฒนาความสามารถภาษาไทยทั้งทักษะการฟัง การอ่าน การพูด และการเขียน ซึ่งนำไปใช้ในการสอนภาษาไทยให้แก่ผู้เรียนชาวต่างชาติและนำไปเป็นแนวทางในการสร้างชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณีไทยต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ เกิดจากความสนใจของผู้วิจัยคือสนใจจะศึกษาวัฒนธรรมเกี่ยวกับอาหารไทย โดยเฉพาะเรื่องขนมไทย เพราะของหวานเป็นสัญลักษณ์แห่งความสุข และสะท้อนให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ ประเทศไทย

เป็นประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางเกษตรตั้งแต่สมัยก่อน จึงมีชนไทยมากมายหลายชนิด นอกจากเป็นของรับประทาน ชนยังมีคุณค่าในพิธีการและงานมงคล การวิจัยครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงคุณค่าที่อยู่ในเรื่องชนมมงคลไทย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ ประเพณี วิถีชีวิต สภาพสังคมและความเชื่อของไทยเป็นอย่างดี และทำให้ผู้วิจัยเข้าใจวัฒนธรรมไทยและภาษาไทยมากยิ่งขึ้น การสร้างชุดการเรียนรู้ทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสไปศึกษาค้นคว้าความรู้ที่เกี่ยวกับการจัดทำนวัตกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ จนทำให้ผู้วิจัยมีความสามารถในการผลิตสื่อการเรียนรู้ภาษาไทย การทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ทำให้ผู้วิจัยมีประสบการณ์ในการสอนภาษาไทยให้แก่ผู้เรียนชาวต่างชาติ ซึ่งสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพในอนาคต และการวิจัยครั้งนี้ยังช่วยให้ผู้วิจัยมีความสามารถในการวิจัย ซึ่งมีประโยชน์และจะเป็นแรงบัลดาลใจให้แก่ผู้วิจัยในการวิจัยเรื่องอื่นต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนฝึกทักษะหลายด้านในขณะเดียวกัน ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยหรือหลักภาษาไทยในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนชาวต่างชาติสามารถเรียนด้วยตนเองและเรียนตามความสามารถของตนเองได้

บรรณานุกรม

- กรมศิลปากร. (2547). **นानาสาระวัฒนธรรมไทย เล่ม 1**. กรุงเทพฯ: กราฟฟิค ปริ้นติ้ง พรีเมลส์ ชิสเต็มส์.
- กิจติยา แคดี. (2557). **ขนมไทย**. กรุงเทพฯ: แม่บ้าน.
- กอบกาญจน์ วงศ์วิสิทธิ์. (2551). **ทักษะภาษาเพื่อการสื่อสาร**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- กาญจนา เกียรติประวัติ. (2524). **นวัตกรรมทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กำชัย ทองหล่อ. (2554). **หลักภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 53. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.
- ขวัญใจ เอ็มใจ. (2553, ธันวาคม). ความหมายได้ปรากฏการณ์ความหวาน: ขนมไทย. **สารคดี**. 6(70): 86-108.
- คณะกรรมการวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ศูนย์วิชาบูรณาการ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป. (2555). **ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เคล็ดลับการทำขนมไทย**. (2555). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: แสงแดด จำกัด.
- จตุพร มีสกุล. (2542). พระคเณศ. ใน **สารานุกรม วัฒนธรรมไทย ภาคกลาง เล่ม 9**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย.
- จิตรลดา บุญเรือง. (2552). **การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้าน กม.7 จังหวัดฉะเชิงเทรา**. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. (2553). **พระราชพิธีสิบสองเดือน**. กรุงเทพฯ: เพชรกระจัด.
- ชลดา เรืองรักษ์ลิขิต. (2552). **ภาพยืมเครื่องคาวหวาน ภาพยืมให้ราศแรมรสร้าง**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาญชัย อินทรสุนานนท์. (2539). **ศูนย์การเรียนรู้และชุดการสอน**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชีเอโกะ ฮิโรตะ. (2553). **สิ่งมงคลญี่ปุ่น**. แปลโดย กิ่งดาว ไตรยสุนันท์. กรุงเทพฯ: ภาษาและวัฒนธรรม.
- ชูชีพ อ่อนโคกสูง. (2554). **การผลิตชุดการสอนระดับประถมศึกษา กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป. 3 เรื่องเสียง**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2521). **หลักการทฤษฎีเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา**. กฟลินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- ดวงใจ ไทยอุบุญ. (2554). **ทักษะการเขียนภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงแสง ณ นคร. (2555). **การใช้สื่อการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทิพย์วณิ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา. (2556). **เมื่อคุณตาคุณยายยังเด็ก เล่ม 3**. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: บุรพาสาร์ (1991).
- ธนศักดิ์ ตั้งทองจิตรและรัชชัญญ์ อนันต์กิจพานิช. (2554). **ขนมไทย**. กรุงเทพฯ: เพชรประกาย.
- นพวรรณ จงสุขสันติกุล. (2544). **ขนมมงคล**. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- นิตยา บุญสิงห์. (2544). **วัฒนธรรมไทย**. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.

- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2555). **ระเบียบวิธีวิจัยทางหลักสูตรและการสอน**. นครราชสีมา: แหยมทอง.
- บุษกร เผ่าศรีเจริญ. (2554). **ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองเรื่องการแต่งประโยค สำหรับพระภิกษุชาวต่างชาติ**. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปฐมชัย ธาระเนตร. (2555). **การสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องรามเกียรติ์ ตอนสุครีพหักจักร สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)**. กรุงเทพฯ: โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประสาธน์ เนิ่งเฉลิม. (2556). **วิจัยการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยนฏ ธีรวิไล. (2536). **ขนมไทย ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมไทย กรณีศึกษาร้านแม่เก็บ อำเภอดำรงวิทยะ** **จังหวัดประจวบคีรีขันธ์**. สารนิพนธ์ ศศ.บ. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เปลี่ยน ภาสกรวงศ์. (2557). **ตำราแม่ครัวหัวป่าก์**. พิมพ์ครั้งที่ 9. นนทบุรี: ต้นฉบับ.
- ผ่องศรี ลิ้มวงศ์. (2543). **ขนมไทย**. ภูเก็ต: ภาควิชาคหกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบัน ราชภัฏภูเก็ต.
- พจน์ สัจจะ. (2540, ธันวาคม). **ขนมไทย วัฒนธรรมไทย**. **ครัว**. 4(6): 42.
- พระยาอุปกิตศิลปสาร. (2461). **หลักภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: บริษัท สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- พรณี ลีกิจวัฒน์. (2556). **การวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ไพศาล วรคำ. (2555). **การวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- มณฑิรา คุรุภัณฑ์. (2541). **ขนมไทย**. กรุงเทพฯ: เอส.ที.พี. เวิลด์ มีเดีย.
- มานพ ถนอมศรี. (2539). **ท้าวทองกีบม้า ราชินีขนมไทย และบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์อยุธยา**. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ แกรมมี่.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2550). **พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมไทย ภาคฉันท์ลักษณะ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพฯ: นามมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- _____. (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: นามมีบุ๊คส์ พับลิเคชันส์.
- โรม บุนนาค. (2555). **บันทึกแผ่นดิน ชุด หลายชีวิตในประวัติศาสตร์ เล่ม 1**. กรุงเทพฯ: สยามบันทึก.
- วันชัย อิงปัญจลาภ. (2537). **ขนมไทย**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วิจิตร ภาณุพงศ์. (2524). **โครงสร้างภาษาไทย : ระบบไวยากรณ์**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิภาณี กาญจนากัญญกุล. (2545). **ขนมไทยและวัฒนธรรมไทย: กรณีศึกษาตลาดดอนหวาย**. ปรินทิพนิพนธ์ ศศ.ม. (มานุษยวิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วิภาวัน จุลยา. (2557). **ขนมมงคลไทย**. กรุงเทพฯ: เพชรประกาย.

ศรีสมร คงพันธุ์. (2538, มกราคม). ขนมหอยของขวัญปีใหม่. **ครัว. 1**(7): 66.

ศรีสมร คุรยานนท์. (2551). **การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของครุศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เขตกรุงเทพมหานครและ ปริมณฑล**. ปรินญาณินท์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ศิริลักษณ์ เจริญรัมย์. (2558). **หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย**. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะ ภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ส. พลายน้อย. (2554). **ขนมแม่เอ๋ย**. กรุงเทพฯ: สารคดี.

สถาบันภาษาไทย. (2552). **บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3: ชนิดของคำ วลี ประโยคและสัมพันธสาร**. กรุงเทพฯ: องค์การคำของ สกสค.

_____. (2553). **บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 2: คำ การสร้างคำและการยืมคำ**. กรุงเทพฯ: องค์การคำของ สกสค.

ลำลี รักสุทธิ. (2546). **การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ใหม่ของ กค.** กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.

สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์. (2546). **การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ**. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย.

สุนันท์ อัญชลีกุล. (2556). **ระบบคำภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2533). **การผลิตชุดการสอน**. สุพรรณบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี.

สุนันท์ ภูจิราพันธุ์. (2554). **การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ทริปปี้ลเอดดูเคชั่น.

สุภัค มหาวรรณ. (2542). **พระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย อุทยาน**. ใน **สารานุกรม วัฒนธรรมไทย ภาคกลาง เล่ม 9**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย.

เส้นทางขนมไทย. (2553). กรุงเทพฯ: แสงแดด.

เสฐียรโกเศศ. (2516). **ประเพณีต่าง ๆ บางเรื่อง**. พิมพ์ครั้งที่ 8. พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพนางรัง คิริทัศน์กุล ณ ฌาปนสถานกองทัพบก วัดโสมนัสวิหาร กำหนดวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2516.

องค์การคำของคุรุสภา. (2504). **ประชุมกาพย์เห่เรือ**. กรุงเทพฯ: องค์การคำคุรุสภา.

อมราภรณ์ วงษ์พัก. (2555). **ขนมหวานจีน**. กรุงเทพฯ: แม่บ้าน.

BomTvOfficial. (2557). **ขนมจ่ามงกุฏ กลุ่มอนุรักษ์ขนมไทยในวรรณคดี**. สืบค้นเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2557, จาก <http://youtu.be/DllqoIK-Xzl>

BomTvOfficial. (2557). **ขนมจีบไทย โครงการอนุรักษ์ขนมไทยในวรรณคดี**. สืบค้นเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2557, จาก <http://youtu.be/WKNF89O3ZHI>

KhanomThai Thaipbs. (2555). **ขนมไทยอะไรเอ่ย ตอนขนมชั้น**. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2558, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=D6LEaAaGF24>

KhanomThai Thaipbs. (2555). **ขนมไทยอะไรเอ่ย ตอนขนมผักกัว**. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2558,

จาก <https://www.youtube.com/watch?v=5ujNnwrUaCs>

TChannel. (2554). **พิพิธภัณฑ์ขนมไทย**. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2557,

จาก <https://www.youtube.com/watch?v=2Cegc9ZTYGMT> Channel.

猫井登. (2011). **甜品品鉴大全**. 中国沈阳: 辽宁科学技术出版社.

黄耀华. (2012). **中国饮食**. 中国合肥: 黄山书社.

CCTV 纪录. (2014). **舌尖上的中国第二季. (时节)**. สืบค้นเมื่อ 4 พฤษภาคม 2014, จาก

<http://youtu.be/dKR2BKh3mR0>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญและแบบประเมินคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ 0519.12/ 4435

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ กันยายน 2558

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน รองศาสตราจารย์แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย

เนื่องด้วย นางสาว Rong Han Liu นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาภาษาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การสร้างชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่อง ขนบมงคลไทย” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา มหาวรากร และ รองศาสตราจารย์ผกาศรี เย็นบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาว Rong Han Liu และขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

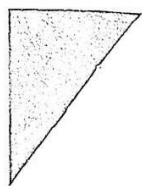
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 088-690-9103

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง “ขนมมงคลไทย”

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความคิดเห็น

รายการที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
เนื้อหาและการดำเนินเรื่อง	5	4	3	2	1
1. ความสอดคล้องของเนื้อหากับวัตถุประสงค์		✓			
2. ความถูกต้องของเนื้อหา		✓			
3. การเรียงลำดับเนื้อหา		✓			
4. ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา		✓			
5. ความเหมาะสมของเนื้อหาในแต่ละชุดการเรียนรู้		✓			
6. ความเหมาะสมของกิจกรรมในแต่ละชุดการเรียนรู้		✓			
7. ความเหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เรียน		✓			
8. ความชัดเจนของคำอธิบายในการใช้สื่อการเรียนรู้		✓			
9. กำหนดเวลาเหมาะสมกับเนื้อหา		✓			
10. ความถูกต้องของภาษาที่ใช้			✓		
แบบทดสอบระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน	5	4	3	2	1
1. ความชัดเจนของคำสั่ง		✓			
2. ความชัดเจนของเนื้อหาและครอบคลุมตามวัตถุประสงค์		✓			
3. ความชัดเจนของข้อคำถาม		✓			
4. ความเหมาะสมของจำนวนข้อแบบสอบ		✓			
5. ความเหมาะสมในการกำหนดเวลาสอบ		✓			

156025
15/10/2007
2007
2007
2007

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1. ขอบเขตความพึงพอใจด้านกระบวนการเรียนรู้ โดยมหาวิทยาลัยฯ ได้ประเมิน เพื่อสำรวจ
 ความพึงพอใจใน 5 ประเด็น ดังนี้ 1. การจัดการเรียนการสอน 2. การบริการ 3. การสนับสนุน
 2. ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจใน 5 ประเด็น ดังนี้ 1. การจัดการเรียนการสอน 2. การบริการ 3. การสนับสนุน
 3. ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจใน 5 ประเด็น ดังนี้ 1. การจัดการเรียนการสอน 2. การบริการ 3. การสนับสนุน
 4. ส่วนที่ 4 ความพึงพอใจใน 5 ประเด็น ดังนี้ 1. การจัดการเรียนการสอน 2. การบริการ 3. การสนับสนุน
 5. ส่วนที่ 5 ความพึงพอใจใน 5 ประเด็น ดังนี้ 1. การจัดการเรียนการสอน 2. การบริการ 3. การสนับสนุน

ที่ ศธ 0519.12/ 4436

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๕ กันยายน 2558

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัครวิทย์ เรืองรอง

เนื่องด้วย นางสาว Rong Han Liu นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การสร้างชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่อง ขนบมงคลไทย” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภัค มหาวรากร และ รองศาสตราจารย์ผกาศรี เย็นบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาว Rong Han Liu และขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 088-690-9103

ที่ ศธ 0519.12/ ๕๔๖๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ กันยายน 2558

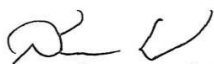
เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หทัยรัตน์ ทับพร

เนื่องด้วย นางสาว Rong Han Liu นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การสร้างชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่อง ขนบมงคลไทย” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภัค มหาวรากร และ รองศาสตราจารย์ผกาศรี เอ็นบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาว Rong Han Liu และขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติ โทรศัทพ์ 088-690-9103

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง “ชนมมงคลไทย”

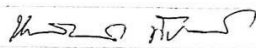
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความคิดเห็น

รายการที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
เนื้อหาและการดำเนินเรื่อง					
1. ความสอดคล้องของเนื้อหากับวัตถุประสงค์	✓				
2. ความถูกต้องของเนื้อหา		✓			
3. การเรียงลำดับเนื้อหา		✓			
4. ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา		✓			
5. ความเหมาะสมของเนื้อหาในแต่ละชุดการเรียนรู้		✓			
6. ความเหมาะสมของกิจกรรมในแต่ละชุดการเรียนรู้	✓				
7. ความเหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เรียน		✓			
8. ความชัดเจนของคำอธิบายในการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	✓				
9. กำหนดเวลาเหมาะสมกับเนื้อหา		✓			
10. ความถูกต้องของภาษาที่ใช้		✓			
แบบทดสอบระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน					
1. ความชัดเจนของคำสั่ง		✓			
2. ความชัดเจนของเนื้อหาและครอบคลุมตามวัตถุประสงค์	✓				
3. ความชัดเจนของข้อคำถาม		✓			
4. ความเหมาะสมของจำนวนข้อแบบสอบ		✓			
5. ความเหมาะสมในการกำหนดเวลาสอบ		✓			

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

- โดยทบทวนกรณีเรียนดังกล่าว เพื่อปรับปรุงเนื้อหาให้ดียิ่งขึ้น ดังนี้
1. ชื่อเรื่อง “ชนมมงคลไทย” ควรใช้ “ชนมมงคลของไทย” จะดีกว่า
 2. ให้สื่อเสริมเนื้อหาประกอบด้วยสื่อภาพ และภาพนิ่ง กรณีหนังสือ
แผนผังตัวประกอบให้เนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะชาวต่างชาติ ออกแบบ
ให้มีประโยชน์ใช้สอย

ขอขอบคุณ

ลงชื่อ ผู้ประเมิน
(พศ.ดร.นัทจักร์ กิจพชร)

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย งานบริหารและธุรการ โทร. 15664

ที่ ศธ 0519.12/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ ธันวาคม 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะมนุษยศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาว Rong Han Liu นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะ
ภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การสร้างชุดการ
เรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่อง ขนบมงคลไทย” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.สุภัค มหาราการ และ รองศาสตราจารย์ ดร.ผกาศรี เย็นบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยใช้แบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน
และระหว่างเรียนที่ประกอบในชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่อง ขนบมงคลไทย
และชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่อง ขนบมงคลไทย กับนิสิตระดับปริญญาตรี
สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 และขอใช้สถานที่ห้องประชุมกลุ่มย่อย หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ในระหว่างเดือนธันวาคม 2558 ถึงเดือนมกราคม 2559 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียด
ดังกล่าว และสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 088 690 9103

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ดร.ดุสิต โยเหลา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดุสิต โยเหลา)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/ 330

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๒ มกราคม 2559

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน คณะศึกษาศาสตร์และการประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

เนื่องด้วย นางสาว Rong Han Liu นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะ
ภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การสร้างชุดการ
เรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่อง ขนบมงคลไทย” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.สุภัค มหาวรากร และ รองศาสตราจารย์ ดร.ผกาศรี เย็นบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยใช้แบบทดสอบก่อนเรียนและ
หลังเรียนที่ประกอบอยู่ในชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่อง ขนบมงคลไทย
กับนิสิตระดับปริญญาตรีสาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 จำนวน 3 คน ในระหว่างเดือนมกราคม 2559 ถึงเดือน
มีนาคม 2559 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดุขุฑ์ โยเหลา)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 088 690 9103

ที่ ศธ 0519.12/ 1189

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

11 เมษายน 2559

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาว Ronghan Liu นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “การสร้างชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง ขนบธรรมเนียมไทย” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภัค มหาวรรกร และ รองศาสตราจารย์ผกาศรี เย็นบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยใช้แบบทดสอบก่อนเรียน แบบทดสอบหลังเรียน และแบบทดสอบระหว่างเรียนที่ประกอบในชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง ขนบธรรมเนียมไทย กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย (นิสิตต่างชาติ) ชั้นปีที่ 3 จำนวน 15 คน และขอใช้สถานที่ห้องเรียน จำนวน 1 ห้อง ในระหว่างเดือนเมษายน ถึงเดือนพฤษภาคม 2559 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดุสิต โยเหลา)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 088 690 9103

ภาคผนวก ค

แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน

แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน

50 นาที

จงกากบาท (X) ตัวเลือกข้อที่ถูกต้องที่สุด

1. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของชนมไทย

- ก. มีกลิ่นหอม
- ข. มีรสชาติหวาน
- ค. มีลักษณะสวยงาม
- ง. มีความหมายเป็นสิริมงคล

2. ข้อใดไม่ใช่งานที่ต้องใช้ชนมมงคลในการจัดเลี้ยง

- ก. งานศพ
- ข. งานแต่งงาน
- ค. งานขึ้นบ้านใหม่
- ง. งานเทศกาลสงกรานต์

3. ข้อใดเป็นสมัยที่กำเนิดชนมไทย

- ก. สมัยธนบุรี
- ข. สมัยสุโขทัย
- ค. สมัยอยุธยา
- ง. สมัยรัตนโกสินทร์

4. ข้อใดเป็นเหตุผลที่นำชนมต้มไปใช้ในโอกาสสำคัญ

- ก. เพราะเทวดาชอบชนมต้ม
- ข. เพราะชนมต้มอร่อยเป็นพิเศษ
- ค. เพราะชนมต้มมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ
- ง. เพราะชนมต้มเป็นของโปรดของพระพิฆเนศ

5. ชนมลูกชุบมีกลิ่นหอม เพราะเหตุใด

- ก. เพราะห่อด้วยใบตอง
- ข. เพราะทำด้วยดอกไม้ม
- ค. เพราะการอบควันเทียน
- ง. เพราะใส่สารเคมีที่มีกลิ่นหอม

6. ข้อใดเป็นความเชื่อที่เกี่ยวกับชนมก

- ก. คนที่รับประทานชนมกแล้วจะได้มีเงินมีทอง
- ข. คนที่รับประทานชนมกแล้วจะได้อยู่ด้วยกันนาน ๆ
- ค. คนที่รับประทานชนมกแล้วจะได้สวขึ้นไปเรื่อย ๆ
- ง. คนที่รับประทานชนมกแล้วจะได้ก้าวไปสู่ชีวิตที่เจริญ

7. ข้อใดถูกต้อง

- ก. ชนมสามเกลอหมายถึงก้าวไปสู่ชีวิตที่มีความสุข
- ข. ชนมสามเกลอเป็นชนมเสี่ยงทายสำหรับประเพณีแต่งงาน
- ค. ชนมสามเกลอมีความหมายให้คู่บ่าวสาวรักกันตลอดไป
- ง. การทำชนมสามเกลอต้องใช้ไม้เสียบกัน เพื่อให้ได้ชนมที่สวยงาม

8. ข้อใดเป็นลักษณะของชนมโพรงแสง

- ก. เหมือนกระดง
- ข. เหมือนต้นแส
- ค. เหมือนล้อเกวียน
- ง. เหมือนเสาบ้านเสาเรือน

9. ข้อใดเป็นความหมายของงานฉลองยศ

- ก. งานแต่งงาน
- ข. งานขึ้นบ้านใหม่
- ค. งานฉลองวันเกิด
- ง. งานฉลองการเลื่อนตำแหน่ง

10. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของชนมชั้น

- ก. มีรสชาติหวานมัน
- ข. มีลักษณะเป็นชั้น ๆ
- ค. มีสีขาวสลับกับสีอื่น ๆ
- ง. มีลักษณะเป็นทรงกลม

11. ข้อใดเป็นความเชื่อเกี่ยวกับชนมผักบัว

- ก. มีความหมายว่ามั่งคั่ง ร่ำรวย
- ข. มีความหมายว่าราบรื่น ไร้อุปสรรค
- ค. เป็นชนมเสี่ยงทายสำหรับประเพณีแต่งงาน
- ง. มีความหมายว่าคู่บ่าวสาวจะอยู่ด้วยกันตลอดไป

12. ขนมใดมีความหมายถึงความเฟื่องฟู

- ก. ขนมตาล
- ข. ขนมถ้วยฟู
- ค. ขนมปุยฝ้าย
- ง. ถูกทุกข้อ

13. ข้อใดเป็นขนมมงคลสำหรับเทศกาลสงกรานต์

- ก. ขนมต้มขาว
- ข. ขนมต้มแดง
- ค. ขนมกะละแม
- ง. ขนมข้าวเหนียวแก้ว

14. ข้อใดเป็นความหมายของขนมข้าวเหนียวแดง

- ก. หมายถึงความสามัคคี
- ข. หมายถึงความสุข ความราบรื่น
- ค. หมายถึงคู่รักจะอยู่ด้วยกันนาน ๆ
- ง. หมายถึงความร่ำรวย เจริญรุ่งเรือง

15. ข้อใดไม่ใช่วัตถุประสงค์ของการทำขนมในเทศกาลสงกรานต์

- ก. เพื่อนำไปทำบุญถวายพระ
- ข. เพื่อนำไปแจกจ่ายเพื่อนบ้าน
- ค. เพื่อนำไปฝากผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ
- ง. เพื่อนำไปเป็นของขวัญให้แก่คู่บ่าวสาวที่แต่งงานในช่วงสงกรานต์

16. ข้อใดเป็นส่วนผสมหลักของขนมกะละแม

- ก. แป้งข้าวเจ้า น้ำตาลปี๊บ และกะทิ
- ข. ข้าวเหนียวหนึ่ง น้ำตาลปี๊บ และกะทิ
- ค. แป้งข้าวเหนียว น้ำตาลปี๊บ และกะทิ
- ง. แป้งข้าวเหนียว น้ำตาลทราย และกะทิ

17. ขนมตระกูลทองหมายถึงอะไร

- ก. ขนมไทยที่ทำจากทองคำ
- ข. ขนมไทยที่เป็นสีเหลืองทอง
- ค. ขนมไทยที่มีชื่อประกอบคำว่า “ทอง”
- ง. ขนมไทยชนิดหนึ่งที่มีชื่อขนมตระกูลทอง

18. ข้อใดถูกต้องที่สุด

- ก. ขนมตระกูลทองก็คือขนมมงคล
- ข. ขนมตระกูลทองไม่ใช่ขนมมงคล
- ค. ขนมตระกูลทองทั้งหมดไม่ใช่ขนมมงคล
- ง. ขนมตระกูลทองส่วนมากเป็นขนมมงคล

19. ข้อใดเป็นลักษณะของขนมทองหยิบ

- ก. เหมือนมงกุฎไทย
- ข. เหมือนเส้นไหมทอง
- ค. เหมือนดอกไม้สีทอง
- ง. มีทองคำติดไว้ที่ข้างบนสุด

20. ข้อใดเป็นความเชื่อเกี่ยวกับขนมทองเอก

- ก. หมายถึงความเป็นที่หนึ่ง
- ข. หมายถึงชีวิตราบรื่น ไร้อุปสรรค
- ค. หมายถึงความมั่นคง ความเหนียวแน่น
- ง. หมายถึงมีลูกเต็มบ้าน มีหลานเต็มเมือง

21. ข้อใดถูกต้องที่สุด

- ก. ขนมฝอยทองเป็นขนมมงคลที่นิยมใช้ในงานศพ
- ข. ขนมฝอยทองหมายถึงชีวิตมีแต่ความราบรื่น มั่นคง
- ค. การใช้ขนมฝอยทองในงานห้ามตัดเส้นให้สั้นเพื่อความหมายที่ดี
- ง. การใช้ขนมฝอยทองในงานต้องตัดเส้นให้สั้นเพื่อความสะดวกในการรับประทาน

22. ข้อใดมีขนมมงคล 9 ชนิด

- ก. ขนมถ้วยฟู ขนมปุยฝ้าย ขนมทองเอก ขนมฝักบัว
- ข. ขนมจำมงกุฎ ขนมเม็ดขนุน ขนมทองเอก ขนมลูกชุบ
- ค. ขนมจำมงกุฎ ขนมเม็ดขนุน ขนมชั้น ขนมเสน่ห์จันทร์
- ง. ขนมทองหยิบ ขนมทองหยอด ขนมทองม้วน ขนมทองพลุ

23. ข้อใดเป็นความเชื่อเกี่ยวกับขนมเสน่ห์จันทร์

- ก. มีเสน่ห์เหมือนผลจันทร์
- ข. คู่บ่าวสาวรักกันตลอดไป
- ค. มีเสน่ห์เหมือนพระจันทร์
- ง. มีความร่ำรวย มีคนสนับสนุนตลอด

24. ข้อใดไม่ใช่ความเชื่อเกี่ยวกับขนมจำมงกุฏ

- ก. อายุยาวนาน
- ข. ความมั่งคั่ง ร่ำรวย
- ค. มีเงินทองใช้จ่ายไม่มีจบสิ้น
- ง. มีเกียรติยศ การเลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่ง

25. ขนมในรูปภาพข้อใดเป็นขนมทองเอก

- ก.
- ข.
- ค.
- ง.

26. ผู้แต่งภาพยี่หัดเครื่องควรวานคือใคร

- ก. รัชกาลที่ 1
- ข. รัชกาลที่ 2
- ค. รัชกาลที่ 3
- ง. รัชกาลที่ 4

27. จุดประสงค์ในการแต่งภาพยี่หัดเครื่องควรวานคือข้อใด

- ก. เพื่อชมฝีมือของผู้ปรุงอาหารที่อร่อย
- ข. เพื่อพรรณาสวยงามของอาหารไทย
- ค. เพื่อใช้เป็นบทเหเรือพระที่นั่งเวลาเสด็จประพาส
- ง. ข้อ ก และ ค ถูกต้อง

28. ขนมมงคลในภาพยี่หัดเครื่องควรวานมีทั้งหมดกี่ชนิด

- ก. 5
- ข. 6
- ค. 7
- ง. 8

29. ขนम्मงคลชนิดใดไม่ได้ปรากฏในกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน

- ก. ขนมหองเอก
- ข. ขนมหองหยิบ
- ค. ขนมฝอยทอง
- ง. ขนมหองหยอด

30. ข้อใดเป็นความหมายของขนมเทียน

- ก. อายุยืนยาว
- ข. ความร่ำรวย
- ค. ความสำเร็จของชีวิต
- ง. ความสว่างที่ส่องนำทาง

31. ข้อใดเป็นขนम्मงคลที่ปรากฏในกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวานทั้งหมด

- ก. ขนมข้าวเหนียวแดง ขนมเทียน ขนมฝอยทอง ขนมหองเอก
- ข. ขนมข้าวเหนียวสังขยา ขนมเทียน ขนมฝอยทอง ขนมหองเอก
- ค. ขนมข้าวเหนียวแดง ขนมเทียน ขนมฝอยทอง ขนมหองหยอด
- ง. ขนมข้าวเหนียวสังขยา ขนมเทียน ขนมฝอยทอง ขนมหองหยอด

32. ข้อใดเป็นขนम्मงคลที่ปรากฏในกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวานครบ

- ก. ขนมชำหริ่ม ขนมหองหยิบ ขนมหองม้วน ขนมฝอยทอง
- ข. ขนมชำหริ่ม ขนมหองหยิบ ขนมหองหยอด ขนมฝอยทอง
- ค. ขนมจ่ามงกุฏ ขนมหองเอก ขนมหองหยอด ขนมฝอยทอง
- ง. ขนมจ่ามงกุฏ ขนมหองหยิบ ขนมหองหยอด ขนมฝอยทอง

33. ข้อใดกล่าวถึงขนम्मงคลที่มีความหมายว่าอายุยืนยาว

- ก. ทองหยิบทิพย์เทียมทัด สามหยิบชัذن้าเซยชม
- ข. ลำเจียกซื้อขนม นึกโหมนมหอมชวยไชย
- ค. ขนมจิบเจ้าจิบห่อ งามสมส่อประพิมประพาย
- ง. ฝอยทองเป็นยองใย เหมือนเส้นไหมไขทองหวาน

34. ข้อใดกล่าวถึงขนम्मงคลที่หมายถึงความเป็นเลิศ

- ก. งามจริงจ่ามงกุฏ ใส่ชื้อดุมงกุฏทอง
- ข. บัวลอยเล่ห์บัวงาม คิดบัวงามแก้วกับตน
- ค. ทองหยอดทอดสนิท ทองม้วนมิดคิดความหลัง
- ง. ขนมผิงผิงผัวร้อน เพียงไฟฟอนฟอกทรวงใน

35. ข้อใดกล่าวถึงชนมมงคลที่หมายถึงหยิบจับอะไรก็เป็นเงินเป็นทอง

- ก. งามจริงจามงกุฏ ใส่ชื่อจุมงกุฏทอง
- ข. ทองหยิบพิพม์เทียมทัด สามหยิบชัฒนำเชยชม
- ค. ทองหยอดทอดสนิท ทองม้วนมิตคิดความหลัง
- ง. ฝอยทองเป็นยองใย เหมือนเส้นไหมไขของหวาน

36. ข้อใดไม่ใช่คำประสม

- ก. ชนมตัม
- ข. ชนมจิ้น
- ค. ชนมไทย
- ง. ชนมมงคล

37. คำในข้อใดเป็นคำประสมทั้งหมด

- ก. กินใจ กินที่ กินไฟ กินข้าว
- ข. ลูกน้ำ ลูกชิ้น ลูกเห็บ ลูกหัวใจ
- ค. แม่น้ำ แม่บ้าน แม่จัน แม่เหล็ก
- ง. น้ำร้อน น้ำเย็น น้ำสะอาด น้ำแข็ง

38. ข้อใดคือประโยคที่มีคำซ้อน

- ก. การทำขนมไทยต้องใช้ความตั้งใจเป็นอย่างมาก
- ข. ขนมไทยเป็นขนมที่สวยงาม และน่ารับประทาน
- ค. ชนมมงคลไทยมีนานาชนิด ต่างก็มีความหมายที่ดี
- ง. คนไทยนิยมนำขนมมงคลไปใช้ในงานมงคลต่าง ๆ

39. ข้อใดไม่มีคำสรรพนาม

- ก. มานี้ไม่ชอบขนมไทย
- ข. ขนมนี้ไม่ค่อยอร่อย
- ค. เราจะไปซื้อขนมที่ตลาด
- ง. เขาเป็นพ่อครัวที่ทำขนมไทย

40. ประโยคใดไม่มีคำสันธาน

- ก. ถ้าเราไปที่บ้านเขา เขาจะสอนเราทำขนม
- ข. เมื่ออากาศร้อนมาก เราไม่ค่อยทานขนม
- ค. ขนมกับขนมโปรดแถมเป็นขนมมงคลไทย
- ง. เพราะเขาฝึกบ่อย ๆ เขาจึงทำขนมไทยได้อร่อยมาก

41. ข้อใดไม่ใช่ประโยค

- ก. หิวข้าวด้วย
- ข. คงไปกินข้าว
- ค. หลิน มานี้และคุณแม่
- ง. หลินไม่ชอบกินขนมไทย

42. ข้อใดเป็นประโยคสามัญที่มีหลายกริยา

- ก. เขาอยู่ในบ้านทั้งวัน
- ข. เขากับคุณพ่อคุณแม่
- ค. เขาจะไปซื้อของที่ตลาดหน้าบ้าน
- ง. ในบ้านของมานี้มีหนังสือหลายตัว

43. ข้อใดไม่ใช่ประโยคซ้อน

- ก. ขนมไทยที่หลินทำอร่อยมาก
- ข. หลินไม่ชอบกินขนมที่ทำด้วยแป้งเลย
- ค. หลินจะไปซื้อขนมเอง หรือเราไปซื้อให้
- ง. ที่หลินชอบคือขนมไทยที่มีชื่อเสียงมาก

44. ข้อใดเป็นประโยคซ้อนที่ไม่มีวิเศษนามประโยค

- ก. ที่เขาบอกนั้นไม่ใช่ความจริง
- ข. เราคงให้เขาออก เมื่อเขาทำงานไม่ดี
- ค. เมื่อเขาทำงานไม่ดี เราก็คงให้เขาออก
- ง. เขาทำงานหนักมากซึ่งไม่ดีกับสุขภาพเลย

45. ข้อใดเป็นประโยครวม

- ก. มานี้ซื้อของที่ตลาด
- ข. มานี้ซื้อข้าวและขนมที่ตลาด
- ค. มานี้ซื้อข้าวที่ตลาดและซื้อขนมที่ห้าง
- ง. มานี้ซื้อข้าวและขนมที่ตลาดที่อยู่ริมคลอง

46. ข้อใดไม่ใช่ประโยครวม

- ก. หลินชอบซื้อของและชอบดูหนัง
- ข. หลินชอบซื้อของแต่ไม่ค่อยมีเงิน
- ค. หลินชอบซื้อของที่ตลาดแต่มานิชอบดูหนังที่โรงหนัง
- ง. หลินชอบซื้อของที่มีคุณภาพดีและมานิชอบดูหนังที่สนาม

47. ข้อใดเป็นประโยคบอกเล่า

- ก. เราไปกินขนมไทยได้
- ข. เราไม่ชอบกินขนมไทย
- ค. เราไปกินขนมไทยได้ไหม
- ง. เราไปกินขนมไทยไม่ได้

48. ข้อใดเป็นประโยคคำถาม

- ก. คิมชอบเรียนทำขนมไทย
- ข. คิมไม่ไปเรียนทำขนมไทย
- ค. คิมอยากไปเรียนทำขนมไทยหรือ
- ง. คิมไปเรียนทำขนมไทยหรือไม่ก็เรียนวาดรูป

49. ข้อใดไม่ใช่ประโยคคำสั่ง

- ก. งดรับประทานขนมในห้องเรียน
- ข. อย่ารับประทานขนมในห้องเรียน
- ค. ห้ามรับประทานขนมในห้องเรียน
- ง. ไม่ได้รับประทานขนมในห้องเรียน

50. ข้อใดไม่ใช่ประโยคปฏิเสธ

- ก. เขาไม่ชอบขนมไทย
- ข. เขาไม่ไปงานเลี้ยงวันนี้
- ค. เขาไม่ชอบขนมไทยใช่ไหม
- ง. เขาไม่อยากไปงานเลี้ยงวันนี้

แผนการจัดการเรียนรู้

ชุดที่ 1 ขนมนมเกลไทยมาจากไหน

1. วัตถุประสงค์การเรียนรู้

ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องขนมนมเกลไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถทางภาษาไทยให้แก่ผู้เรียนชาวต่างชาติ วัตถุประสงค์ในชุดการเรียนรู้ชุดที่ 1 ขนมนมเกลไทยมาจากไหน มีดังนี้

- 1.1 เพื่อพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนของผู้เรียน
- 1.2 เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักขนมนมเกลไทยและเข้าใจวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับขนมต้ม
- 1.3 เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจคำประสมในภาษาไทย

2. ส่วนประกอบของชุดการเรียนรู้

ชุดการเรียนรู้ประกอบด้วยสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้เรียนต้องใช้ส่วนประกอบทุกชิ้นต่อไปนี้ในกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ส่วนประกอบของชุดการเรียนรู้มีดังนี้

- 2.1 แผนการดำเนินการเรียนรู้
- 2.2 CD บันทึกเสียง เอกสารบทอ่านเรื่อง ขนมนมเกลไทยมาจากไหน
- 2.3 ใบกิจกรรมการอ่านออกเสียง
- 2.4 ใบกิจกรรมการอ่านจับใจความและเฉลย
- 2.5 ใบกิจกรรมการพูด
- 2.6 ใบกิจกรรมการเขียน
- 2.7 ใบความรู้หลักภาษาเรื่องคำประสม
- 2.8 แบบฝึกหัดเรื่อง คำประสมและเฉลย
- 2.9 แบบทดสอบระหว่างเรียน

3. สารการเรียนรู้

เนื้อหาการเรียนรู้ของชุดการเรียนรู้ประกอบด้วย 2 ส่วน คือเรื่องวัฒนธรรมไทยที่เกี่ยวกับขนมนมเกลไทย และเรื่องหลักภาษาไทย โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 **ด้านวัฒนธรรม** ขนมต้มมีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย ขนมต้มมี 2 ชนิด คือขนมต้มขาวและขนมต้มแดง วิธีการทำขนมต้ม 2 ชนิดนี้สะท้อนให้เห็นถึงความฉลาดของคนไทยสมัยก่อน คนไทยนิยมนำขนมต้มไปใช้ในงานมงคลต่าง ๆ เพราะขนมต้มเป็นของโปรดของพระพิฆเนศ

3.2 **ด้านหลักภาษาไทย** การนำหน่วยคำที่มีความหมายต่างกันมารวมกันเป็นคำใหม่ คำที่ประสมนั้นจะเกิดความหมายใหม่ เรียกว่าคำประสม

4. คำชี้แจง

ในกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนต้องปฏิบัติตามคำชี้แจงต่อไปนี้ เพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

4.1 ผู้เรียนต้องพยายามทำกิจกรรมในชุดการเรียนรู้อย่างเต็มความสามารถ

4.2 ผู้เรียนต้องมีความตั้งใจ ความรับผิดชอบ ไม่ก่อกวนผู้อื่น ถ้าผู้เรียนสงสัยหรือมีปัญหาที่ไม่เข้าใจ สามารถปรึกษาผู้สอนได้ตลอดเวลา

4.3 ผู้เรียนต้องมีความซื่อสัตย์ โดยทำบัตรกิจกรรม แบบฝึกหัดและแบบทดสอบด้วยตนเอง เพื่อรับความรู้ในเนื้อหาอย่างแท้จริง

4.4 เมื่อผู้เรียนทำบัตรกิจกรรม แบบฝึกหัดและแบบทดสอบระหว่างเรียนเสร็จแล้ว สามารถตรวจคำตอบได้จากเฉลยซึ่งประกอบอยู่ที่ท้ายชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

5. การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้

ในการเรียนรู้ชุดที่ 1 จะใช้เวลาทั้งหมด 90 นาที โดยมีขั้นตอนดังนี้

5.1 ขั้นเข้าสู่การเรียนรู้

กิจกรรมการฟังโดยฟังจากแผ่น CD บันทึกเสียงของบทอ่าน ใช้เวลา 5 นาที

5.2 การเรียนรู้วัฒนธรรมไทย

5.2.1 ทำใบกิจกรรมการอ่านออกเสียง ได้แก่ การอ่านออกเสียงตามแผ่น CD บันทึกเสียงบทอ่านเรื่อง ขนมหงคฺลไทยมาจากไหน และฝึกอ่านออกเสียงเองจากบทอ่าน ใช้เวลา 10 นาที

5.2.2 ทำใบกิจกรรมการอ่านจับใจความ พร้อมประเมินผลจากใบเฉลยด้วยตนเอง ใช้เวลา 10 นาที

5.2.3 ทำใบกิจกรรมการเขียน ใช้เวลา 10 นาที

5.2.4 ทำใบกิจกรรมการพูด ได้แก่ การเล่าเรื่องพระพิฆเนศ ใช้เวลา 10 นาที

5.2.5 ทำใบกิจกรรมการเขียน ได้แก่ การเขียนแนะนำวิธีการทำขนมต้ม ใช้เวลา 10 นาที

5.3 การเรียนรู้หลักภาษาไทย

การเรียนรู้หลักภาษาไทยประกอบด้วย การอ่านใบความรู้หลักภาษาไทยเรื่องคำประสม การทำแบบฝึกหัดเรื่องคำประสม พร้อมประเมินผลจากใบเฉลยด้วยตนเอง ใช้เวลา 20 นาที

5.4 ขั้นประเมินผลการเรียนรู้

การทำแบบทดสอบระหว่างเรียน 10 ข้อ ใช้เวลา 10 นาที

แผนการจัดการเรียนรู้

ชุดที่ 8 และ ชุดที่ 9 ขนมหที่ปรากฏในกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน

1. วัตถุประสงค์การเรียนรู้

ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่องขนมมงคลไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถทางภาษาไทยให้แก่ผู้เรียนชาวต่างชาติ วัตถุประสงค์ในชุดการเรียนรู้ชุดที่ 8 และ ชุดที่ 9 ขนมหที่ปรากฏในกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน มีดังนี้

- 1.1 เพื่อพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนของผู้เรียน
- 1.2 เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับขนมมงคลที่ปรากฏในกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน
- 1.3 เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักวรรณคดีเรื่อง กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน ทั้งผู้แต่ง ความสำคัญ วิธีการอ่านออกเสียง และลักษณะคำประพันธ์
- 1.4 เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักกาพย์เห่เรือและเข้าใจสัมผัสบังคับในกาพย์ยานี

2. ส่วนประกอบของชุดการเรียนรู้

ชุดการเรียนรู้ประกอบด้วยสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้เรียนต้องใช้ส่วนประกอบทุกชิ้นต่อไปนี้ในกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ส่วนประกอบของชุดการเรียนรู้มีดังนี้

ชุดที่ 8

- 2.1 แผนการดำเนินการเรียนรู้
- 2.2 เอกสารการเรียนรู้ เรื่องความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน และเรื่องขนมที่ปรากฏในกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน
- 2.3 วิดิทัศน์ พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยเรื่อง กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน
- 2.4 CD บันทึกเสียง เอกสาร ตัวบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน
- 2.5 เอกสาร ตัวบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยเรื่อง กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน

2.6 ใบกิจกรรมการฟังและการอ่านออกเสียง

2.7 ใบความรู้เสริมเรื่อง ถอดความกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน

ชุดที่ 9

2.8 ใบความรู้เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับกาพย์เห่เรือ

2.9 แบบฝึกหัดเรื่อง กาพย์ยานี 11 และเฉลย

2.10 ใบกิจกรรมการเขียน

2.11 ใบกิจกรรมการพูด

2.12 แบบทดสอบระหว่างเรียน

3. สารการเรียนรู้

เนื้อหาการเรียนรู้ของชุดการเรียนรู้ประกอบด้วย 2 ส่วน คือเรื่องวัฒนธรรมไทยที่เกี่ยวกับขนมมงคลไทย และเรื่องหลักภาษาไทย โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 **ด้านวัฒนธรรม** ภาพยนตร์เรื่องเครื่องดาวหวานเป็นพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย แต่งขึ้นเพื่อเป็นบทเห่เรือ และชมฝีพระหัตถ์ในการแต่งเครื่องเสวยของสมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินี ขนมที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่องดาวหวานมี 16 ชนิด และ 7 ชนิดเป็นขนมมงคล ได้แก่ ขนมข้าวเหนียวสังขยา ขนมเทียน ขนมทองหยิบ ขนมทองหยอด ขนมทองม้วน ขนมจำม่งกุฏ และขนมฝอยทอง ภาพยนตร์เรื่องเครื่องดาวหวานแสดงให้เห็นว่าขนมในสมัยรัชกาลที่ 2 มีความหลากหลายและประณีตสวยงาม และสะท้อนให้เห็นถึงความสวยงามของวรรณคดีไทย

3.2 **ด้านหลักภาษาไทย** ภาพยนตร์เห่เรือเป็นคำประพันธ์ร้อยกรองชนิดหนึ่งของไทย แต่งด้วยโคลงสี่สุภาพ 1 บทและภาพยานี 11 ไม่จำกัดจำนวน สัมผัสบังคับในภาพยานีเป็นสัมผัสสระ คำที่ต้องสัมผัสมี 3 ประการ ได้แก่ คำสุดท้ายของวรรคแรกบาทเอกสัมผัสกับคำที่ 3 วรรคหลังของบาทเดียวกัน คำสุดท้ายของบาทเอกสัมผัสกับคำสุดท้ายวรรคแรกบาทโท และคำสุดท้ายบทแรกสัมผัสกับคำสุดท้ายบาทเอกของบทต่อไป เรียกว่าสัมผัสระหว่างบท

4. คำชี้แจง

ในกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนต้องปฏิบัติตามคำชี้แจงต่อไปนี้ เพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

4.1 ผู้เรียนต้องพยายามทำกิจกรรมในชุดการเรียนรู้อย่างเต็มความสามารถ

4.2 ผู้เรียนต้องมีความตั้งใจ ความรับผิดชอบ ไม่ก่อกวนผู้อื่น ถ้าผู้เรียนสงสัยหรือมีปัญหาก็ไม่เข้าใจ สามารถปรึกษาผู้สอนได้ตลอดเวลา

4.3 ผู้เรียนต้องมีความซื่อสัตย์ โดยทำบัตรกิจกรรม แบบฝึกหัดและแบบทดสอบด้วยตนเอง เพื่อรับความรู้ในเนื้อหาอย่างแท้จริง

4.4 เมื่อผู้เรียนทำบัตรกิจกรรม แบบฝึกหัดและแบบทดสอบระหว่างเรียนเสร็จแล้ว สามารถตรวจคำตอบได้จากเฉลยซึ่งประกอบอยู่ท้ายชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

5. การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้

ในการเรียนรู้ชุดที่ 8 จะใช้เวลาทั้งหมด 90 นาที โดยมีขั้นตอนดังนี้

5.1 ขั้นการเรียนรู้

5.1.1 อ่านเอกสารการเรียนรู้ใช้เวลา 20 นาที

5.1.2 ทำใบกิจกรรมการอ่านจับใจความ พร้อมประเมินผลจากใบเฉลยด้วยตนเอง ใช้เวลา 15 นาที

5.1.3 ดูวีดิทัศน์ พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยเรื่อง กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน ใช้เวลา 5 นาที

5.1.4 ทำใบกิจกรรมการฟังและการอ่านออกเสียง ใช้เวลา 35 นาที

ในการเรียนรู้ชุดที่ 9 จะใช้เวลาทั้งหมด 90 นาที โดยมีขั้นตอนดังนี้

5.1 ขั้นการเรียนรู้ (ต่อ)

5.1.5 อ่านใบความรู้กาพย์เห่เรือ ใช้เวลา 15 นาที

5.1.6 ทำแบบฝึกหัดเรื่องกาพย์ยานี 11 ใช้เวลา 15 นาที

5.1.7 ทำใบกิจกรรมการเขียน ใช้เวลา 15 นาที

5.4 ขั้นประเมินผลการเรียนรู้

5.4.1 ทำใบกิจกรรมการพูด ใช้เวลา 15 นาที

5.4.2 ทำแบบทดสอบระหว่างเรียน ใช้เวลา 20 นาที

ภาคผนวก จ

ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเรื่อง ชนมงคลไทย

ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง ขนบมงคลไทย

ชุดที่ 1

ขนบมงคลไทยมาจากไหน

ฟัง CD เรื่อง ขนมนมกลไทยมาจากไหน ใช้เวลา 5 นาทีนะคะ

1. เอกสารบทอ่าน

ขนมนมกลไทยมาจากไหน¹

ประเทศไทยเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ตั้งแต่สมัยก่อน มีผลผลิตทางเกษตรที่หลากหลาย เช่น ข้าว มะพร้าว และน้ำตาล ซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญของขนมไทยดั้งเดิม เพราะฉะนั้น คนไทยจึงมีโอกาสนำผลผลิตเหล่านั้นมาทำเป็นขนมไทยนานาชนิด ขนมไทยมีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย ขนมไทยมีมากมายหลายชนิดและยังเป็นขนมที่มีลักษณะประณีตสวยงาม มีกลิ่นหอมจากธรรมชาติ และรสชาติหวานมันอร่อย จึงแสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาและความตั้งใจของคนทำ การนำของที่ทำได้ง่ายมาทำขนมอย่างพิถีพิถัน แสดงถึงความละเอียดอ่อนของคนไทย ขนมไทยหลายชนิดยังแสดงให้เห็นถึงความคิดความเชื่อของคนไทยอีกด้วย เช่น ขนมตระกูลทองที่ใช้ในงานพิธีมงคลต่าง ๆ แสดงถึงการนำของที่มีค่ามาเปรียบกับความเจริญรุ่งเรืองของชีวิต และขนมกะละแมที่ใช้ในเทศกาลสงกรานต์ แสดงถึงการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของสังคมไทย ขนมไทยจึงนับเป็นความภูมิใจของคนไทย

ในสมัยก่อน ขนมไทยไม่ใช่ของกินเท่านั้น คนไทยยังนิยมนำขนมไปใช้เป็นสื่ออย่างหนึ่งในพิธีกรรมและเทศกาล อย่างเช่น **ขนมต้ม** เป็นขนมที่มีที่มาจากศาสนาพราหมณ์ตั้งแต่สมัยสุโขทัยซึ่งเป็นขนมที่ได้รับอิทธิพลจากประเทศอินเดีย นิยมนำไปใช้ในการบวงสรวงเทวดาหรือใส่ในบายศรี ขนมต้มมี 2 ชนิด ชนิดหนึ่งเรียกว่า **ขนมต้มขาว** มีลักษณะเป็นลูกกลม ๆ ข้างในมีไส้ทำด้วยมะพร้าวเคี้ยวกับน้ำตาล ต้มให้สุก โรยด้วยมะพร้าวขูดให้ดูงาม จึงเรียกว่าขนมต้มขาว และอีกชนิดหนึ่งเรียกว่า **ขนมต้มแดง** เป็นขนมที่ไม่มีไส้ ใช้แป้งทำเป็นแผ่นกลม ๆ ขนาดเล็ก ต้มให้สุกแล้วคลุกกับน้ำตาลที่เคี่ยวจนเหนียวออกสีแดงเข้ม จึงเรียกว่าขนมต้มแดง วิธีการทำขนม 2 ชนิดนี้สะท้อนให้เห็นถึงความฉลาดของคนไทยคือ สามารถนำวัตถุดิบที่เหมือนกันและวิธีทำที่ใกล้เคียงกันขยายเป็นขนม 2 ชนิดได้ ขนมต้มทั้ง 2 ชนิดนี้นิยมใช้คู่กัน

1. ขนมต้มขาว

2. ขนมต้มแดง

¹ ปรับปรุงจากหนังสือ **ขนมแม่เอ๋ย** ของ ส.พลายน้อย (2554: 54-59)

เหตุที่นิยมนำขนมต้มไปใช้ในการบวงสรวงเทวดา เพราะขนมต้มเป็นของโปรดของเทพองค์หนึ่งชื่อว่า พระพิณเณศ มีเรื่องเล่าว่า กาลครั้งหนึ่งมีงานเลี้ยงของเทวดา พระพิณเณศเสวยขนมต้มเข้าไปมาก เมื่ออิ่มแล้วก็ทรงหนุกกลับที่พัก เวลานั้นเป็นกลางคืน ไม่มีใครจุดไฟส่องทางให้ หนูวิ่งมาตามทางก็พบงูตัวหนึ่ง หนูตกใจจนทำให้พระพิณเณศหกละเมนลงไปกระแทกกับพื้นอย่างแรงจนท้องแตก แต่แทนที่ท่านจะไปโรงพยาบาล ท่านกลับห่วงขนมต้มที่เสวยเข้าไป และตอนนั้นทะลักออกมากองอยู่กับพื้นดิน ด้วยความเสียดายท่านจึงรีบโกยขนมต้มเอากลับไปไว้ในพุงตามเดิม แล้วฆ่างูตัวนั้นเอามารัดท้องไว้ไม่ให้ขนมหลุดออกมาได้ ด้วยเหตุนี้รูปพระพิณเณศจึงมีรูปปุงรัดท้องอยู่ด้วย

นอกจากนำขนมต้มไปใช้ในการบวงสรวงแล้ว เมื่อถึงเทศกาล งานบุญ หรืองานพิธีมงคลต่าง ๆ คนไทยยังนิยมจัดขนมเพื่อทำบุญเลี้ยงพระ และเลี้ยงแขกด้วย ขนมที่จัดขึ้นนั้นเป็นขนมที่ทำกันตามประเพณีที่สืบทอดกันมานาน และเป็นขนมที่มีความหมายสิริมงคลทั้งสิ้น ที่เรียกว่า “ขนมมงคล” นั้นเอง ขนมมงคลจึงหมายถึงขนมที่มีความหมายเป็นสิริมงคลโดยผ่านทั้ง “ชื่อ” ของขนมหรือ “ลักษณะ” รูปร่างของขนม และนิยมนำไปใช้ในงานมงคลด้วย เช่น งานแต่งงาน งานฉลองยศ และงานเทศกาล เป็นต้น คนไทยเชื่อว่าการรับประทานขนมมงคลเป็นการนำความเจริญมาสู่ชีวิต และการมอบขนมมงคลในโอกาสสำคัญ ถือเป็นกรให้คำอวยพรที่เป็นมงคลโดยผ่านชื่อขนมที่เป็นสิริมงคล เป็นวิธีหนึ่งที่สร้างมิตรภาพระหว่างชาวไทย

3. ชุดขนมมงคล

🔊 คำศัพท์²

พิธีพืชน์	ว. หมายถึง ละเอียดย่อมาก
บวงสรวง	ก. หมายถึงบูชาเทวดาหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ด้วยเครื่องสังเวยและดอกไม้ธูปเทียน เป็นต้น
บายศรี	น. หมายถึง เครื่องเชิญขวัญหรือรับขวัญ ทำด้วยใบตอง รูปคล้ายกระทงเป็นชั้น ๆ มีขนาดใหญ่เล็กสลับขึ้นไปตามลำดับเป็น 3 ชั้น 5 ชั้น 7 ชั้น หรือ 9 ชั้น
ของโปรด	โปรด หมายถึงถูกใจหรือชอบใจมาก ของโปรดหมายถึงของที่ชอบมาก
เสวย	ราชาศัพท์ ก. หมายถึง กิน รับประทาน
ทรงหนุ	ราชาศัพท์ หมายถึงขี่หนู
มงคล	น. หมายถึง สิ่งที่น่ามาซึ่งความเจริญ สิ่งที่ดีว่าจะนำสิริและความเจริญมาสู่และป้องกันไม่ให้สิ่งเลวร้ายมากลักราย
สิริ	น. หมายถึง มิ่งขวัญ มักใช้คู่กับคำว่า มงคล เป็น สิริมงคล
คลุก	ก. เคล้าให้เข้ากัน
เคี้ยว	ก. ต้มให้เดือดนาน ๆ เพื่อให้งวด ช้น หรือเปื่อย
หกดะเมน	ก. ล้มหัวทิ่ม
กระแทก	ก. กระทบอย่างแรง
ทะลัก	ก. อาการที่สิ่งที่ถูกกีดกันผลุดหรือหลุดออกมาโดยแรง
รัด	ก. โอบรอบหรือพันให้กระชับ
ยศ	น. ความยกย่องนับถือเกียรติของตน

4. บายศรี

ในการอธิบายคำศัพท์ จะมีอักษรย่อบอกชนิดของคำ

น. หมายถึง คำนาม

ก. หมายถึง คำกริยา

ว. หมายถึง คำวิเศษณ์

² ความหมายของคำศัพท์จาก พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554

2. ใบกิจกรรมการอ่านออกเสียง

10 นาที

~^o^~ ขั้นตอนที่ 1

ก่อนที่จะอ่านออกเสียงบทอ่าน เรามาอ่านออกเสียงคำศัพท์ตามที่ได้ฟังจาก CD ก่อนนะ ถ้ามีคำศัพท์ไหนไม่เข้าใจถามครูได้นะคะ เริ่มเลยคะ

~^o^~ ขั้นตอนที่ 2

ต่อไป เริ่มอ่านออกเสียงบทอ่านได้เลยคะ พยายามออกเสียงให้ถูกต้องนะคะ

ข้อเสนอแนะ

เวลาเราฝึกออกเสียงที่บ้าน เราสามารถใช้อุปกรณ์บันทึกเสียงมาบันทึกเสียงอ่านของเราได้ เมื่ออ่านเสร็จแล้ว เราฟังเสียงอ่านของเราและเทียบกับ CD บันทึกเสียง เราจะรู้ว่าการออกเสียงของเรามีข้อบกพร่องอย่างไร และพัฒนาการออกเสียงของเราได้นะครับ

3. ใบกิจกรรมการอ่านจับใจความ

10 นาที

~^o^~ อ่านคำถามต่อไปนี้ก่อน และหาคำตอบจากบทอ่าน พยายามเขียนคำตอบให้ถูกต้องนะคะ
คำถามไม่ยากเลยล่ะ

1. ขนมไทยในสมัยก่อนมีส่วนประกอบอะไรบ้าง

ขนมไทยในสมัยก่อนมีส่วนประกอบหลักเป็นข้าว น้ำตาลและมะพร้าว.....

2. ขนมไทยมีลักษณะเป็นอย่างไร

.....

3. ขนมต้มมีกี่แบบ ต่างกันอย่างไร

.....
.....
.....

4. เหตุผลที่นิยมนำขนมต้มไปใช้ในการบวงสรวงคืออะไร

.....

5. “ขนมมงคลไทย” หมายถึงขนมอย่างไร

.....
.....
.....

~^o^~ ทำเสร็จหรือยังคะ เรามาดูเฉลยกันเถอะ

ใบเฉลยของกิจกรรมการอ่านจับใจความ

1. ขนมหไทยในสมัยก่อนมีส่วนประกอบอะไรบ้าง

ขนมหไทยในสมัยก่อนมีส่วนประกอบหลักเป็นข้าว น้ำตาลและมะพร้าว.....

...

2. ขนมหไทยมีลักษณะเป็นอย่างไร

ลักษณะของขนมหไทยคือ รูปร่างสวยงาม กลิ่นหอม รสชาติอร่อยและน่ารับประทาน.....

3. ขนมหมีกี่แบบ ต่างกันอย่างไร

ขนมหมี 2 แบบ อย่างแรกคือขนมหต้มขาว อีกอย่างหนึ่งคือขนมหต้มแดง ต่างกันตรงที่ขนมหต้มขาวเป็นลูกกลม ๆ และมีไส้ ต้มแล้วโรยด้วยมะพร้าวขูด และขนมหต้มแดงเป็นแผ่นเล็ก ๆ ไม่มีไส้ ต้มแล้วคลุกกับมะพร้าวคั่วเกี่ยวกับน้ำตาลจนเหนียว.....

4. เหตุผลที่นิยมนำขนมหต้มไปใช้ในการบวงสรวงคืออะไร

เพราะเชื่อกันว่าขนมหต้มเป็นของโปรดของพระพิฆเนศ.....

5. “ขนมหมงคลไทย” หมายถึงขนมหอย่างไร

ขนมหมงคลไทยหมายถึงขนมหไทยที่นิยมนำไปใช้ในงานพิธีกรรม เทศกาล การทำบุญเลี้ยงพระ และงานมงคลต่าง ๆ ซึ่งเป็นขนมหที่มีลักษณะสวยงาม และมีความหมายเป็นสิริมงคลด้วย.....

~^o^~ ถ้ามีข้อไหนไม่เข้าใจกลับไปอ่านบทอ่านอีกทีนะ ถ้ามีข้อสงสัย ถามครูได้นะคะ

4. ใบกิจกรรมการพูด

10 นาที

~^o^~ จงเล่าเรื่องพระพิฆเนศกับขนมต้มที่เรียนมาแล้วในบทอ่านข้อ 1 ของเรา ภายใน 3 นาที

5. พระพิฆเนศ

~^o^~ มารู้จักพระพิฆเนศ³กันเถอะ

พระพิฆเนศ เรียกว่า พระคเณศ ความเชื่อเกี่ยวกับพระพิฆเนศของคนไทยมาจากประเทศอินเดีย และมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ พระพิฆเนศเป็นเทพแห่งศิลปะ สติปัญญา และความสำเร็จ เป็นเทพขจัดอุปสรรคทั้งปวง

พระพิฆเนศมีลักษณะพิเศษคือมีเศียร(หัว)เป็นช้าง ฟันใหญ่ มีงาข้างเดียว มี 4 กร (มือ) ซึ่งทรงขวาน ก้อนขนมหวาน (ขนมต้ม) งาช้าง และดอกบัว พระคเณศเป็นเทพที่เฉลียวฉลาด มีคุณธรรม คอยขัดป้ป่ ความชั่วร้ายและกตัญญูมาก

ในปัจจุบันการนับถือพระพิฆเนศในประเทศไทยเป็นที่นิยมมากพระพิฆเนศเป็นสัญลักษณ์ของความสำเร็จ ก่อนที่จะเริ่มทำกิจกรรมสำคัญ ๆ โดยเฉพาะงานเขียน การแสดงนาฏศิลป์ ดนตรีหรืองานศิลปะต่าง ๆ ผู้จัดงานจะนิยมบูชาพระพิฆเนศ เพื่อให้ประสบความสำเร็จและรอดพ้นอุปสรรคทั้งปวง

³ ปรับปรุงจากหนังสือ พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2552 (105-108)

5. ใบกิจกรรมการเขียน

10 นาที

~^o^~ ขั้นตอนที่ 1 ก่อนที่เราจะเริ่มเขียน เรามารู้จักกับการเขียนอธิบายก่อนนะ

การเขียนอธิบาย หมายถึง การขยายความเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างถูกต้อง ชัดเจน ข้อความที่ใช้ในการเขียนอธิบายต้องเป็นความจริง และภาษาที่ใช้ในการเขียนอธิบาย ต้องเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย

~^o^~ ขั้นตอนที่ 2 อ่านข้อความต่อไปนี้ พร้อมดูรูปภาพด้วย

1. นำแป้งใส่อ่างผสม ใส่น้ำลงไปทีละน้อย นวดให้เข้ากัน พักไว้
2. นำแป้งปั้นให้เป็นก้อนกลมและแผ่แป้งออก นำไส้ใส่ตรงกลาง ห่อไส้ให้มิด
3. นำขนมไปต้มในน้ำที่เดือด ต้มให้สุก
4. พอขนมลอยตัว ตักขึ้น คลุกกับมะพร้าวขูด

~^o^~ ขั้นตอนที่ 3 ลองเขียนอธิบายการทำขนมต้มขาวโดยใช้ข้อมูลที่อ่านมานะคะ

อ่านใบความรู้หลักภาษาไทย ใช้เวลา 10 นาที นะคะ

6. ใบความรู้หลักภาษาไทย

การสร้างคำในภาษาไทย คำประสม⁴

การประสมคำ หมายถึง การนำหน่วยคำที่มีความหมายต่างกันมารวมกันเป็น **คำใหม่** คำที่ประสมนั้นจะ **เกิดความหมายใหม่** เรียกว่า **คำประสม**

ประสมกัน

คำ + คำ = คำใหม่ → **คำประสม**
คำที่ประสมแล้วจะเกิดความหมายใหม่

เกณฑ์ที่ใช้ในแยกคำประสมจากคำประเภทอื่น ๆ มีดังนี้

1. เมื่อนำคำมาประสมกันจะ**เกิดความหมายใหม่** และความหมายใหม่นี้มักจะมีเค้าความหมายของคำเดิมอยู่ เช่น

น้ำ + แข็ง = น้ำแข็ง	น้ำ หมายถึง ของเหลวชนิดหนึ่งที่มีลักษณะใส ไม่มีสี ไม่มีกลิ่น ไม่มีรส แข็ง หมายถึง กระด้าง ไม่อ่อน ไม่นิ่ม น้ำแข็ง หมายถึง น้ำที่ถูกความเย็นจัดจนแข็งตัวเป็นก้อน ซึ่งเกิดความหมายใหม่ ต่างจากความหมายของคำเดิมที่นำมาประสมกัน แต่ยังคงมีความหมายเดิม	
พัด + ลม = พัดลม	พัด หมายถึง เครื่องโบกหรือกระพือลม ลม หมายถึง อากาศที่เคลื่อนที่ พัดลม หมายถึง เครื่องพัดให้เย็นด้วยแรงไฟฟ้า ซึ่งเกิดความหมายใหม่ ต่างจากความหมายของคำเดิมที่นำมาประสมกัน แต่ยังคงมีความหมายเดิม	
ปลา + ดาว = ปลาดาว	ปลา หมายถึง ชื่อสัตว์น้ำ ดาว หมายถึง สิ่ง que เห็นมีแสงในท้องฟ้าเวลามืด ปลาดาว หมายถึง สัตว์ทะเลชนิดหนึ่งที่มีรูปร่างคล้ายดาว ซึ่งเกิดความหมายใหม่ ต่างจากความหมายของคำเดิมที่นำมาประสมกัน แต่ยังคงมีความหมายเดิม	

⁴ ปรับปรุงจากหนังสือ **บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 2: คำ การสร้างคำและการยืมคำ** (2553: 32-42)

ความหมายของคำประสม มี 2 ลักษณะ คือ

1. ยังคงมีเค้าความหมายเดิม เช่น

ขนม + ต้ม = **ขนมต้ม** หมายถึง ขนมไทยชนิดหนึ่ง ทำด้วยวิธีต้ม

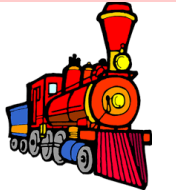
ยาง + ลบ = **ยางลบ** หมายถึง ยางไม้ที่ทำเป็นแท่งหรือก้อน ใช้สำหรับลบรอยดินสอ

2. ความหมายเปลี่ยนไปจากเดิม เช่น

ขนม + จิ้น = **ขนมจิ้น** หมายถึง อาหารชนิดหนึ่งที่ทำด้วยแป้ง เป็นเส้นกลม ๆ

ปาก + กา = **ปากกา** หมายถึง เครื่องเขียนชนิดหนึ่ง

2. คำประสมไม่สามารถแทรกคำใดเข้าไปได้ ถ้าแทรกคำเข้าไปจะทำให้ความหมายของคำประสมนั้นเปลี่ยน คำที่สามารถแทรกคำเข้าไปนั้นไม่ใช่คำประสม เช่น

น้ำ + ปลา = น้ำปลา	น้ำปลา หมายถึง น้ำปรุงอาหารที่ให้รสเค็มที่ทำจากปลา ไม่สามารถแทรกคำเข้าไปได้ เช่น น้ำของปลา หมายถึง น้ำที่อยู่ในปลา คำว่า “ของ” ทำให้ความหมายของคำประสมเปลี่ยนไป	
ลูก + ชื่น = ลูกชิ้น	ลูกชิ้น หมายถึง อาหารชนิดหนึ่งเป็นรูปกลม ๆ ที่ทำจากเนื้อสัตว์ ไม่สามารถแทรกคำเข้าไป เช่น ลูกที่ชื่น ลูกของชื่น “ที่” หรือ “ของ” ทำให้คำนี้กลายเป็นคำที่ไม่มี ความหมาย	
รถ + ไฟ = รถไฟ	รถไฟ หมายถึง รถชนิดหนึ่งที่พ่วงเป็นขบวนยาว เล่นไปตามรางเหล็ก ไม่สามารถแทรกคำเข้าไป เช่น รถของไฟ คำว่า “ของ” ทำให้คำนี้กลายเป็นคำที่ไม่มี ความหมาย	

3. คำประสมไม่มีความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ระหว่างคำที่นำมาประสมกัน เช่น

กินข้าว	ไม่ใช่คำประสม	“กินข้าว” หมายถึง อาการที่กินข้าวเข้าไป อาการที่แสดงออกคือ “กิน” สิ่งที่ถูกกินคือ “ข้าว” คำว่า “กิน” กับ “ข้าว” จึงมีความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ คือ กริยา+กรรม
กินใจ	เป็นคำประสม	“กินใจ” หมายถึง รู้สึกกระทบใจ ซาบซึ้งใจ คำว่า “กิน” กับ “ใจ” ไม่มีความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์

7. แบบฝึกหัด

การแต่งประโยคด้วยคำประสม

10 นาที

~^o^~ นำคำประสมต่อไปนี้แต่งเป็นประโยค

เตาแก๊ส

.....
ปัจจุบันประชาชนใช้เตาแก๊สมากกว่าสมัยก่อน

ขนมต้ม

.....

พัดลม

.....

น้ำแข็ง

.....

ลูกชิ้น

.....

~^o^~ ทำได้ไหมเอ่ย ถ้ามีข้อสงสัยอะไร ถามครูได้นะคะ

8 แบบทดสอบระหว่างเรียน

ชุดที่ 1 ขนมนงคไทยมาจากไหน

จงกากบาท (X) ตัวเลือกข้อที่ถูกต้องที่สุด

1. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของขนมไทย

- ก. มีกลิ่นหอม
- ข. มีรสชาติหวาน
- ค. มีลักษณะสวยงาม
- ง. มีความหมายเป็นสิริมงคล

2. ข้อใดไม่ใช่งานที่ต้องใช้ขนมนงคในการจัดเลี้ยง

- ก. งานศพ
- ข. งานแต่งงาน
- ค. งานขึ้นบ้านใหม่
- ง. งานเทศกาลสงกรานต์

3. ข้อใดเป็นลักษณะของขนมต้มขาว

- ก. ขนมที่ทำด้วยวิธีการต้ม มีไส้ และเป็นสีขาว
- ข. ขนมที่ทำด้วยวิธีการต้ม ไม่มีไส้และเป็นสีขาว
- ค. ขนมที่ทำด้วยวิธีการต้ม มีไส้และโรยด้วยมะพร้าวขูด
- ง. ขนมที่ทำด้วยวิธีการทอด มีไส้และโรยด้วยมะพร้าวขูด

4. ข้อใดเป็นสมัยที่กำเนิดขนมไทย

- ก. สมัยธนบุรี
- ข. สมัยสุโขทัย
- ค. สมัยอยุธยา
- ง. สมัยรัตนโกสินทร์

5. ข้อใดเป็นโอกาสที่ต้องใช้ขนมต้ม

- ก. วันเกิด
- ข. งานศพ
- ค. พิธีบวงสรวง
- ง. งานสงกรานต์

6. ข้อใดเป็นเหตุผลที่นำขนมต้มไปใช้ในโอกาสสำคัญ

- ก. เพราะเทวดาชอบขนมต้ม
- ข. เพราะขนมต้มอร่อยเป็นพิเศษ
- ค. เพราะขนมต้มมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ
- ง. เพราะขนมต้มเป็นของโปรดของพระพินาศ

7. ข้อใดเป็นความเชื่อที่เกี่ยวกับขนมมงคลไทย

- ก. กินแล้วจะสุขภาพดี
- ข. กินแล้วจะทำให้สวยงาม
- ค. กินแล้วจะทำให้ชีวิตดีขึ้น
- ง. กินแล้วจะมีเรื่องที่ดีเกิดขึ้นทันที

8. ข้อใดเป็นคำประสม

- ก. กินใจ
- ข. กินน้ำ
- ค. กินข้าว
- ง. กินขนม

9. ข้อใดไม่ใช่คำประสม

- ก. ขนมต้ม
- ข. ขนมจีน
- ค. ขนมไทย
- ง. ขนมมงคล

10. คำในข้อใดเป็นคำประสมทั้งหมด

- ก. กินใจ กินที่ กินไฟ กินข้าว
- ข. ลูกน้ำ ลูกชิ้น ลูกเห็บ ลูกหัวใจ
- ค. แม่น้ำ แม่บ้าน แม่จัน แม่เหล็ก
- ง. น้ำร้อน น้ำเย็น น้ำสะอาด น้ำแข็ง

ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง ขนบมงคลไทย

ชุดที่ 8

ขนบในกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน

ตอนที่ 1

2. เอกสารการเรียนรู้

20 นาที

สวัสดีครับ วันนี้เราจะมาเรียนรู้ กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน พระราชนิพนธ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ก่อนที่เริ่มเรียนกัน เรามาทำความรู้จักกับผู้แต่ง⁵นะครับ

กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน เป็นพระราชนิพนธ์ (งานเขียนของพระมหากษัตริย์) ใน พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาล 2) พระนาม (ชื่อ) เดิมว่า “จิม” ทรงพระราชสมภพ (เกิด) เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2310 ที่ ตำบลอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

68. พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2)

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยเป็นพระราชโอรส(ลูกชาย)ของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) กับสมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี

69. พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1)

พระราชบิดา (พ่อ)

พระราชมารดา (แม่)

70. สมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี

พระโอรส (ลูกชาย)

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2)

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยทรงเชี่ยวชาญ (เชี่ยวชาญ) ในงานศิลปะ พระองค์มีพระราชนิพนธ์ที่มีคุณค่ามากมาย เช่น บทละครในเรื่อง รามเกียรติ์ อิเหนา และบทละครนอกเรื่อง ไกรทอง สังข์ทอง ฯลฯ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย จึงได้รับยกย่องว่า เป็นยุคทองของวรรณคดีไทย

⁵ ปรับปรุงจาก สารานุกรม วัฒนธรรมไทย ภาคกลาง เล่ม 9 (2543: 2052)

จุดประสงค์ในการแต่งกายให้ชมเครื่องควหาวน

1. เพื่อเป็นบทให้เรือพระที่นั่ง (เรือนั่งของพระมหากษัตริย์)
2. เพื่อชมฝีพระหัตถ์ (ฝีมือ) ในการแต่งเครื่องเสวย(อาหาร) ของสมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินี ซึ่งเป็นนมเหสี (ภรรยา) ของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

71. สมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินี

กายให้ชมเครื่องควหาวนทั้งหมดมี 4 บท ได้แก่

- ให้ชมเครื่องควหาวน
- ให้ชมผลไม้
- ให้ชมเครื่องควหาวน
- ให้ครวญเข้ากับนักขัตฤกษ์

วันนี้ที่เราจะเรียนรู้กันคือ **กายให้ชมเครื่องควหาวน** เรามาดูกันว่าขนมที่ปรากฏในกายให้ชมเครื่องควหาวนมีอะไรบ้างครับ

ขนมที่ปรากฏในกายให้ชมเครื่องควหาวนมี 16 ชนิด ในตารางสีเขียวเป็นขนมมงคลไทย ดังนี้

	คำประพันธ์	ภาพขนม	คำอธิบาย
1	◦ สังขยาหน้าตั้งไข่ ข้าวเหนียวใส่สีโคกแดง เป็นนัยไม่เคลือบแคลง แจ้งว่าเจ้าคร่ำโศกเหลือ	72. ขนมข้าวเหนียวสังขยา	ขนมข้าวเหนียวสังขยา เป็นขนมมงคล หมายถึงความเหนียวแน่น หน้าสังขยาทำจากไข่น้ำตาลและมะพร้าว มีรสชาติหวาน
2	◦ ชาห์ริมลิ้มหวานล้ำ แทรกใส่น้ำกะทิเจือ วิตกกอกแห่งเครือ ได้เสพย์หริ่มพิมเสนโรย	73. ขนมชาห์ริม	ขนมชาห์ริม เป็นขนมไทยประเภทน้ำ เวลารับประทานต้องผสมกับน้ำกะทิตด
3	◦ ลำเจียกชื่อขนม นึกโฉมฉมหอมชวยไซโย ไกลกลิ่นดินแดโดย โหยให้หาบุหงางาม	74. ขนมลำเจียก	ขนมลำเจียก มีลักษณะคล้ายกับเกสรของดอกลำเจียก ดอกลำเจียกมีกลิ่นหอม คนโบราณชอบนำดอกลำเจียกไปอบผ้าให้มีกลิ่นหอม
4	◦ มัสกอดกอดอย่างไร นำสงสัยใคร่ขอถาม กอดเคล้นจะเห็นความ ขนมนามนี้ยังแคลง	75. ขนมมัสกอด	ขนมมัสกอด ได้รับอิทธิพลจากเปอร์เซีย มีลักษณะคล้ายกับขนมคัพเค้ก ปัจจุบันไม่ค่อยได้เห็นแล้ว

	คำประพันธ์	ภาพขนม	คำอธิบาย
5	◦ ลอดดีนี้หน้าชม โอชาหน้าไก่แกง แผ่นแผ่นกลมเพียงแผ่นแผ่น แคลงของแซกแปลกกลืนอวย	 76. ขนมลอดดี	ขนมลอดดี ปัจจุบันเรียกว่าขนมโรตีสี้ เป็นขนมที่ทำจากแป้งข้าวเจ้า แผ่นเป็นแผ่นนำไปทอดหรือย่างให้สุก ในภาพก็กล่าวไว้รับประทานกับแกงไก่
6	◦ ขนมจีบเจ้าจีบห่อ นิกน่องนึ่งฉีกทวย งามสมส่อประพิมพ์ประพาย ชายพกจีบกลีบแนบเนียน	 77. ขนมจีบไทย	ขนมจีบไทย ทำจากแป้งข้าวเจ้า ห่อไส้ที่ทำจากไก่ มีรสชาติดกาว ปัจจุบันขนมจีบไทยเป็นอาหารว่าง การจีบขนมจีบเหมือนกับการจีบผ้าถุงของคนไทย
7	◦ รสรักยักลำนํ้า คำหนึ่งนึ่งนางเจียน ประดิษฐ์ทำขนมเทียน เทียนหล่อหลาเกลากลึงกลม	 78. ขนมเทียน	ขนมเทียน เป็นขนมมงคล หมายถึงความสว่างที่ส่องนำทาง
8	◦ ทองหยิบทิพย์เทียมทัด หลงหยิบว่ายาดม สามหยิบชัذنํ้าเซยชม ก้มหน้าเมินชื่นขวยใจ	 79. ขนมทองหยิบ	ขนมทองหยิบ เป็นขนมมงคล หมายถึงความร่ำรวย หยิบจับอะไรก็เป็นเงินเป็นทอง มีรูปร่างคล้ายกับดอกไม้
9	◦ ขนมผิงผิงผิงฟาร้อน ร้อนนํ้ารักแรมไกล เพียงไฟพอนฟอกทรวงใน เมื่อไรเห็นจะเย็นทรวง	 80. ขนมผิง	ขนมผิง เป็นขนมที่รับอิทธิพลจากประเทศโปรตุเกส มีกลิ่นหอมจากการอบควันเทียน
10	◦ รังไรไรด้วยแป้ง โอ้ออกนกทั้งปวง เหมือนนกแก่งทำรังรวง ยังยินดีด้วยมีรัง	 81. ขนมรังไร	ขนมรังไร หรือว่าขนมเรไร มีลักษณะคล้ายกับรังของนก
11	◦ ทองหยอดทอดสนิท สองปีสองปีดบัง ทองม้วนมิดคิดความหลัง แต่ลำพังสองต่อสอง	 82. ขนมทองหยอด	ขนมทองหยอด เป็นขนมมงคล หมายถึงจับวางอะไรก็เป็นเงินเป็นทอง
12		 83. ขนมทองม้วน	ขนมทองม้วน ทำจากแป้ง น้ำตาล มะพร้าว เป็นขนมมงคล หมายถึงมีเงินมีทอง
13	◦ งามจริงจ๋ามงกุฏ เรียมร่าคำหนึ่งปอง ใส่ชื้อดุมงกุฏทอง ล่องน่องนั้นเคยยล	 84. ขนมจ๋ามงกุฏ	ขนมจ๋ามงกุฏ เป็นขนมมงคล หมายถึงความเป็นเลิศ ความยอดเยี่ยม

	คำประพันธ์	ภาพขนม	คำอธิบาย
14	• บัวลอย เล่ห์บัวงาม คัดบัวงามแก้วกับตน ปลั่งเปล่งเครื่องยุคล สดนุชดูจุบหม	 85. ขนมบัวลอย	ขนมบัวลอย ทำจากแป้งข้าวเหนียว น้ำตาล ปั้นเป็นลูกเล็ก ๆ แล้วนำไปต้ม นิยมทานกับน้ำกะทิ
15	• ซอว์ม่วง เหมาะะมีรส หอมปรากฏกลโกสุ่ม คิดลีสไปคลุม หุ้มห่มม่วงดวงพุดตาล	 86. ขนมซอว์ม่วง	ขนมซอว์ม่วง มีลักษณะ คล้ายกับดอกไม้สีม่วง ข้างในไส้ใส เป็นอาหารคาว
16	• ฝอยทอง เป็นยอเยี เหมือนเส้นไหมไขของหวาน คิดความยามเยาวมัลย์ เย็บซุนไข่ไหมทองจีน ฯ	 87. ขนมฝอยทอง	ขนมฝอยทอง เป็นขนมมงคล ทำจากไข่แดงและ น้ำตาล ความหมายของขนมคืออายุยืนยาว มีเงินทองใช้จ่ายไม่มีจบสิ้น

คำศัพท์

พระราชนิพนธ์	ราชาศัพท์. หมายถึง งานเขียนของพระมหากษัตริย์
พระนาม	ราชาศัพท์. หมายถึง ชื่อ
ทรงพระราชสมภพ	ราชาศัพท์. หมายถึง เกิด
พระราชโอรส	ราชาศัพท์. หมายถึง ลูกชายของพระมหากษัตริย์
พระราชบิดา	ราชาศัพท์. หมายถึง พ่อ
พระราชมารดา	ราชาศัพท์. หมายถึง แม่
ทรงพระปรีชาสามารถ	ราชาศัพท์. หมายถึง มีความสามารถ
เรือพระที่นั่ง	ราชาศัพท์. หมายถึง เรือหลวงที่จัดเป็นพาหนะสำหรับพระมหากษัตริย์ เสด็จทางน้ำ
พยุหยาตรา	ราชาศัพท์. หมายถึง กระบวนทัพ การเดินทัพ
ฝีพระหัตถ์	ราชาศัพท์. หมายถึง ฝีมือ
เครื่องเสวย	ราชาศัพท์. หมายถึง อาหาร
มเหสี	ราชาศัพท์. หมายถึง ภรรยาของพระมหากษัตริย์

3. ใบกิจกรรมการอ่านจับใจความ

15 นาที

~^o^~ ข้อที่ 1 ตอบคำถามต่อไปนี้จากการอ่านเอกสารการเรียนรู้

1. ผู้แต่งภาพยืมเครื่องมือควรวานเป็นใคร

...ผู้แต่งภาพยืมเครื่องมือควรวานคือ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2)

2. จุดประสงค์ของการแต่งภาพยืมเครื่องมือควรวานคืออะไร

.....

3. ขนมหที่ปรากฏในภาพยืมเครื่องมือควรวานมีกี่ชนิด คืออะไรบ้าง

.....

.....

.....

4. ขนมหมงคลที่ปรากฏในภาพยืมเครื่องมือควรวานมีกี่ชนิด มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

5. ขนมหเทียนมีลักษณะอย่างไร และมีความหมายอย่างไร

.....

.....

6. ขนมหทองม้วนมีลักษณะเป็นอย่างไร มีความหมายอย่างไร

.....

.....

~^o^~ ข้อที่ 2 จับคู่รูปขนมกับคำประพันธ์ให้ถูกต้อง

- ฟลอยทองเป็นยอโย เหมือนเส้นไหมไข่ของหวาน
คิดความยามเยาวมลาย์ เย็บซุนไข่ไหมทองจีน ๑
- ฟลอย่วงเหมาะมีรส หอมปรากฏกลโกสม
คิดสี่สไบคลุม ห่มห่มม่วงดวงพุดตาล
- บัวลอยเล่าหัวงาม คิดบัวงามแก้วกับตน
ปลั่งปลั่งเครื่องยุคล สดชื่นชดจประทุม
- งามจริงจำมงกุฏ ใส่ชื่อจุมมงกุฏทอง
เรียนร่ำคำนึงปอง ส้องน้องนั้นเคยยล
- ทองหยอดทอดสนิท ทองม้วนมิดคิดความหลัง
สองปีสองปีดบัง แต่ลำพังสองต่อสอง
- รังไรโรยด้วยแป้ง เหมือนนกแก้งทำรังรวง
โอ้อกนกทั้งปวง ยังยินดีด้วยมีรัง
- ทองหยิบทิพย์เทียมทัด สามหยิบชดน้ำเซยชม
หลงหยิบว่ายาดม ก้มหน้าเมินชื่นขวยใจ
- รสรักยักลำน้า ประดิษฐ์ทำขนมเทียน
คำนึงนิ้วนางเจียน เทียนหล่อเหลาเกลากลิ้งกลม
- สังขยาหน้าตั้งไข่ เข้าเหนียวใส่สีโสภแสดง
เป็นนัยไม่เคลือบแกลง แจ้งว่าเจ้าเศร้าโศกเหลือ
- มัสกอดกอดอย่างไร น่าสงสัยใคร่ขอถาม
กอดเคล้นจะเห็นความ ขนมนามนี้ยังแกลง

ใบเฉลยของกิจกรรมการอ่านจับใจความ

ข้อที่ 1

1. ผู้แต่งกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวานเป็นใคร

ผู้แต่งกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวานคือ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2).....

2. จุดประสงค์ของการแต่งกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวานคืออะไร

จุดประสงค์ในการแต่งคือเพื่อชมฝีพระหัตถ์ในการแต่งเครื่องเสวยของสมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินี.....

3. ขนมที่ปรากฏในกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวานมีกี่ชนิด คืออะไรบ้าง

ขนมในกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวานมีทั้งหมด 16 ชนิด ได้แก่ ข้าวเหนียวหน้าสังขยา ข้าวหริ่ม ขนมลำเจียก
ขนมมันทอด ลอดหัวแกงไก่ ขนมจับไทย ขนมเทียนสลัดงา ขนมทองหยิบ ขนมฝั่ง ขนมรังไร ขนมทองหยอด
ขนมทองม้วน ขนมจำมกฏ ขนมบัวลอย ขนมซ่อม่วง และขนมฝอยทอง

4. ขนมมงคลที่ปรากฏในกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวานมีกี่ชนิด มีอะไรบ้าง

ขนมมงคลที่ปรากฏในกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวานมี 7 ชนิด ได้แก่ ขนมข้าวเหนียวสังขยา ขนมเทียน
ขนมทองหยิบ ขนมทองหยอด ขนมทองม้วน ขนมจำมกฏ และขนมฝอยทอง.....

5. ขนมเทียนมีลักษณะอย่างไร และมีความหมายอะไร

ขนมเทียนมีลักษณะเป็นก้อนสามเหลี่ยมอันเล็ก ๆ และมีความหมายถึงความสว่างที่ส่องนำทาง.....

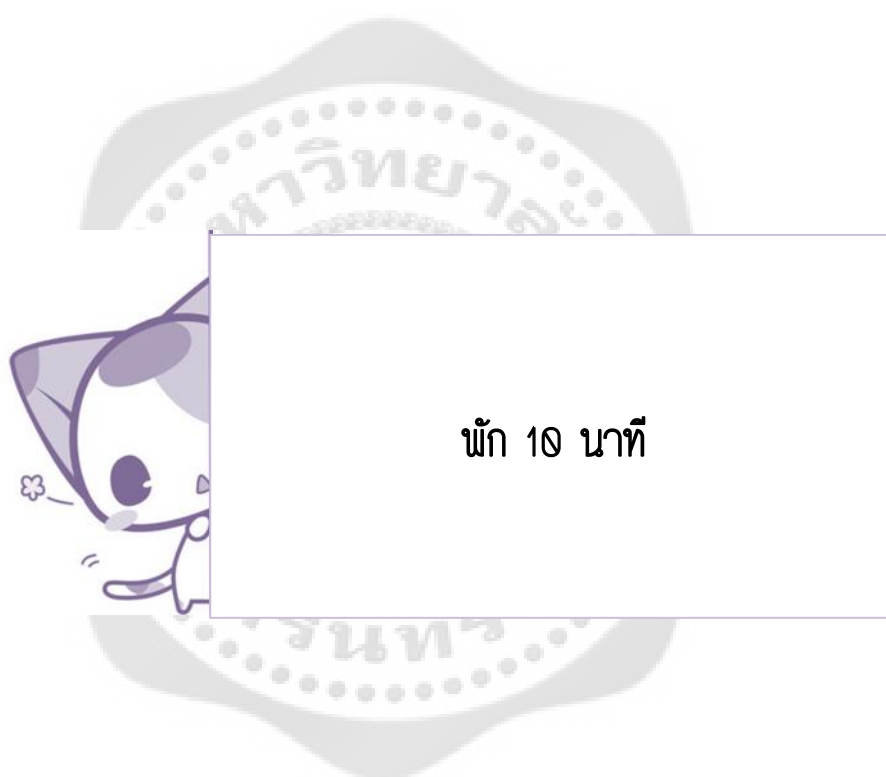
6. ขนมทองม้วนมีลักษณะเป็นอย่างไร มีความหมายอะไร

ขนมทองม้วนมีลักษณะเหมือนไม้กระบอก และเป็นสีน้ำตาลอ่อน มีความหมายถึงมีเงินมีทอง.....

ข้อที่ 2

	• <u>ฝอยทองเป็นยอโย</u> เหมือนเส้นไหมไข่ของหวาน คิดความยามเยววมาลัย เย็บซุนไข่ไหมทองจีน ฯ
	• <u>ซอว์งเหมาะมีรส</u> หอมปรากฏกลโกสม คิดสี่ใบคลุม ห่มห่ม่วงดวงพุดตาล
	• <u>บัวลอยเล่ห์บัวงาม</u> คิดบัวงามแก้วกับตน ปลั่งเปล่งเครื่องยุคล สถานชดุดประทุม
	• <u>งามจริงงามกฎ</u> ใส่ชื่อดจมงกฎทอง เรียบร่ำคำนี้ปอง ลั้งน้องนั้นเคยยล
	• <u>ทองหยอดทอดสนิท</u> <u>ทองม้วน</u> มิดคิดความหลัง สองปีสองปีดบัง แต่ลำพังสองต่อสอง
	• <u>รังไร</u> ไรด้วยแป้ง เหมือนนกแก้งทำรังรวง โอ้อกนกทั้งปวง ยังยืนดีด้วยมีรัง
	• <u>ทองหยิบทิพย์เทียมทัด</u> สามหยิบทัดหน้าเซยชม หลงหยิบว่ายาดม ก้มหน้าเมินเงินขวัญใจ
	• <u>รสรักยกล้ำนำ</u> ประดิษฐ์ทำขนมเทียน คำนึงนี้วางเจียน เทียนหล่อเหลาเกลากลิ้งกลม
	• <u>สังขยาหน้าตั้งไข่</u> <u>เข้าเหนียว</u> ใส่สีโสภแสดง เป็นนัยไม่เคลือบแดง แจ้งว่าเจ้าเต้าโศกเหลือ
	• <u>มัสกอดกอดอย่างไร</u> น่าสงสัยใคร่ขอถาม กอดเคล้นจะเห็นความ ขนมนามนี้ยังแคลง

~^o^~ ถ้ามีข้อไหนไม่เข้าใจกลับไปอ่านเอกสารอีกทีนะ ถ้ามีข้อสงสัย ถามครูได้นะคะ

คู่มือทักส์เรื่อง กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน ใช้เวลา 5 นาทีนะคะ

4. เอกสาร

กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน⁶

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

โคลงสี่สุภาพ

◦ สักขยาหน้าไข่มุนี
เกมกับข้าวเหนียวลี
เป็นนัยนำว่าที่
แถลงว่าโศกเสมอพ้อม
เคยมี
โศกย่อม
สมรแม่ มาแม่
เพียบแอ้อกอร

กาพย์ยานี

◦ สักขยาหน้าตั้งไข่มุนี
เป็นนัยไม่เคลือบแคลง
◦ ข้าพหิมลิมหวานล้ำ
วิตกอกแห่งเครือ
◦ ลำเจียกชื่อชนม
ไกลกลืนดินแดนโดย
◦ มัสกอดกอดอย่างไร
กอดเคล้นจะเห็นความ
◦ ลุดดี้น้ำซม
โอชาหน้าไก่อแกง
◦ ขนมนิจิเจ้าจิบห่อ
นิกน่องนึ่งนียบทวาย
ข้าวเหนียวใสสีโศกแสดง
แจ้งว่าเจ้าคร่ำโศกเหลือ
แทรกใส่น้ำกะทิเจือ
ได้เสพหิมพิมเสนโรย
นิกโฉมฉมหอมชวยไชย
โหยให้ห่าบุหงางาม
นำสงสัยใคร่ขอถาม
ขนมนามนี้ยังแคลง
แผ่แผ่นกลมเพียงแผ่นแผง
แคลงของแซกแปลกลิ่นอาย
งามสมส่อประพิมพ์ประพาย
ชายพกจิบกลีบแนบเนียน

⁶ กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน ฉบับนี้จาก กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน กาพย์เห่ขันนาคธรรมสร้าง
ของ ชลดา เรืองรักษ์ลิขิต (2552: 42-44)

• รสรัยักลำน้า ค่านึงนึ่งนางเจียน	ประดิษฐ์ทำขนมเทียน เทียนหล่อเหลาเกลากลึงกลม
• ทองหยิบทิพย์เทียมทัด หลงหยิบว่ายาตม	สามหยิบชั้ดนำเซยชม ก้มหน้าเมินเซินขวยใจ
• ขนมผิงผิงผัวร้อน ร้อนนักรักแรมไกล	เพียงไฟพอนฟอกทรวงใน เมื่อไรเห็นจะเย็นทรวง
• รังไรรอยด้วยแป้ง โอ้อกนกทั้งปวง	เหมือนนกเกล้งทำรังรวง ยังยืนดีด้วยมีรัง
• ทองหยอดทอดสนิท สองปีสองปิดบัง	ทองม้วนมิดคิดความหลัง แต่ลำพังสองต่อสอง
• งามจริงจำมงกุฏ เรียนรำค่านึงปอง	ใส่ชื่อดุมงกุฏทอง สื่อน้องนั้นเคยยล
• บัวลอยเล่ห์บัวงาม ปลั่งเปล่งเครื่องยุคล	คิดบัวงามแก้วกับตน สถนนุชดจุปทุม
• ซอม่่วงเหมาะมีรส คิดสืสไปคลุม	หอมปรากฏกลโกสุม หุ้มห่มม่่วงดวงพุดตาล
• ฝอยทองเป็นยองใย คิดความยามเยาวมัลย์	เหมือนเส้นไหมไซ่ของหวาน เย็บซุนใช้ไหมทองจิ้น

5. ใบกิจกรรมการฟังและการอ่านออกเสียง

35 นาที

ใบกิจกรรมการฟังและการอ่านออกเสียงนี้ ทั้งหมดมี 4 ขั้นตอนนะคะ ดังนี้

~^o^~ ขั้นตอนที่ 1

5 นาที

ฟังการอ่านออกเสียงจาก CD เรื่อง คำศัพท์ในกายัพพ์เห่ชมเครื่องหวาน และอ่านออกเสียงตามค่ะ

คำศัพท์ในกายัพพ์เห่ชมเครื่องหวาน⁷

คำศัพท์	ความหมาย	คำศัพท์	ความหมาย
แกม	ว. ประสมกัน	โศก	น. ความทุกข์ ความเศร้า ว. ลีเชียวอ่อน
สมร	น. นางงามซึ่งเป็นที่รัก	แถลง	ก. บอก เล่า
เพียบ	หนัก	เคลือบแคลง	ว. สงสัย
ล้ำ	ว. ยิ่ง	วิตก	ก. เป็นทุกข์ กังวล
ตื่น	ก. อาการที่สะดุ้งหรือผาดต้วไป มาอย่างแรง	แด	น. ใจ
บุหงา	น. ดอกไม้	โอชา	ก. อร่อย
อาย	น. กลิ่น	ประพิมพ์ประพาย	ว. คล้ายคลึง เหมือน
ชายพก	น. รีมผ้าถุงที่ดึงรวบขึ้นมาไว้ที่ บริเวณสะดือ	แนบเนียน	ว. อย่างสนิทและรัดกุม
ลำนํ้า	น. บทกลอนที่ใช้ขับร้อง	เทียม	ก. ทำให้เหมือนของจริงของแท้
ทิพย์	ว. เป็นของเทวดา ดีวิเศษอย่าง เทวดา	ทัด	ทัดเทียม ว. เท่าเทียม
เมิน	ก. เบือนหน้าหนี	ขวยเขิน	ก. กระดากอาย สะเทือนอาย

⁷ ความหมายของคำศัพท์จาก พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554

คำศัพท์	ความหมาย	คำศัพท์	ความหมาย
ไฟฟอน	น. ไฟซึ่งไหม้กลายเป็นเถ้า	ความหลัง	น. เรื่องราวในอดีต
เรียม	ส. คำใช้แทนตัวผู้พูด สำหรับผู้ชายพูดกับผู้หญิงที่รัก (ราชาศัพท์. หมายถึง พี่)	ร่ำ	ก. พูดซ้ำ ๆ
ยล	(ยน) ก. มองดู	เล่ห์	น. กลอุบายอันอาจทำให้คนอื่นหลงผิด เข้าใจผิด
กาม	ความใคร่	เปล่งปลั่ง	ว. สดใส แจ่มใส
ยุคล	น. คู่	สถน	น. นม หน้าอกหญิง
นุช	ตัดมาจากอนุช หมายถึงน้อง โดยมากใช้กับผู้หญิง	ปทุม	น. บัวหลวง
คลุม	ก. ปกหรือปิดสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อป้องกันไม่ให้เสียหายหรือทำให้มองไม่เห็น	โกสุม	น. ดอกไม้

~^o^~ ขั้นตอนที่ 2

5 นาที

เรามาเรียนรู้เรื่องจังหวะในการอ่านกาพย์เห่เรือก่อนนะคะ

จังหวะในการอ่านโคลงสี่สุภาพ

บาทที่ 1 2+2,2+(2)

บาทที่ 2 2+3, 2

บาทที่ 3 2+3, 2+(2)

บาทที่ 4 2+3, 2+2+(2)

แผน

●●/●● ●●/ (●●)

●●/●●● ●●

●●/●●● ●●/ (●●)

●●/●●● ●●/ ●●/ (●●)

เช่น

๑ สักขยา / หน้ไข่คุ่น

แกมกับ / ข้าวเหนียวลี

เป็นนัย / นาวาทิ

แกล้งว่า / โศกเสมอพ้อม

เคยมี

โศกย้อม

สมรแม่ / มาแม่

เพียบแ้ว / ออกอร ฯ

จังหวะในการอ่านกาพย์ยานี

2+3, 3+3 เหมือนกันทุกวรรค

แผน

●●/●●● ●●●/ ●●●
●●/●●● ●●●/ ●●●

เช่น

◦ สักขยา / หน้าตั้งไข่

ข้าวเหนียวใส / สีโศกแสง

เป็นนัย / ไม่เคลือบแคลง

แจ้งว่าเจ้า / เสร้าโศกเหลือ

~^o^~ ขั้นตอนที่ 3

15 นาที

ฟังการอ่านออกเสียงจาก CD เรื่อง กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน และอ่านออกเสียงตาม
พยายามออกเสียงให้ถูกต้องนะคะ

~^o^~ ขั้นตอนที่ 4

10 นาที

เริ่มอ่านออกเสียง เรื่อง กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน เองได้เลยค่ะ ถ้ามีปัญหอะไรถามครู
ได้นะคะ

6. เอกสารการเรียนรู้เสริม

ใบความรู้เสริมใบนี้ สำหรับอ่านนอกห้องเรียนนะ

ถอดความกาพย์เห่ชมเครื่องหวาน

คำประพันธ์	◎ สักขยาหน้าไขคู้้น เคยมี แกมกับข้าวเหนียวสี โศกย้อม เป็นนัยนำวาที สมรแม่ มาแม่ แกลงว่าโศกเสมอพ้อม เพียบแอ้อกอร
ถอดความ	สักขยาหน้าไขนี้มองดูแล้วรู้สึกคุ้นตา ประสมกับข้าวเหนียวสีเขียวอ่อน เป็นนัยแจ้งว่านางมี ความเศร้ายิ่งนัก
คำประพันธ์	◎ สักขยาหน้าตั้งไข ข้าวเหนียวใสสีโศกแสดง เป็นนัยไม่เคลือบแคลง แจ้งว่าเจ้าเศร้าโศกเหลือ
ถอดความ	สักขยาไขกับข้าวเหนียวสีเขียวอ่อน สื่อความหมายที่ไม่สงสัยว่า นางเศร้าโศกมาก
คำประพันธ์	◎ ซ่าหริ่มลิ้มหวานล้ำ แทรกใส่น้ำกะทิเจือ วิตกอกแห่งเครือ ได้เสพย์หริ่มพิมเสนโรย
ถอดความ	ขนมซ่าหริ่มมีรสหวานมาก ใส่น้ำกะทิ เมื่อได้กินจะทำให้ชื่นใจ คลายทุกข์ เพราะมีกลิ่นหอม เย็นเหมือนได้ดมกลิ่นพิมเสน (พิมเสนคือสารที่มีกลิ่นหอม)
คำประพันธ์	◎ ลำเจียกชื่อขนม นึกโหมจมหอมชวยโชย ไกลกลิ่นดินแดโดย โหยให้หาบุหงางาม
ถอดความ	คำว่าลำเจียกเป็นชื่อของขนม ขนมนี้มีกลิ่นหอมชวนดม ทำให้นึกถึงหน้านาง แม้อยู่ห่างไกล ก็ยังโหยหาความหอม ความงามของนาง
คำประพันธ์	◎ มัสกอดกอดอย่างไร น่าสงสัยใคร่ขอถาม กอดเคล้นจะเห็นความ ขมนนามนี้ยังแคลง
ถอดความ	ขนมมัสกอดทำให้นึกถึงที่กอดน้อง และยังทำให้สงสัยเกี่ยวกับชื่อขนมนี้
คำประพันธ์	◎ ลุดดี้นี่น่าชม แผ่นแผ่นกลมเพียงแผ่นแพง โอชาหน้าไก่อแกง แคลงของแซกแปลกกลิ่นอาย
คำแปล	ขนมลุดดี้นี้เป็นแผ่นกลม ๆ กินกับแกงไก่ รสชาติอร่อย คิดว่าน่าจะเป็นขนมของคนแซก (คนอินเดีย) เพราะมีกลิ่นแปลก ๆ ไม่เหมือนกลิ่นที่เคยคุ้น

คำประพันธ์	● ขนมจีบเจ้าจีบห่อ งามสละประพิมพ์ประพาย นึ่งนึ่งนึ่งนึ่งนึ่งนึ่ง ชายพกจีบกลีบแนบเนียน
คำแปล	ขนมจีบที่นึ่งทำ (จีบ) สวยงามเรียบร้อยทำให้นึ่งถึงนึ่งนึ่งนึ่งนึ่งนึ่งอย่างแนบเนียน
คำประพันธ์	● รสรักยักลำน้า ประดิษฐ์ทำขนมเทียน ค่านึ่งนึ่งนางเจียน เทียนหล่อเหลาเกลากลึงกลม
คำแปล	เมื่อเห็นขนมเทียน ทำให้นึ่งถึงนึ่งของนึ่งที่เรียวเหมือนเทียนที่เกลากลึงขึ้นมา
คำประพันธ์	● ทองหยิบทิพย์เทียมทัด สามหยิบชด้นาเซยชม หลงหยิบว่ายาดม ก้มหน้าเมินเขินขวยใจ
คำแปล	ขนมทองหยิบเหมือนกับของทิพย์มี 3 หยิบน่าเซยชม ทำให้เข้าใจผิดว่าเป็นยาดม จึงต้องก้มหน้าอย่างเขินอาย
คำประพันธ์	● ขนมผิงผิงผิงร้อน เพียงไฟฟอนฟอกทรวงใน ร้อนนักรักแรมไกล เมื่อไรเห็นจะเย็นทรวง
คำแปล	ขนมผิงร้อนๆ เปรียบเหมือนใจร้อนเหมือนไฟที่อยู่นอก เพราะต้องห่างไกลนาง แต่ถ้าได้เห็นหน้านางก็ทำให้ใจเย็นลงได้
คำประพันธ์	● รังไรโรยด้วยแป้ง เหมือนนกแก้งทำรังรวง ไอ้กนกทั้งปวง ยังยินดีด้วยมีรัง
คำแปล	ขนมรังไรโรยด้วยแป้ง เป็นเส้น ๆ ดูคล้าย ๆ รังนก นกทั้งหลายยังดีกว่าพืที่มีรังอยู่อาศัย
คำประพันธ์	● ทองหยอดทอดสนิท ทองม้วนมิดคิดความหลัง สองปีสองปีดบัง แต่ลำพังสองต่อสอง
คำแปล	ขนมทองหยอดและขนมทองม้วนทำให้คิดถึงเวลาที่เคยอยู่กับน้องเพียง 2 คน เป็นเวลา 2 ปี
คำประพันธ์	● งามจริงจำมงกุฏ ใส่ชื่อดุมงกุฏทอง เรียบร่ำค่านึ่งปอง สื่อนึ่งนึ่งนึ่งนึ่งนึ่ง
คำแปล	ขนมจำมงกุฏที่สวยงามคล้ายมงกุฏสีทอง ทำให้คิดถึงสายรัดเอวของน้องที่เคยเห็น

คำประพันธ์	◎ บัวลอยเล่ห์บัวงาม คิดบัวงามแก้วกับตน ปลั่งเปล่งเครื่องยุคล สถนนุชดจพทุม
คำแปล	ขนมบัวลอยเหมือนกับดอกบัวที่สวยงาม รูปทรงเหมือนนมสาว ทำให้นึกถึงหน้าอกของน้องคล้ายกับดอกบัว
คำประพันธ์	◎ ซ่อม่วงเหมาะมีรส หอมปรากฏกลโกสุม คิดสีสไบคลุม หุ้มห่ม่วงดวงพุดตาล
คำแปล	ขนมซ่อม่วง มีรสอร่อย กลิ่นหอมเหมือนดอกไม้ สีม่วงนี้ทำให้คิดถึงน้องที่เคยห่มสไบสีม่วงมีลายดอกพุดตาล
คำประพันธ์	◎ ฝอยทองเป็นยอใย เหมือนเส้นไหมไขของหวาน คิดความยามเยาวมาลย์ เย็บชุนใช้ไหมทองจีน ฯ
คำแปล	ขนมฝอยทองมีเส้นใยเหมือนเส้นไหม ทำด้วยไข่และมีรสหวาน ทำให้นึกถึงน้องใช้ไหมจีนสีทองเย็บชุนผ้า

ชุดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง ขนบมงคลไทย

ชุดที่ 9

ขนบในกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน

ตอนที่ 2

1. ใบความรู้ (อ่านใบความรู้ 20 นาที)

ความรู้เกี่ยวกับกาพย์เห่เรือ^๘

กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวานที่เราเรียนกัน เป็นกาพย์ชนิดหนึ่งที่เรียกว่า **กาพย์เห่เรือ** ก่อนที่เราจะเริ่มเรียนความรู้เกี่ยวกับกาพย์เห่เรือ เราารู้จักกับกาพย์ก่อนนะคะ

กาพย์ หมายถึง ชื่อคำประพันธ์ร้อยกรองชนิดหนึ่งของไทย แบ่งเป็น 2 ชนิด ได้แก่

1. กาพย์สามัญหรือกาพย์เดี่ยว คือการแต่งกาพย์ชนิดใดชนิดหนึ่งโดยเฉพาะ
2. **กาพย์ผสม** คือ กาพย์ที่แต่งร่วมกับร้อยกรองชนิดอื่น เช่น โคลง เป็นต้น

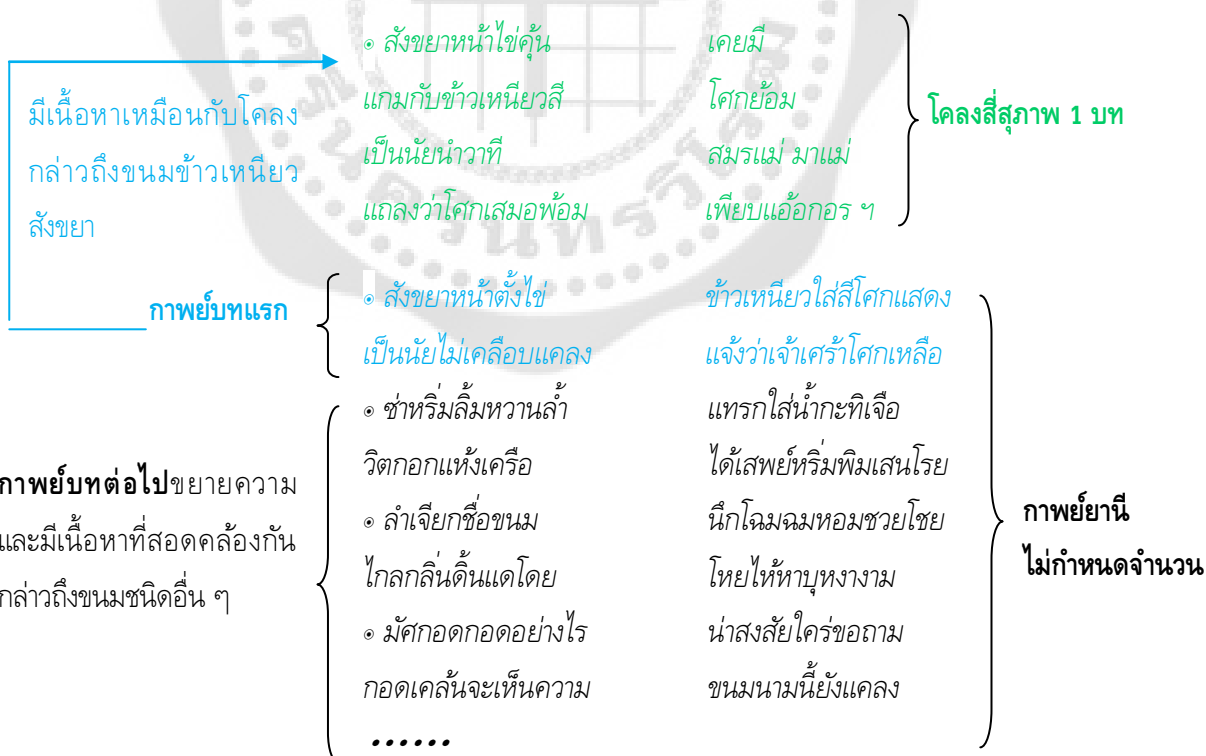
กาพย์เห่เรือ เป็นกาพย์ผสม แต่งด้วย **โคลงสี่สุภาพ** และ **กาพย์ยานี** คือ

แต่ง **โคลงสี่สุภาพ 1 บท** แล้วแต่ง **กาพย์ยานี** ไม่กำหนดจำนวนบทตาม

กาพย์ยานี บทแรกต้องมีเนื้อหาเช่นเดียวกับโคลง

กาพย์บทต่อ ๆ ไปจะขยายความให้ละเอียด และต้องมีเนื้อหาที่สอดคล้องกัน
เมื่อจบความแล้วจึงขึ้นโคลงใหม่

เช่น กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน

^๘ ปรับปรุงจากหนังสือ พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมไทย ภาคฉันท์ลักษณะ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2550: 140,159-163,451)

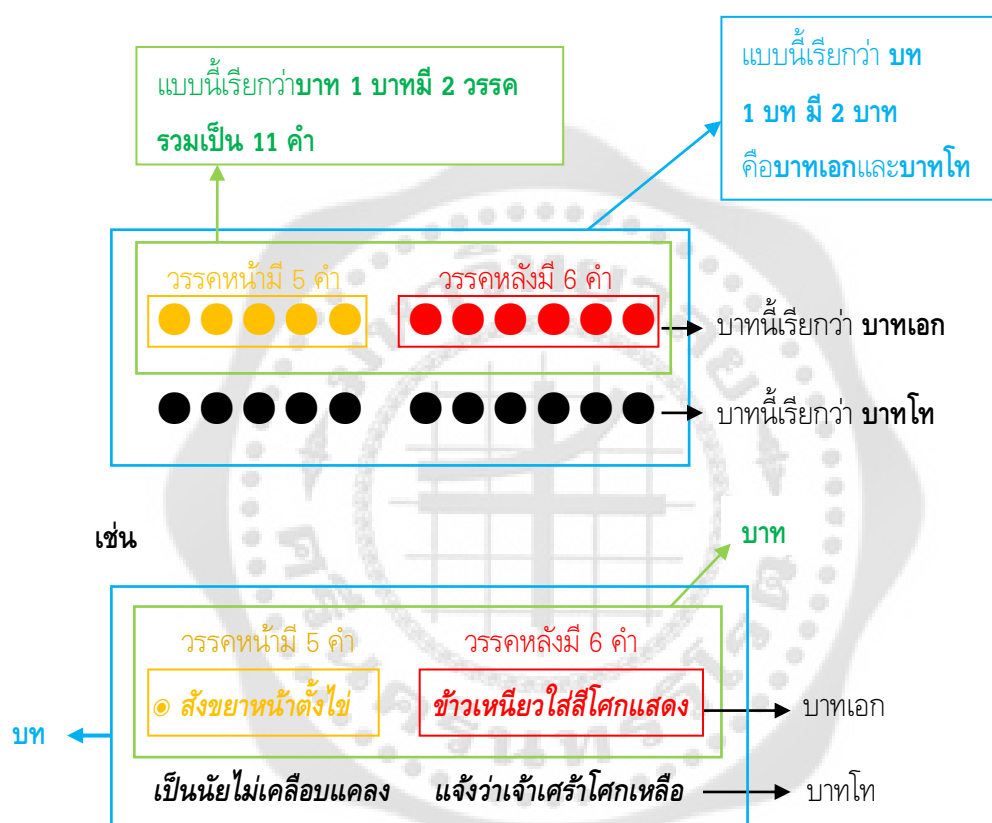

ตอนนี้ เราทราบแล้วว่า ภาพยี่ห้อเครื่องควาหวานเป็นภาพยี่ห้อที่แต่งด้วยโคลงสี่สุภาพ และภาพยี่ห้อนี้ เรามาเรียนรู้ความรู้เกี่ยวกับภาพยี่ห้อนี้ต่อค่ะ

ภาพยี่ห้อ หมายถึง ภาพยี่ห้อหนึ่ง แต่ละภาพจะมีจำนวนคำ 11 คำ เรียกว่า ภาพยี่ห้อ 11 หรือ ยี่ห้อ 11

1 บท มี 2 ภาพ คือ ภาพเอก และ ภาพโท

1 ภาพ มี 2 วรรค วรรคหน้ามี 5 คำ วรรคหลังมี 6 คำ

เรารู้จักรูปแบบของภาพยี่ห้อแล้วใช่ไหมคะ เรามาเรียนรู้เรื่องสัมผัสในภาพยี่ห้อต่อไปนี้ค่ะ

คำคล้องจองหรือสัมผัส

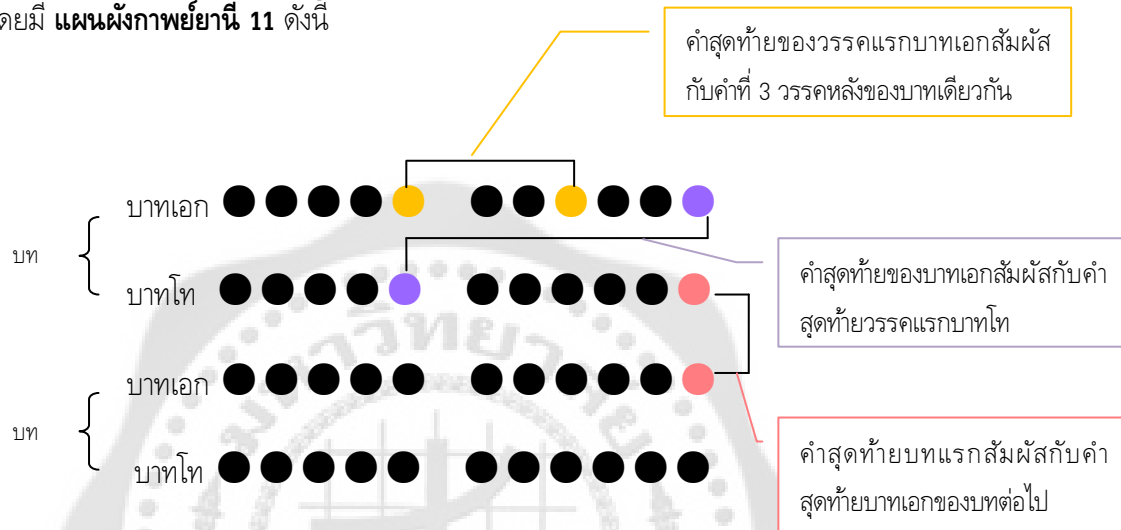
สัมผัสบังคับที่ใช้ในภาพยี่ห้อคือ **สัมผัสสระ** หมายถึง คำที่มีพยัญชนะต่างกัน แต่มีเสียงสระเดียวกัน เช่น เหลือ กับ เจือ ทั้ง 2 คำนี้มีเสียงสระเดียวกัน คือสระ “เอื้อ” และถ้ามีตัวสะกดต้องเป็นตัวสะกดมาตราเดียวกัน เช่น แสดง กับ แคลง 2 คำนี้มีสระเดียวกันคือสระ “แอ” และมีตัวสะกดเดียวกันคือ “ง” การที่มีสัมผัสทำให้คำประพันธ์ฟังไพเราะขึ้น

คำที่ต้องสัมผัสในกาพย์ยานีมีกฎเกณฑ์ 3 ประการ ได้แก่

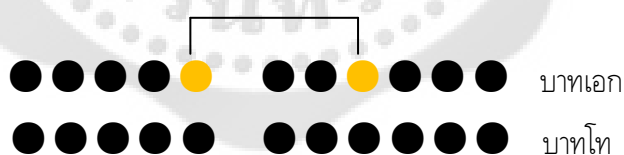
1. คำสุดท้ายของวรรคแรกบาทเอกสัมผัสกับคำที่ 3 วรรคหลังของบาทเดียวกัน
2. คำสุดท้ายของบาทเอกสัมผัสกับคำสุดท้ายวรรคแรกบาทโท
3. คำสุดท้ายบทแรกสัมผัสกับคำสุดท้ายบาทเอกของบทต่อไป เรียกว่าสัมผัสระหว่างบท

โดยมี แผนผังภาพยยานี 11 ดังนี้

เรามาดูรายละเอียดกันนะคะ

1. คำสุดท้ายของวรรคแรกบาทเอกสัมผัสกับคำที่ 3 วรรคหลังของบาทเดียวกัน

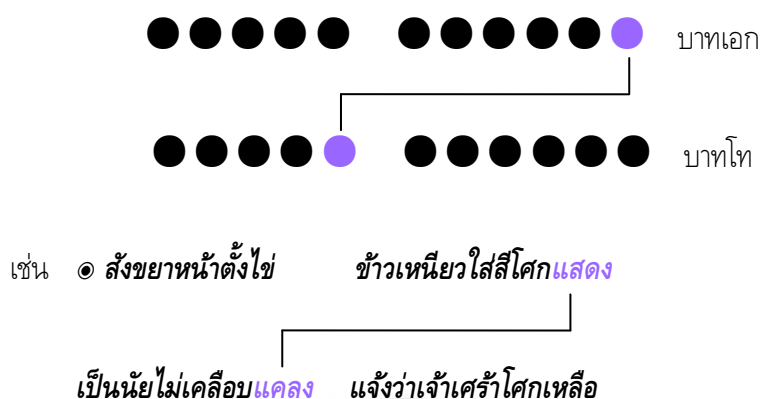

เช่น ○ สังขยาหน้าตั้ง **ไข่** ข้าวเหนียว **ใส่** สีโศกแสดง
เป็นนัยไม่เคลือบแคลง แจ้งว่าเจ้าเศร้าโศกเหลือ

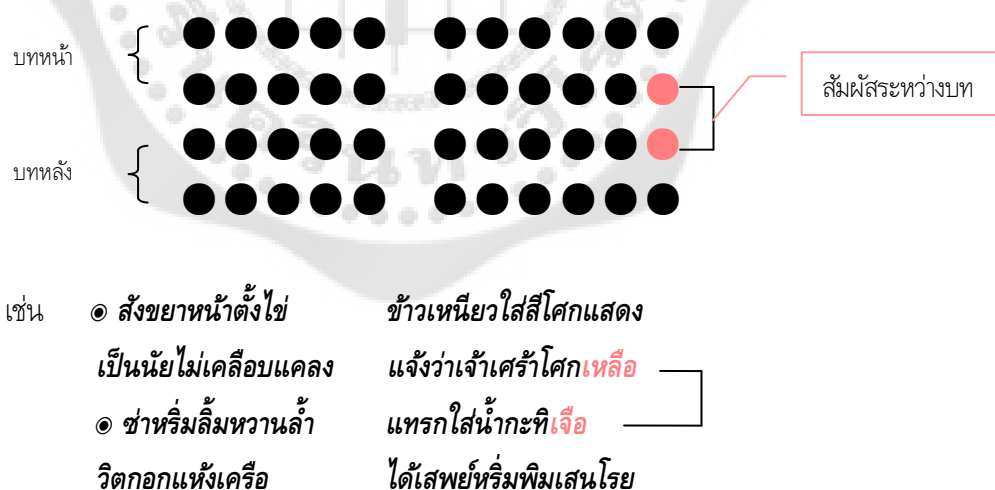
จากตัวอย่างคำประพันธ์นี้เห็นได้ว่า คำสุดท้ายของวรรคแรก คำว่า “**ไข่**” สัมผัสกับคำที่ 3 ของวรรคหลังคำว่า “**ใส่**” 2 คำนี้มีสระเดียวกันคือสระ “**ไ**”

2. คำสุดท้ายของบาทเอกสัมผัสกับคำสุดท้ายวรรคแรกบาทโท

จากตัวอย่างคำประพันธ์นี้เห็นได้ว่า คำสุดท้ายของบาทเอกคำว่า “แสดง” สัมผัสกับ คำสุดท้ายวรรคแรกบาทโทคำว่า “แคลง” 2 คำนี้มีสระเดียวกันคือสระ “แอ” และมีตัวสะกดมาตราเดียวกันคือ “ง”

3. คำสุดท้ายบทแรกสัมผัสกับคำสุดท้ายบาทเอกของบทต่อไป เรียกว่าสัมผัสระหว่างบท

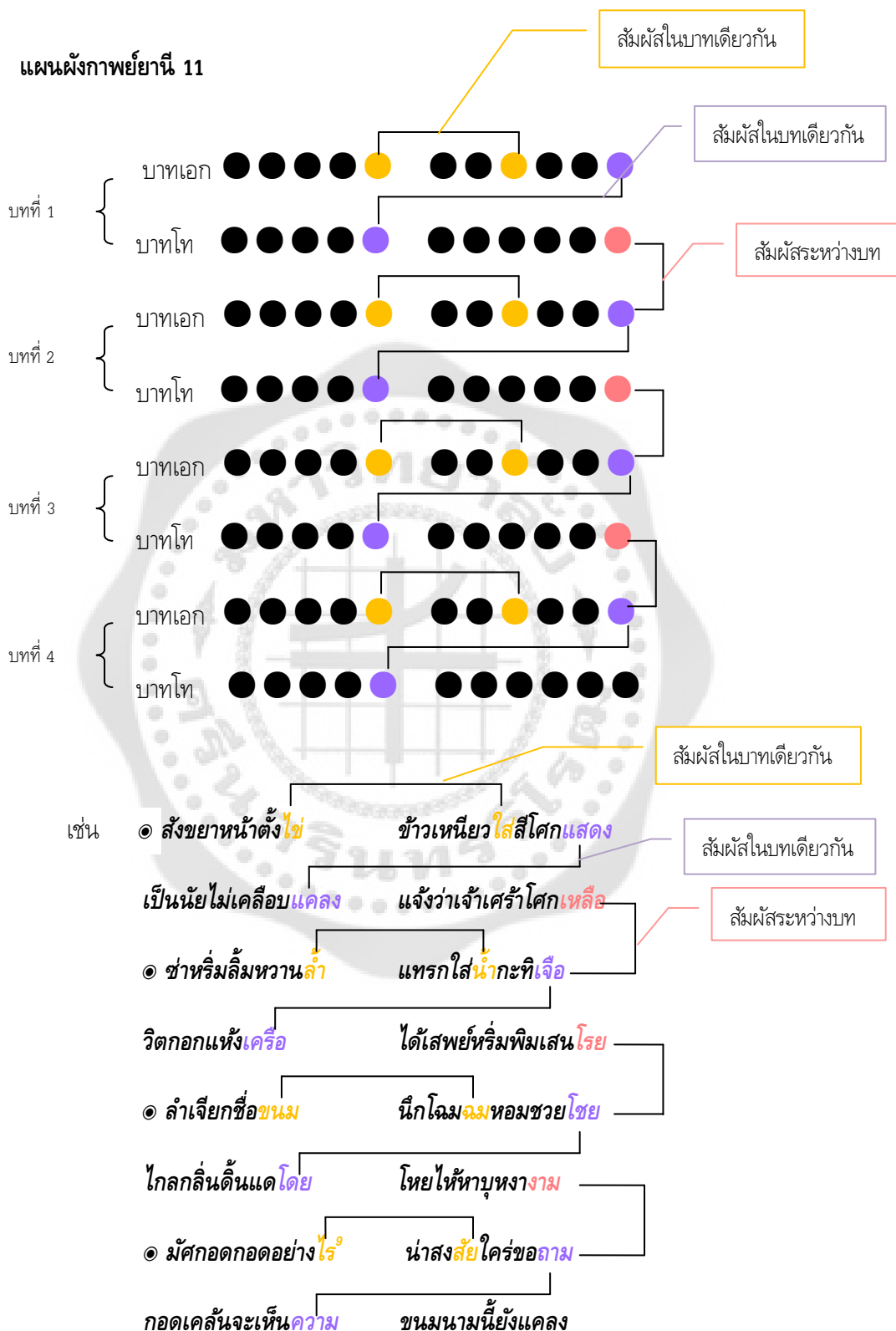

จากตัวอย่างคำประพันธ์นี้เห็นได้ว่า คำสุดท้ายของบาทโทของบทหน้าคือคำว่า “เหลือ” สัมผัสกับคำสุดท้ายบาทเอกของบทหลังคือคำว่า “เจือ” 2 คำนี้มีสระเดียวกันคือสระ “เอื้อ”

เรามาดูกันว่า ถ้ามีหลาย ๆ บทเรียงกัน สัมผัสบังคับของกาพย์ยานีเป็นอย่างไรบ้างคะ

แผนผังกาพย์ยานี 11

⁹ คำว่า “ไร” กับคำว่า “สัย” มีเสียงสระและเสียงตัวสะกดมาตราเดียวกัน คือเสียง “ไ” หรือ เสียง “อัย”

2. แบบฝึกหัด

กาพย์ยานี 11

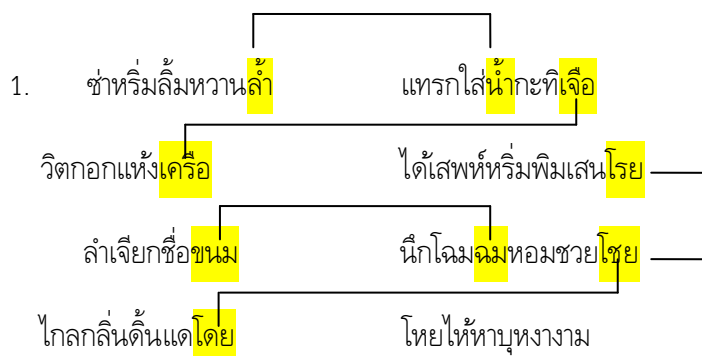
10 นาที

~^o^~ ข้อที่ 1 เลือกคำข้างล่างนี้ เติมลงไปในช่องว่างของคำประพันธ์

ใส่— ชม สนิท ทอง หวาน

1. สังขยาหน้าตั้งไข่
เป็นนัยไม่เคยลบแคลง	ข้าวเหนียว ใส่ สีโศกแสดง
แจ้งว่าเจ้าเศร้าโศกเหลือ
2. ทองหยิบทิพย์เทียมทัด
หลงหยิบว่ายาตม	สามหยิบชัذن้าเซย.....
ก้มหน้าเมินเขินขวยใจ
3. ทองหยอดทอด.....
สองปีสองปีดบัง	ทองม้วนมิดคิดความหลัง
แต่ลำพังสองต่อสอง
4. งามจริงจำมงกุฏ
เริ่มร่ำคำนี้ป้อง	ใส่ชื่อดูจมงกุฏ.....
สอิ่งน้องนั้นเคยยล
5. ฝอยทองเป็นยองใย
คิดความยามเยาวมาลัย	เหมือนเส้นไหมใหม่ของ.....
เย็บชุนใช้ไหมทองจีน

~^o^~ ข้อที่ 2 จงโยงเส้นสัมผัสคำประพันธ์ข้างล่างนี้ ดังตัวอย่างในข้อที่ 1

2. ลุดตี้น้ำซม แผ่แผ่นกลมเพียงแผ่นแผง
 โอชาหน้าไก่แกง แคลงของแซกแปลกกลืนอาย
 ขนมหีบเจ้าหีบห่อ งามสมส่อประพิมพ์ประพาย
 นึกน้องนุ่งฉีกทวาย ชายพกจีบกลีบแนบเนียน

3. ทองหยอดทอดสนิท ทองม้วนมิดคิดความหลัง
 สองปีสองปีดบัง แต่ลำพังสองต่อสอง
 งามจริงงามงอก ใส่ชื่อจุมนงกฏทอง
 เรียมรำคำนี้ปอง สอิ่งน้องนั้นเคยยล

4. บัวลอยเล่ห์บัวงาม คิดบัวงามแก้วกับตน
 ปลั่งเปล่งเครื่องยุคล สกนุชดุจปทุม
 ซ่อม่วงเหมาะมีรส หอมปรากฏกลโกสุ่ม
 คิดสืสไปคลุม หุ้มห่มม่วงดวงพุดตาล

5. ขนมหึงผิงผัวร้อน เพียงไฟฟอนฟอกทรวงใน
 ร้อนนักรักแรมไกล เมื่อไรเห็นจะเย็นทรวง
 รังไรรอยด้วยแบ่ง เหมือนนกเกลี้ยงทำรังรวง
 โอ้อกนกทั้งปวง ยั่งยืนดีด้วยมีรัง

ใบเฉลยแบบฝึกหัด

ข้อที่ 1

1. สังขยาหน้าตั้งไข่	ข้าวเหนียว ใส สีส้มแดง
เป็นนัยไม่เคลือบแคลง	แจ้งว่าเจ้าศรีโศกเหลือ
2. ทองหยิบพิภพเทียมทัด	สามหยิบชดนำเซย.ชม.....
หลงหยิบว่ายาตาม	ก้มหน้าเดินเขินขวยใจ
3. ทองหยอดทอดสุหนิ	ทองม้วนมิดคิดความหลัง
สองปีสองปีดบัง	แต่ลำพังสองต่อสอง
4. งามจริงจ๋ามงกุฏ	ใส่ชื่อมงกุฏ.ทอง.....
เริ่มร่ำคำนี้บ่ปอง	สิ่งนั้นนั้นเคยยล
5. ฝอยทองเป็นยอโย	เหมือนเส้นไหมไขของ.หวาน.....
คิดความยามเยาวมาลัย	เย็บชุดใช้ไหมทองจีน ฯ"

ข้อที่ 2

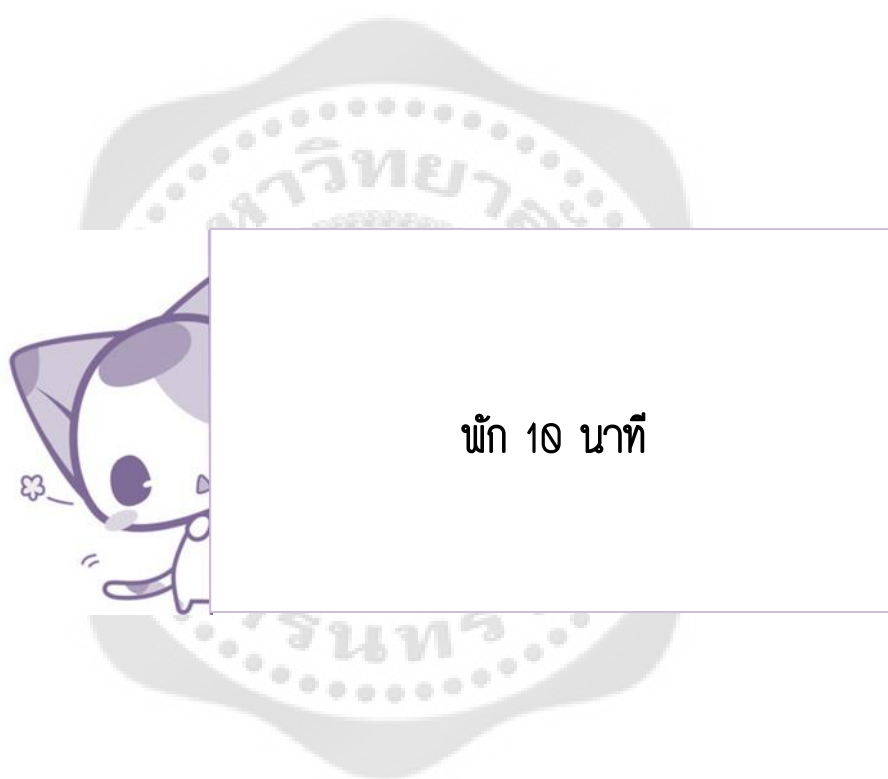
2. ลุดตี้น้ำนม แม่แฝ่นกลมเพียงแฝ่นแฝง
- โอชาหน้าไก่แกง แคลงของแขกแปลกกลืนอาย
- ขนมจีบเจ้าจีบห่อ งามสมส่อประพิมพ่ประพาย
- นิกน่องนึ่งฉีกทวย ชายพกจีบลิบแนบเนียน
3. ทองหยอดทอดสุหนิ ทองม้วนมิดคิดความหลัง
- สองปีสองปีดบัง แต่ลำพังสองต่อสอง
- งามจริงจ๋ามงกุฏ ใส่ชื่อมงกุฏทอง
- เริ่มร่ำคำนี้บ่ปอง สิ่งนั้นนั้นเคยยล
4. บัวลอยเล่ห์บัวงาม คิดบัวงามแก้วกับตน
- ปลั่งเปล่งเครื่องยุคลิ สดनुชดุจประทุม
- ซ่อม่วงเหมาะะมีรส หอมปรากกุฎโกสุม
- คิดสืสไปคลุม หุ้มห่ม่วงดวงพุดตาล
5. ขนมหึงผิงผัวร้อน เพียงไฟพอนพอกทรวงใน
- ร้อนนักรักแรมไกล เมื่อไรเห็นจะเย็นทรวง
- รังไรโรยด้วยแป้ง เหมือนนกแก่งทำรังรวง
- โอ้อกนกทั้งปวง ยังยินดีด้วยมีรัง

3. ใบกิจกรรมการเขียน

15 นาที

~^o^~ กายย์เห่ชมเครื่องควาหวานที่เรียนสนุกไหมคะ เลือกบทใดบทหนึ่งที่นิสิดชอบ
เขียนเป็นข้อความ ตามหัวข้อต่อไปนี้คะ

1. คำประพันธ์ที่เลือกคืออะไร
2. ทำไมถึงเลือกคำประพันธ์นี้
3. คำประพันธ์ที่เลือกกล่าวถึงชนมอะไร ชนมนี้เป็นอย่างไรบ้าง
4. เขียนแผนผังสัมผัสของคำประพันธ์นี้ด้วย

4. บัตรกิจกรรมการพูด

15 นาที

~^o^~ กรุณาต่อไปนี้เป็นขนมที่ปรากฏในภาพให้ชมเครื่องคาวหวานให้รู้จัก พร้อมแนะนำ
ความหมายของขนมมงคลที่อยู่โน้นด้วยนะ (เลือก 5 ข้อ)

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

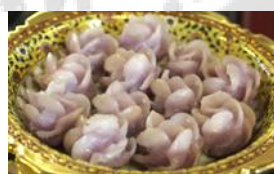
12

13

14

15

16

5. แบบทดสอบระหว่างเรียน (20 นาที)

ชุดที่ 8 และ ชุดที่ 9

จงกากบาท (X) ตัวเลือกข้อที่ถูกต้องที่สุด

1. ผู้แต่งกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวานคือใคร

- ก. รัชกาลที่ 1
- ข. รัชกาลที่ 2
- ค. รัชกาลที่ 3
- ง. รัชกาลที่ 4

2. จุดประสงค์ในการแต่งกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวานคือข้อใด

- ก. เพื่อชมฝีมือของผู้ปรุงอาหารที่อร่อย
- ข. เพื่อพรรณาสวยงามของอาหารไทย
- ค. เพื่อใช้เป็นบทเห่เรือพระที่นั่งเวลาเสด็จประพาส
- ง. ข้อ ก และ ค ถูกต้อง

3. พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยมีพระนามเดิมว่าอะไร

- ก. ฉิม
- ข. ท้าว
- ค. โคม
- ง. ดั่ง

4. ขนมมงคลในกาพย์เห่ชมเครื่องหวานมีทั้งหมดกี่ชนิด

- ก. 5
- ข. 6
- ค. 7
- ง. 8

5. ขนมมงคลชนิดใดไม่ได้ปรากฏในกาพย์เห่ชมเครื่องหวาน

- ก. ขนมทองเอก
- ข. ขนมทองหยิบ
- ค. ขนมฝอยทอง
- ง. ขนมทองหยอด

6. ข้อใดเป็นขนมมงคลที่ปรากฏในภาพยี่ห่ชมเครื่องดาวหวาน

- ก. ขนมฝิง
- ข. ขนมทองเอก
- ค. ขนมทองม้วน
- ง. ขนมเสน่ห์จันทร

7. ข้อใดไม่ใช่ขนมมงคลที่ปรากฏในภาพยี่ห่ชมเครื่องดาวหวาน

- ก. ขนมซ่ม่วง
- ข. ขนมฝอยทอง
- ค. ขนมทองหยิบ
- ง. ขนมทองหยอด

8. ข้อใดเป็นอาหารดาว

- ก. ขนมจีบ
- ข. ขนมเทียน
- ค. ขนมบัวลอย
- ง. ขนมจ่ามงกุฏ

9. ข้อใดเป็นความหมายของขนมเทียน

- ก. อายุยืนยาว
- ข. ความร่ำรวย
- ค. ความสำเร็จของชีวิต
- ง. ความสว่างที่ส่องนำทาง

10. ข้อใดเป็นขนมมงคลที่ปรากฏในภาพยี่ห่ชมเครื่องดาวหวานทั้งหมด

- ก. ขนมข้าวเหนียวแดง ขนมเทียน ขนมฝอยทอง ขนมทองเอก
- ข. ขนมข้าวเหนียวสังขยา ขนมเทียน ขนมฝอยทอง ขนมทองเอก
- ค. ขนมข้าวเหนียวแดง ขนมเทียน ขนมฝอยทอง ขนมทองหยอด
- ง. ขนมข้าวเหนียวสังขยา ขนมเทียน ขนมฝอยทอง ขนมทองหยอด

11. ข้อใดเป็นขนมมงคลที่ปรากฏในภาพยี่ห่ชมเครื่องดาวหวานทั้งหมด

- ก. ขนมชำหริ่ม ขนมทองหยิบ ขนมทองม้วน ขนมฝอยทอง
- ข. ขนมชำหริ่ม ขนมทองหยิบ ขนมทองหยอด ขนมฝอยทอง
- ค. ขนมจ่ามงกุฏ ขนมทองเอก ขนมทองหยอด ขนมฝอยทอง
- ง. ขนมจ่ามงกุฏ ขนมทองหยิบ ขนมทองหยอด ขนมฝอยทอง

12. ข้อใดกล่าวถึงชนมมงคลที่มีความหมายว่าอายุยืนยาว

- ก. ทองหยิบทียัพเทียมทัด สามหยิบชัฒน่าเซยชม
 ข. ลำเจียกซื้อชนม นึกโถมจหมอมชวยโซย
 ค. ชนมจีบเจ้าจีบห่อ งามสมล่อประพิมพ์ประพาย
 ง. ฝอยทองเป็นยองโย เหมือนเส้นไหมไซของหวาน

13. ข้อใดกล่าวถึงชนมมงคลที่มีความหมายถึงความเป็นเลิศ

- ก. งามจริงจำมกฏ ไส่ชื่อดุมงกฏทอง
 ข. บัวลอยเล่ห์บัวงาม คิดบัวงามแก้วกับตน
 ค. ทองหยอดทอดสนิท ทองม้วนมิตคิดความหลัง
 ง. ชนมผิงผิงผัวร้อน เพียงไฟฟอนฟอกทรวงใน

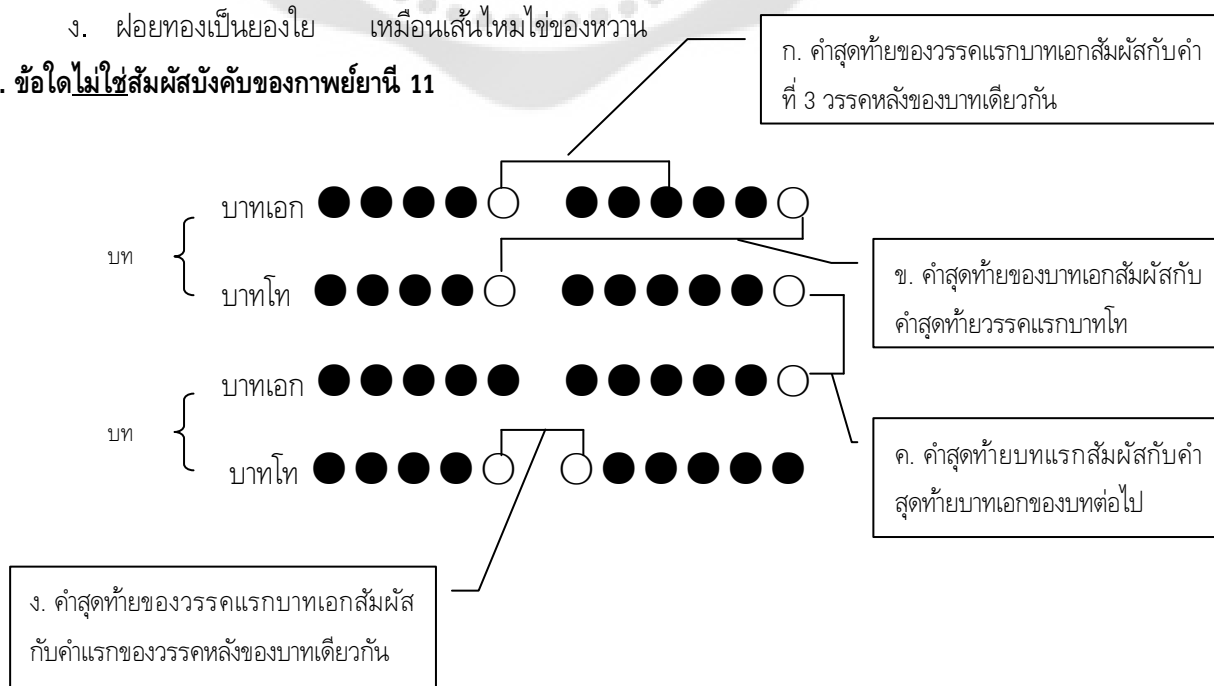
14. ข้อใดกล่าวถึงชนมมงคลที่มีความหมายถึงหยีบจับอะไรก็เป็นเงินเป็นทอง

- ก. งามจริงจำมกฏ ไส่ชื่อดุมงกฏทอง
 ข. ทองหยิบทียัพเทียมทัด สามหยิบชัฒน่าเซยชม
 ค. ทองหยอดทอดสนิท ทองม้วนมิตคิดความหลัง
 ง. ฝอยทองเป็นยองโย เหมือนเส้นไหมไซของหวาน

15. ข้อใดกล่าวถึงชนมที่ไม่เข้าพวกกับชนมชนิดอื่น

- ก. บัวลอยเล่ห์บัวงาม คิดบัวงามแก้วกับตน
 ข. รสรักยักลำน่า ประดิษฐ์ทำชนมเทียน
 ค. รังไรรอยด้วยแป้ง เหมือนนกเกลี้ยงทำรังรวง
 ง. ฝอยทองเป็นยองโย เหมือนเส้นไหมไซของหวาน

16. ข้อใดไม่ใช่สัมพันธบัตรของภาพย่น 11

17. ข้อใดมีคำสัมผัสสระ

- ก. งามจริงจ๋ามงกุฏ ใส่ชื่อตุ้มมงกุฏทอง
 ข. บัวลอยเล่ห์บัวงาม คิดบัวงามแก้วกับตน
 ค. ทองหยอดทอดสนิท ทองม้วนมิดคิดความหลัง
 ง. ขนมหึงผิงผัวร้อน เพียงไฟฟอนฟอกทรงใน

18. ข้อใดมีคำสัมผัสเป็นสระอะ

- ก. ทองหยิบทียเทียมทัด สามหยิบชัटनाเชยชม
 ข. ลำเจียกชื่อขนม นึกโฉมชมหอมชวยไชย
 ค. ขนมหีบเจ้าจิบห่อ งามสมล่อประพิมพ์ประพาย
 ง. ฝอยทองเป็นยองใย เหมือนเส้นไหมไซ้ของหวาน

19. คำประพันธ์ข้างล่างนี้มีสัมผัสสระอะไรบ้าง

งามจริงจ๋ามงกุฏ ใส่ชื่อตุ้มมงกุฏทอง
 เรียมรำคำนิ่งปอง สอิ่งน้องนั้นเคยยล

- ก. สระ “อุ” กับ สระ “อ”
 ข. สระ “อิ” กับ สระ “อ”
 ค. สระ “โอ” กับ สระ “อ”
 ง. สระ “อำ” กับ สระ “อ”

20. คำประพันธ์ข้างล่างนี้มีสัมผัสสระระหว่างบทคือคำใดกับคำใด

ทองหยอดทอดสนิท ทองม้วนมิดคิดความหลัง
 สองปีสองปีดบัง แต่ลำพังสองต่อสอง
 งามจริงจ๋ามงกุฏ ใส่ชื่อตุ้มมงกุฏทอง
 เรียมรำคำนิ่งปอง สอิ่งน้องนั้นเคยยล

- ก. “สนิท” กับ “มิด”
 ข. “สอง” กับ “ทอง”
 ค. “กุฏ” กับ “ตุ้ม”
 ง. “ปอง” กับ “น้อง”

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล

นางสาว Liu Ronghan (刘容含)

เกิด

8 มีนาคม พ.ศ. 2533

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

23/51 ซอย 52 สุขุมวิท ถนนสุขุมวิท แขวงพระโขนง
เขตบางจาก กรุงเทพฯ 10260

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2555

ศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาอังกฤษ (ภาษาอังกฤษ
และภาษาไทย) จาก มหาวิทยาลัยฝึกหัดครูยูนนาน
(Yunnan Normal University College Arts and
Science, China)

พ.ศ. 2559

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขาวิชาภาษาไทย
แขนงการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

